DE KANDELAARS VAN DEN KEIZER

door BARONESSE ORCZY

UTRECHT H. HONIG

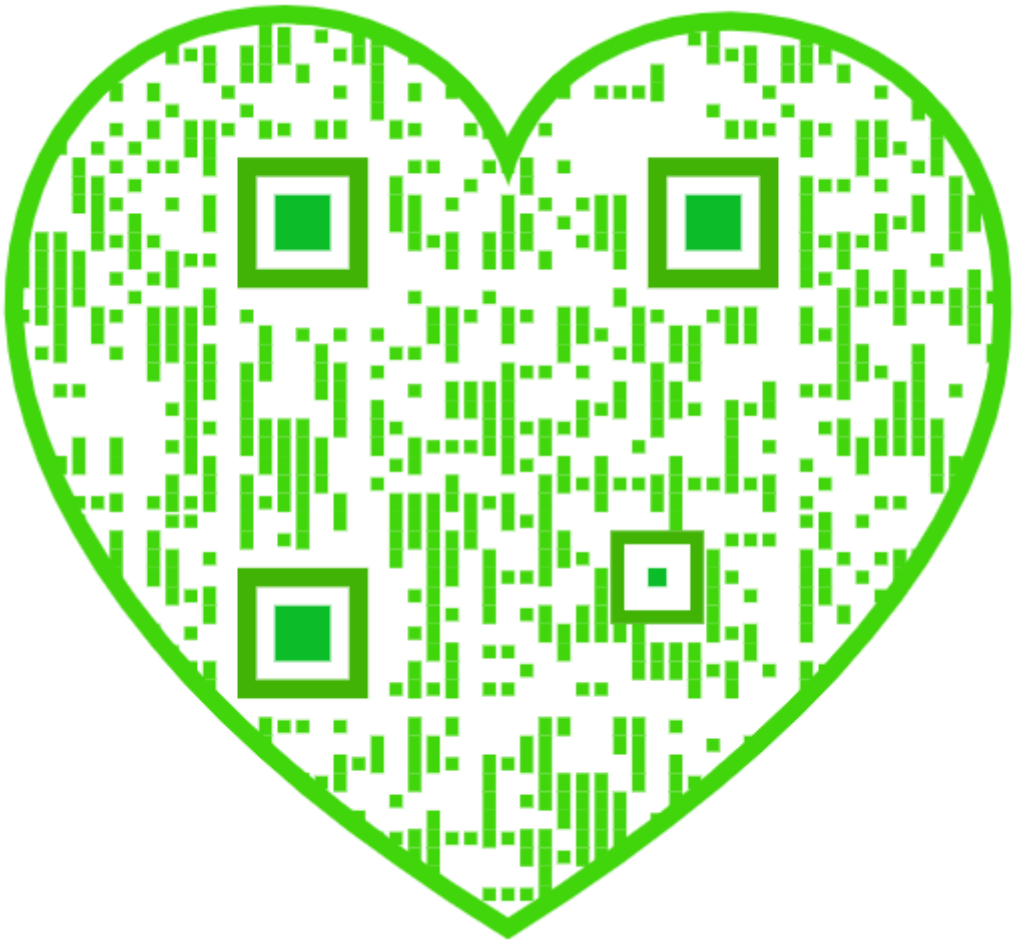

DE KANDELAARS VAN DEN KEIZER

In dezelfde serie zijn verschenen:

MARGUERITE AUDOUX, **Marie Claire.**
JEFFERY FARNOL, **Langs den grooten weg.**
ED. DE GONCOURT, **De broeders Zemganno.**
RUD. HERZOG, **De Wiskottens.**
RUD. HERZOG, **De Neder-Rijners.**
RUD. HERZOG, **Het Levenslied.**
RUD. HERZOG, **Hanzeaten.**
MEVR. VAN HEUVELINCK, **Langs moeilijken weg.**
JEROME K. JEROME, **Drie man in een boot.**
JEROME K. JEROME, **Drie man op een fietstocht.**
BARONESSE ORCZY, **De Roode Pimpernel.**
BARONESSE ORCZY, **De Onvindbare Pimpernel.**
BARONESSE ORCZY, **Een Zoon van het Volk.**
BARONESSE ORCZY, **Een Vrouwenregeering.**
BARONESSE ORCZY, **Avonturen van Lady Molly van Scotland Yard.**
ERWIN ROSEN, **In het Vreemdelingen-Legioen.**
CLARA VIEBIG, **Het dagelijksch Brood.**

Prijs ingenaaid **f 0.90,** gebonden **f 1.25.**

DE KANDELAARS VAN DEN KEIZER

NAAR HET ENGELSCH

VAN

BARONESSE ORCZY

DOOR

MEVR. VAN HEUVELINCK

:: UTRECHT — H. HONIG — 1911 ::

DRUK — H. VEENMAN — WAGENINGEN

HOOFDSTUK I.

Heel het vroolijke, chique Weenen was en fête. Waarom ook niet? Vastenavond is de laatste dag door onze Heilige Moeder de Kerk toegestaan om luidruchtig feest te vieren en dolle grappen uit te halen, de laatste vreugdevolle dag, de laatste genotrijke avond vóór de lange, sombere veertig dagen van de vasten. En wie van haar verlof om pret te maken niet volop profiteert, die heeft niets ter vergoeding, wanneer de priester met asch het teeken des kruizes hem op het voorhoofd maakt, tegelijkertijd hem toeroepend: „stof zijt gij, tot stof zult gij wederkeeren."

Daarom dronk Weenen vandaag met volle teugen den van genot overvloeienden beker, dronk er van op zijn vroolijke, verlichte straten en boulevards en genoot nu de laatste droppels op het bal in de opera, den climax van een carnaval, dat dit jaar buitengewoon schitterend was geweest.

En in dezelfde zaal waar slechts twee avonden geleden de welluidende disharmonieën van Wagners „Niebelungen" een ernstig gestemd auditorium hadden verrukt en onder bekoring gebracht, bevonden zich vanavond Pierrots en Pierrettes, Fausts en

Gretchens, nimfen, feeën, kabouters, ja, wat niet al, elkaar vervolgend onder vroolijke uitroepen en luid gelach, zich voortbewegend op de melodieuse toonen der droomerige walsen van Strauss, terwijl de loges, gevuld met toeschouwers, die hoe sterk hun verlangen ook was, blijkbaar niet den moed bezaten om zich onder de jolige menigte te begeven, enkel te zien gaven geheimzinnige domino's en zwarte maskers, waar achter oogen glinsterden van opgewondenheid bij het gadeslaan van het betooverende schouwspel beneden.

„Kom hier, schoone domino, ik ken u," fluisterde een rijk gekleede odalisk, wier met juweelen bezette masker niet vermocht te dooven den vroolijken glans van haar zwarte oogen. Het teere handje had ze gelegd op den rand van een der beneden zijloges, waarin half verscholen achter een zwaar gedrapeerd gordijn, twee zwarte domino's schijnbaar onopgemerkt reeds een half uur zich verlustigden in het vermakelijke heen en weer dringen der menigte.

De langste van de beide domino's boog voorover, pogend ondanks haar vermomming de stoutmoedige houri te herkennen.

„Indien u me kent, schoon masker, treed dan mijn loge binnen en laat mij een kennismaking vernieuwen, die nooit had mogen verbroken worden."

Zij echter was even snel verdwenen als ze was gekomen, en de zwarte domino, wiens nieuwsgierigheid was opgewekt, deed vergeefsche pogingen om het gracieuse figuurtje onder de fraai uitgedoste menschenmassa te vinden.

„Ik begrijp niet hoe onze sombere kleedij de aandacht van dezen prachtigen vlinder heeft kunnen trekken en waarom ze tot mij sprak, als het niet in haar bedoeling lag de causerie voort te zetten."

„Het is de gewone manier van de luchthartige Weensche bourgeoisie," beweerde zijn metgezel. „Uw Koninklijke Hoogheid zit te veel in de schaduw van het gordijn, en uw wensch om niet gezien te worden maakte u voor de odalisk tot een voorwerp van belangstelling."

Met den hals uitgestrekt en den tooneelkijker tegen zijn masker gedrukt, bekeek de lange domino de massa menschen, maar ofschoon een aantal in Moorsche en Turksche dracht gehulde persoontjes voorbij zijn loge gingen, gelukte het hem niet tusschen al dat gewemel de odalisk te herkennen.

„Zoek niet naar het goede dat ver weg ligt als het beste dicht bij de hand is," fluisterde een spottende stem naast hem.

Met een ruk keerde de zwarte domino zich om, juist bij tijds om het handje te grijpen, dat zich klemde rond de pilaar, welke de loge, waarin hij zat, scheidde van de volgende.

„Het beste is nog te ver," fluisterde hij terug. „Is het onbereikbaar?"

„Tracht altijd het beste te verkrijgen," antwoordde de spottende stem, „zelfs al moet er voor uit een operaloge worden geklauterd."

„Ik kan niet tot u komen, schoon masker, zonder even dit slanke handje prijs te geven, en het is een gewaagd stuk om al was het voor een enkel moment een vogeltje uit zijn kooi te laten."

„Zwarte domino, wij moeten dikwijls niet weinig wagen om het groote te winnen," klonk het ondeugend van de lippen der odalisk.

„Ik smeek uw Koninklijke Hoogheid hier te blijven," zeide de tweede domino ernstig. „U is hier incognito. Ik alleen maak het gevolg uit van uw Hoogheid, en...."

„Een reden te meer om het een Czarowitz mogelijk te maken eens voor een luttel oogenblik te doen wat hij wil," zeide lachend de lange domino.

En eer zijn metgezel nog den tijd had een waarschuwend woord te uiten, was de jonge man, gebruik makend van de vrijheid, welke koning Carnaval op zulk een tijd en zulk een plaats altijd verleent, met jeugdige vlugheid over den rand van zijn loge gesprongen in die, waar zich zijn geheimzinnige houri met de stralende oogen bevond.

Maar helaas, wie kan den lichtzinnigen, wispelturigen aard der dochteren van het Oosten peilen? Nauwelijks had de zwarte domino vasten grond onder de voeten of het zacht openen en sluiten der deur bewees hem, dat het dwaallichtje hem nogmaals was ontsnapt.

Welke jonge man, zij het een prins of een boer, zou er vrede mee kunnen hebben op die wijze tot speelbal te dienen? Nicolas Alexandrowitz, zoon en erfgenaam van den Czaar aller Russen, herinnerde zich enkel, dat hij nog maar twintig jaar telde, dat hij, vergezeld door dien uitgedroogden ouden Lavrovski, naar het bal was gegaan om, genietend van zijn incognito, zich voor een enkelen keer eens

kostelijk te amuseeren, en — vloog heen om zijn plaaggeest te achtervolgen.

De gang achter de loges was leeg, maar in de richting geleidend naar de foyer zag hij op een vijftig meter afstand nog juist de sierlijke hakjes van de Turksche pantoffels zijner snel verdwijnende onbekende.

Op dit late uur van den avond bood de foyer een zeer schilderachtig schouwspel. Assyrische koninginnen wandelden gearmd met John Bulls, Gretchens coquetteerden zonder blikken of blozen met ridders van een paar eeuwen later, terwijl Hamlets en Otthello's zich vol ijver wijdden aan het echt Weensch vermaak om hun partners omhoog te hijschen tegen een pilaar met bedoeling haar te dwingen tot een sprong naar beneden, waardoor ze noodwendig moesten terechtkomen in de uitgestrekte armen van haar verrukte minnaars.

En een alleraardigsten aanblik hadden deze pilaren, gedecoreerd met levende, lachende, schertsende marketentsters, Pierrette's en — o, wee mij — met ernstige Ophelia's en smachtende Isolde's. De zwarte domino echter had er geen oog voor, schonk niet de minste aandacht aan brutale uitvallen of ruwe bousculades, toen hij door de dichte menschenmassa drong om een plek te bereiken nabij den uitgang, waar het met juweelen versierde masker even schitterde en nu verdween door de wijd geopende deuren, welke toegang gaven naar de hel verlichte portalen.

De odalisk had òf berouw over haar vermetelheid òf bezat een buitengewoon moedige natuur,

want zonder een oogenblik te weifelen vloog ze de steenen trappen af, geen enkel woordje wisselend met de schertsende menigte, waardoor zij zich een weg moest banen, noch met de twee of drie maskers die haar toespraken en trachtten tegen te houden.

Onder aan de trap scheen zij te aarzelen, slechts een moment, wellicht niet langer dan een seconde — geschiedde het met opzet? — die eene seconde gaf Nicolas Alexandrowitz de kans, waarnaar hij zoo vurig streefde; hij haalde haar in op het moment, dat zij het portier opende van een fiacre, die voorgereden was, en haar van den grond tillend als ware zij een veertje, zette hij haar in het rijtuig en nam plaats tegenover haar, terwijl de koetsier, niet wachtend op nadere bevelen, wegreed zoo snel als het in de drukke straten doenlijk was.

HOOFDSTUK II.

Niemand had op dit scènetje gelet. Waarom ook wel? Dergelijke episodes komen op alle carnavalsfeesten voor, maken er zelfs een deel van uit. Twee jonge menschen, de een den ander achtervolgend — een wenk — een vlug voorrijdende fiacre, et voila! Wie bekommert er zich om? Iedereen wordt te veel beziggehouden door zijn eigen zaken, zijn eigen avonturen en intriges.

Die grijze domino daar bij de groote electrische

kroon stelde zeker geen belang in de onbekende odalisk en haar vurigen minnaar, want hij toonde niet de minste neiging hen te volgen, al zagen ook zijn oogen het rijtuig na zoolang het tusschen de menigte vehikels te onderscheiden was. Hij was een nog jonge man, die er blijkbaar geen waarde aan hechtte om zijn incognito te bewaren, want de kap van zijn domino had hij naar achter geworpen en het masker hield hij in de hand.

En toch, hoewel als het ware begeerend om herkend te worden, schrok hij zichtbaar toen een zachte, muzikale stem met een accent, dat de vreemde verried, hem vroolijk toevoegde:

„Waarom zoo knorrig, monsieur Volenski? Hebben de walsen van Strauss u uit uw humeur gebracht of is uw dame met een mededinger meegegaan?"

Het kostte den jongen man moeite zijn oogen en gedachten los te rukken van de fiacre, die eindelijk niet meer dan een stip was, en ze te dwingen zich bezig te houden met het gracieuse schepseltje, dat zijn naam had genoemd.

„Madame Demidoff," riep hij uit, blijkbaar niet aangenaam verrast.

„Zijzelf," klonk lachend het antwoord. „Er bestaat werkelijk geen enkele reden om verbaasd te zijn. Ik ben toch niet een Weensche grande dame, en mijn bezoek aan dit bal behoort geenszins tot de meest onvergeeflijke van mijn excentriciteiten."

„Neen! Maar alleen?"

„Niet alleen," schertste zij, „nu u hier is om mij bescherming te verleenen in de ergste gevaren en de

behulpzame hand te bieden bij groote moeilijkheden."

„Mijn dank voor uw vertrouwen. Permitteer mij van mijn zeer benijdbare functie gebruik te maken en uw rijtuig te laten voorkomen."

Zij klemde de tanden op elkaar en ofschoon een glimlach om haar mond speelde, zei ze met een zweem van scherpte in haar toon:

„Maar Iván! Wel vast moet ge op mijn verdraagzaamheid rekenen om zulk een onhoffelijke speech te durven houden."

„Was ze onhoffelijk?"

„Nu! Hoe zou uw oordeel luiden over een jongen man, een van onze jeunesse doré, die op een bal een dame ontmoetend na een paar minuten aanbiedt haar rijtuig te gaan zoeken."

„Ik zou het een onvergeeflijke misdaad achten en dien straffen met naamlooze martelingen, indien de dame bleek madame Demidoff te zijn," zei hij, pogend achter banale complimenten te verbergen zijn wensch om dit onderhoud zoo spoedig mogelijk af te breken.

Enkele oogenblikken rustte een scherp onderzoekende blik op hem, toen vlood met een snel, ongeduldig schouderophalen haar een lichte zucht van de lippen.

„Roep dan mijn rijtuig, Iván! Ik zal niet langer beslag op uw tijd leggen, nu u blijkbaar aan een dringende uitnoodiging gehoor wilt geven."

„De kardinaal...," begon hij onhandig.

„Ah! Zijn Eminentie vordert nog op zulk een ongewoon laat uur uw diensten?" viel ze, nog altijd een beetje ontstemd, hem in de rede.

„Zijn Eminentie verlaat morgen Weenen, en er

liggen nog een aantal brieven te beantwoorden. Zeer waarschijnlijk zal ik het grootste gedeelte van den nacht moeten schrijven."

Met deze verklaring scheen ze genoegen te nemen en nadat Volenski aan een der talrijke bedienden order had gegeven om het rijtuig van madame Demidoff voor te roepen, hervatte zij het gesprek op meer zakelijke wijze.

„Na zooveel weken van ingespannen diplomatieken arbeid zal zijn Eminentie wel ingenomen wezen met zijn vacantie, en u, monsieur Volenski, zult ook wel eenige dagen rust hebben gekregen."

„Zeker. De kardinaal heeft me drie weken vrijaf gegeven, terwijl hijzelf om gezondheidsredenen naar Tyrol gaat."

„En daarna?"

„Ontmoeten wij elkaar te Petersburg, waar zijn Eminentie een belangrijke diplomatieke nota aan zijn Majesteit den Czaar heeft te overhandigen."

„Dan zien wij elkaar ook spoedig weer in Petersburg?"

„U, madame....?"

„Ja, ik zal er vermoedelijk eerder zijn dan gij beiden en het genoegen hebben zijn Eminentie persoonlijk te verwelkomen. Maar daar is mijn rijtuig. Het is dus „au revoir," monsieur Volenski, en niet „adieu". Gelukkig voor u", ging ze met een tikje coquetterie voort, „want had het een langdurige scheiding moeten worden, dan zou het mij moeilijk zijn gevallen te excuseeren, dat u niet eens de moeite hebt gedaan mij een visite te maken, al was het enkel om een kaartje bij mijn concierge af te geven."

Haar zijn arm biedend, leidde hij haar de breede steenen trappen af, voortdurend er op bedacht niet te toonen hoe blij hij was, dat het onderhoud ten einde liep en zijn mooie gezellin eindelijk op het punt stond hem alleen te laten met zijn zorgen en zijn onrust.

„Vaarwel Iván," zei ze, nadat hij haar had helpen instappen en den bontmantel om haar heen geslagen had.

Zoodra de koetsier wegreed, stak ze het hoofd door het portierraampje en hield haar blik gevestigd op den grijzen domino, zoolang ze hem tusschen de menschenmassa kon onderscheiden. Een ernstige, droeve uitdrukking spreidde zich over haar gelaat; nauwelijks echter lag het operagebouw met zijn vroolijkheid en tumult achter haar en gelijk daarmee Iván Volenski's rijzige figuur aan den voet van de breede steenen trap, of met een fronsen der wenkbrauwen en een ophalen der schouders verdreef zij elk teeder gevoel, dat in haar ziel mocht zijn verscholen, en het was een zeer trotsche, licht prikkelbare grande dame, die uit het elegante coupeetje stapte voor de portiek van een der deftigste huizen van de Kolowrating.

„Zend Eugen dadelijk naar mijn boudoir," gelastte ze den livereibediende, die haar op de trap voorging. „Is hij niet thuis, dan moet iemand op hem wachten tot hij terugkomt; mocht hij slapen, laat hem dan terstond wekken."

Blijkbaar was zij te geagiteerd om te gaan zitten, hoewel de fauteuils in haar weelderig boudoir daartoe schenen uit te noodigen. Voortdurend liep ze

de kamer op en neer, scherp luisterend naar elken voetstap. Op dit moment was verre van haar elke zachtere gewaarwording, elke herinnering aan den grijzen domino, dien zij Iván had genoemd, en die niet bij machte was geweest geheel te verbergen, hoezeer hij verlangde van haar gezelschap ontslagen te zijn.

Wat zij een half uur geleden had gezien, bracht haar boven alle beschrijving in de war. Zij (en daarvan hield ze zich volkomen overtuigd) was, met uitzondering van den ouden graaf Lavrovski en een vertrouwden bediende, in de gansche stad de eenige die wist, dat de erfgenaam van den Russischen troon, onder dien zwarten domino vermomd, het bal in de opera had bezocht.

Hij was door een gemaskerde, een odalisk, toegesproken; dat behoefde geen bevreemding te wekken en was niets bizonders of ongewoons, daar in de Carnavalsdagen elke vrijpostigheid en elke intrige niet alleen gepermitteerd is, maar wordt aangemoedigd. De Czarowitz, niet denkend aan zijn rang noch aan de gevaren, onafscheidelijk verbonden aan zijn positie, was haar met jeugdige onbezonnenheid gevolgd, en beiden, hij en de odalisk, waren in een fiacre gestegen welke, volgens de vaste overtuiging van madame Demidoff daar voor hen gereed had gestaan en onmiddellijk was weggereden zonder dat de koetsier op eenig bevel had gewacht.

„Binnen," riep ze, niet weinig verlicht, toen haar waakzaam oor een lichten voetstap en een zachten tik op de deur vernam. Ze greep een cigarette uit een bij de hand staand kistje, meenend dat het

rooken haar zou kalmeeren en haar stem vaster maken.

Een man trad binnen — een Rus uit de volksklasse met een platten neus en hooge jukbeenen, wiens laag voorhoofd verried totale afwezigheid van wat men gewoonlijk intellect noemt, maar wiens doordringende, koude, grijze oogen onder dunne, half gesloten oogleden getuigden van een buitengewoon groote sluwheid. Ongetwijfeld een zeer bruikbaar man. Madame Demidoff scheen haar zenuwen te kunnen beheerschen, zoodra zij tot hem sprak.

„Eugen," begon zij, „luister goed naar mij, want er is van avond op het bal in de opera iets zeer geheimzinnigs gebeurd, en ik moet je wat opdragen, dat den geheelen nacht zal vorderen en denkelijk nog een groot gedeelte van den dag.

De Czarowitz bezocht vanavond het bal, gehuld in een zwarte domino... Ja! hij was in Weenen... Incognito... Niemand wist het. Het geheele plan was het toppunt van dwaasheid, en de vrees bekruipt me, dat er sprake is van een schandelijk komplot. Hij werd uit zijn loge gelokt door een vrouw, gekleed als een odalisk... in rood en goud, meen ik... de beschrijving doet er niets toe... Honderden in die kleedij waren in de opera. Nicolas Alexandrowitz volgde haar; een fiacre wachtte, hij sprong er in, en het reed met groote snelheid naar de oude stad."

„Ja, barina?" waagde hij te zeggen.

Want ze zweeg een oogenblik om haar gedachten te verzamelen, voor ze hem nadere orders gaf.

„Het eerst moet je onderzoeken of de Czarowitz in zijn hotel is teruggekeerd, en zoo niet, welke stappen graaf Lavrovski doet om het geheim te ontdekken. Elken voetstap van den ouden man moet gevolgd worden, en indien hij zich tot de politie wendt of een telegram naar Petersburg stuurt, moet je er mij dadelijk van op de hoogte stellen. Tracht zoowel op de standplaats der fiacres bij het operagebouw als aan de verschillende stations der sporen eenige inlichtingen te verkrijgen omtrent den domino en de odalisk, of het rijtuig, waarin zij gevlucht zijn. Morgen vertrek ik met den sneltrein van twaalf uur 's nachts naar Petersburg, kom me dus in den vooravond meedeelen, wat je te weten bent gekomen."

Zij ontsloeg hem nu, en opnieuw alleen dacht ze na over de gebeurtenissen van den verloopen avond. En toen ook verscheen weer de droeve, ernstige uitdrukking, die aan haar aristocratische trekken zulk een onuitsprekelijke bekoorlijkheid verleende, op hetzelfde oogenblik echter fronste zij de wenkbrauwen en haalde spottend de schouders op. Deze wereldsche vrouw, deze elegante grande dame gedoogde blijkbaar niet de geringste opwelling van teederheid bij haar gepeinzen over het vroolijke carnavalsbal, te minder daar die teederheid gevoeld werd voor een die —

„Och, och," zuchtte madame Demidoff. Zij wierp haar sigarette weg en belde om haar kamenier, vast besloten dien avond aan niets meer te denken.

HOOFDSTUK III.

Zoodra Iván Volenski geen spoor meer zag van madame Demidoffs rijtuig, keerde hij met een zucht van verademing op zijn schreden terug, beklom de breede trap van het gebouw en voegde zich bij een paar domino's, die evenals hij in het grijs gekleed, eenigszins verlaten stonden tusschen de groepjes gemaskerden aan den ingang van den foyer. Even later verlieten alle drie de opera en liepen voort in de richting van de Kolowrating.

Zonder een woord te spreken en een sigarette rookend, zochten zij zoo goed als het ging hun weg door de menigte.

In de Ringstraat was het zoo druk en levendig als altijd; schertsende en schaterende gemaskerden in dichte groepen langzaam voortgaande of in lange rijen de geheele breedte der straat in beslag nemend en den doortocht belemmerend. De drie grijze domino's hadden blijkbaar geen haast; ze gaven een grapje ten beste waar een woordje van hen werd verwacht en sloten zich bij een troepje feestgangers aan, wanneer het onmogelijk bleek hen te vermijden.

De prachtige huizen en rijk versierde winkels aan weerszijden van de straat waren geïllumineerd met veelkleurige lichtjes, het middernachtelijk uur zoo helder makend als ware het volop dag. Op de met guirlandes van bloemen versierde balkons stonden verscheiden toeschouwers, zich amuseerend met de geanimeerde, telkens wisselende tooneeltjes;

hier en daar klonken uit geopende vensters droomerige walsen en woeste csárdás, getuigend van aristocratische bals en partijen, waar koning Carnaval, zij het met minder rumoer en meer weelde, niet minder opgewekt en vreugdevol het hof werd gemaakt. Soms bleven groepen vermomden onder zulk een venster staan, kijkend naar de van juweelen schitterende gemaskerden, die zich heen en weer bewogen, luisterend naar de zachte cadansen van de Zigeunermuziek — het eenig Hongaarsche ding, dat zelfs een rechtgeaard inwoner van Weenen niet den moed heeft te verachten.

De drie domino's vermeiden zich niet lang in de vroolijke, pittoreske scènes, evenmin scheen de schitterend verlichte Ring eenige aantrekkingskracht op hen uit te oefenen, want ze draaiden een zijstraat in, hoe donker, hoe weinig aanlokkelijk ze ook was en nu in de gelegenheid zijnde om vlugger voort te stappen, hadden ze spoedig de feestvreugde ver achter zich gelaten.

Steeds zwijgend wandelden zij verder, nauwelijks aandacht schenkend aan de enkele gemaskerden, die hen lachend en schertsend passeerden op hun weg naar een drukker gedeelte van de stad.

Behalve deze weinige uitzonderingen waren de straten, welke zij nu doorkruisten geheel verlaten; geen geïllumineerde vensters huldigden de regeering van koning Carnaval, geen muziek verleende een beetje fleurigheid aan de sombere, vervelende, met steenen geplaveide binnenplaatsen, die met akelige eentonigheid aan weerszijden gaapten.

De drie domino's betraden een dezer binnen-

plaatsen en zonder zich den tijd te gunnen te antwoorden op de vraag van den concierge, wie zij op dit late uur zochten, bestegen zij de steenen achtertrap, maar flauwtjes verlicht door een hanglamp welke, flikkerend door den tocht, spookachtige schaduwen op de treden wierp. Op de tweede verdieping gekomen, tikte een der domino's op een bizondere manier op een deur tegenover hem, die na luttele oogenblikken werd opengerukt, terwijl een angstige stem vroeg:

„Ben jij dat, Baloukine?"

„Ja, met Iván en Serge; laat ons binnen."

De kamer, waarvan zij nu den drempel overschreden, was met eenig comfort gemeubeld en ingericht zoowel tot kantoor als tot rookkamer. Er waren een twaalf of veertien man bijeen van allerlei leeftijd en schijnbaar, te oordeelen naar hun kleeding, van zeer verschillende maatschappelijke positie. Vier of vijf van hen, zonder boordje en vermoedelijk zonder overhemd, hadden werkkielen aan en beslikte laarzen, anderen droegen goed passende gekleede jassen, onberispelijk linnen en een bloem in het knoopsgat, een bejaard man met een grijzen puntbaard en mooie, aristocratische trekken had twee of drie decoraties op zijn jas. Allen, 't zij edelman of boer, schenen in de beste verstandhouding te leven en rookten pijpen en sigaretten van vrede en broederschap.

„Welk nieuws?" vroeg een half dozijn stemmen, terwijl de pas binnengetreden mannen zich van hun grijze domino's ontdeden en het gezelschap de hand drukten.

„Het beste."

„Waar is hij?" vroeg iemand.

„In Mirkovitchs fiacre met Maria Stefanowna."

„En op dit oogenblik?"

„De gast van Mirkovitch, no. 21 Heumarkt."

De vragen en antwoorden waren elkaar snel gevolgd; de spanning der onzekerheid was ongetwijfeld zeer groot geweest, de verlichting bij het vernemen der tijding klaarblijkelijk hoogst welkom, want een zucht van verademing ontsnapte gelijktijdig aller borst.

„En Mirkovitch?" vroeg een der oudere mannen.

„Zal aanstonds hier zijn."

„Zoo gauw *hij* veilig achter slot en grendel zit."

„Dan is hij in onze macht?"

„Totaal."

„Deed Lavrovski een poging om hem te volgen?"

„Niet voor het te laat was en de fiacre uit het zicht. Hij viel in de hinderlaag zonder het minste vermoeden."

Een langdurig stilzwijgen volgde; blijkbaar moest over veel nagedacht, ernstige punten gewikt en gewogen worden, want in de eerste tien minuten verstoorde geen enkel geluid de diepe stilte in de kamer, behalve het knetteren der brandende houtblokken op den grooten haard en een of twee gefluisterde vragen en snel gegeven antwoorden.

Eensklaps klonk op het portaal een zware stap, op dezelfde bizondere manier werd op de deur geklopt en een barsche stem zeide:

„Mirkovitch."

Een breed geschouderd man van zes voet drie,

een ware herculische gestalte, het lange grijze haar van het breede voorhoofd naar achteren gestreken en met doordringende grijze oogen, half verscholen onder een paar borstelige wenkbrauwen, voegde zich nu bij de rookers, hen allen tegelijk groetend met slechts twee woorden:

„In orde."

„Gevangen?"

„Veilig in mijn huis; geen ramen, enkel een vallicht. Geen gevaar voor ontdekking; nog minder voor ontvluchting."

„En Maria Stefanowna?"

„Deed haar werk prachtig; hij vermoedde niets voor hij de deur achter zich hoorde sluiten."

„Sprak hij?"

„Enkel om zichzelf een dwaas te noemen; een heel gewone opmerking."

„Stelde hij geen enkele vraag?"

„Niet een."

„Was de doofstomme knecht present om hem te ontvangen?"

„Ja, hij bediende hem bij het gebruiken van het souper, dat wij voor hem hadden gereed gezet."

„En Lavrovski?" vroeg een stem van het andere eind der kamer.

„Hij ging terug naar zijn loge, en ik vermoed dat hij daar nog zit te wachten."

„En Mirkovitch, je hebt beloofd onzen gevangene goed te behandelen."

„Ja," stemde Mirkovitch norsch toe. „Ik haat hem, maar de behandeling zal niets te wenschen overlaten. De doofstomme is een bedreven bediende,

de kamers zijn comfortabel, het bed is weelderig, het voedsel zal uitgelezen zijn en in overvloed. Wèl een verschil," ging hij somber voort, „met hetgeen Dunajewski en de anderen te verdragen hebben."

„Feitelijk zijn ze nu al vrij!" riep een jonge stem vol enthousiasme uit. „Wij kunnen hun invrijheidstelling eischen; laten ze weigeren als ze durven!"

„Ja," beaamde Mirkovitch glimlachend, „het zou met Nicolas Alexandrovitch slecht gesteld zijn, indien zij nu weigerden onze kameraden te laten gaan."

„Aan de zaken, vrienden, tijd tot praten ontbreekt," zei de bevelende stem van den bejaarden man met de decoraties.

De sigaretten en pijpen werden als op commando ter zijde gelegd en alle stoelen geschoven naar de tafel, die midden in het vertrek was geplaatst; er stond een lamp met een groene kap op, en hier en daar verspreid lagen beschreven en met handteekeningen bedekte papieren.

„Er zijn nog eenige ernstige besluiten te nemen," vervolgde de man, die een der leiders scheen te wezen. „De daad van dezen nacht, — dank zij de hoofden die haar bedachten en de handen die haar volvoerden — hoe groot ook, is slechts de eerste stap tot een nog grooter doel. Wij echter kunnen dat hier niet bereiken; de beurt is nu aan Taranïew en de broeders in Petersburg om hun deel van het werk te verrichten."

De president zweeg, en nadat alle hoofden toestemmend hadden geknikt, ging hij voort:

„Wij zijn verplicht geweest in groote haast te handelen en geheel op eigen initiatief. Taraniew en de anderen weten nog volstrekt niets."

„Zij moeten er dadelijk van op de hoogte worden gebracht," meende iemand.

„En ophouden met op eigen gelegenheid een samenzwering op touw te zetten," voegde een ander er bij.

„Het zou enkel tot nieuwe rampen leiden," verklaarde de president, „indien zij nu op de een of andere wijze de aandacht van de Derde Sectie op zich vestigden."

„Of op ons!" merkte Mirkovitch gemelijk op.

„Daarom zal de opdracht van onze bode tweeledig zijn," sprak de president. „Het overbrengen van het groote nieuws zooals het nu staat en onze instructies hoe te handelen ter bereiking van het edele doel dat wij allen in 't zicht hebben."

„Ja, de brief aan Alexander III," zeide vol vuur een jeugdige stem.

Dat was het gewichtige punt; het heele gezelschap toonde zoo mogelijk nog hooger ernst, en de geestdrift der jongere mannen werd nog vuriger dan ze reeds was.

„Ik heb hier," begon de president, een document van de tafel nemend, „het stuk waarin met behulp van het komitee ons denkbeeld in den geschiksten vorm is weergegeven."

„Wel een uitgezochte lekkernij bij het ontbijt van den autocraat aller Russen, wanneer hij het evenals al onze geschreven waarschuwingen onder den schotel van zijn kop koffie vindt!" klonk het smalend van

Mirkovitchs lippen, die al dien tijd met een grimmig gezicht had zitten rooken, nu en dan woorden tusschen de tanden mompelend, welke niet veel goeds beloofden aan den gevangene, wiens bewaking hem was toevertrouwd.

„Onze brief," zei de president, „zal ditmaal de mededeeling bevatten dat de Czarowitz zich op het oogenblik in handen bevindt van eenige onbekende personen, en dat deze personen hem als gijzelaar zullen houden tot aan zekere voorwaarden is voldaan."

„En deze voorwaarden zijn?" vroeg een van allen.

„Algeheele vrijspraak voor Dunajewski en allen, die bij de laatste samenzwering betrokken waren, tevens een pas om vrij en onbelemmerd het land te kunnen verlaten."

„En dat Nicolas Alexandrovitch de vrijheid zal worden hergeven op den dag, dat onze kameraden veilig over de grenzen zijn getrokken," voegde een der leden van het komitee er bij.

„Als hij," merkte beschroomd iemand op, „bij wijze van antwoord ons maar niet de Derde Sectie op het dak stuurt."

„Als waarschuwing zal in het stuk vermeld staan..."

„Dat zoo de politie in het geval wordt gemengd en onderzoek gaat doen..."

„Zij zelfs niet een dood lichaam zal vinden," verklaarde Mirkovitch.

Stilte volgde op deze woorden. De schaduwzijde der stoutmoedige daad was de mogelijkheid van een moord op een hulpeloozen gevangene. Toch wisten allen hoe licht dat onvermijdelijk zou kunnen worden; hoe de kans bestond dat bij ontdekking het

leven van den gijzelaar moest worden opgewogen tegen het hunne, hoe in plaats van een ruilhandel te drijven zij tot wraakneming konden worden gedwongen.

„Zij zullen niet durven weigeren," beweerde de president, hopend te verbannen de droefgeestigheid die zich van deze jonge mannen had meester gemaakt bij de gedachte aan een in koelen bloede bedreven moord, „en het zal niet noodig zijn onze toevlucht te nemen tot zulk een ons onwaardigen maatregel."

„Zij weten dat wij het leven van den Czarowitz volkomen in de hand hebben," betoogde Mirkovitch op een toon van gezag. „Zij kunnen ons niet bedriegen en zijn verplicht met ons te onderhandelen. Wij kunnen de vrijheid vorderen van elken veroordeelde, die nu in Siberië verkwijnt, en zij, zich herinnerend dat de erfgenaam aller Russen slaapt met een zwaard boven het hoofd, zullen gedwongen wezen toe te staan wat wij vragen."

„Zijn zij rechtvaardig en genadig, dan zullen wij het eveneens wezen," voegde de vriendelijker stem van den president er bij. „Op denzelfden dag dat Dunajewski en allen die bij de laatste samenzwering een rol speelden, ongemoeid de grenzen zijn gepasseerd, op dien dag zal de Czarowitz zijn vrijheid herkrijgen. Maar Alexander moet ten volle begrijpen dat bij het minste vermoeden van inmenging der politie het leven van den gijzelaar als verbeurd beschouwd zal worden."

Niemand had hierop iets aan te merken; de president had onder woorden gebracht het onwrikbare besluit van alle aanwezigen. Mirkovitch zat daar

nog onbeweeglijk, de krachtige vuist op tafel, een onheilspellend vuur in de oogen, getuigend van de gevaarlijke gedachten, die zijn ziel vervulden.

„Vermoedelijk is er één persoon, waaraan het komitee verzuimde te denken," klonk een stem, het minuten-lange zwijgen verbrekend. „Ik bedoel Lavrovski."

„Pardon," zei de president, „mij dunkt dat wij allen hebben gedacht aan dat onbeduidend, ofschoon op dit moment zeer gewichtig personage en zelfs overwogen wat hij mogelijk doen zal."

„Ik twijfel geen seconde," beweerde iemand aan het andere eind der tafel, „of het zal eenige dagen duren voor Lavrovski er toe besluiten kan, bericht aan zijn eigen gouvernement te zenden."

„Ja," beaamde een volgende, „ik heb hem een paar keer te St. Petersburg ontmoet, en telkens maakte hij op mij den indruk een zwak en weifelend mensch te zijn."

„Er zal eenigen tijd verloopen voor hij overtuigd is dat de Czarowitz werkelijk is verdwenen, en dan zal eerst een groote ontsteltenis hem aangrijpen, een ontzettende vrees hem overmeesteren dat hij aansprakelijk gesteld voor de verdwijning en naar Siberië verbannen zal worden om te boeten voor zijn zorgeloosheid."

„En de dwaze kerel blijft een dynastie getrouw, die hem feitelijk als haar knecht beschouwt, dient een regeering die bij de eerste gelegenheid hem met de grootste laagheid zal behandelen en afranselen als een staljongen," prevelde Mirkovitch toornig.

„Dientengevolge hebben wij de kans," hervatte

de president, „dat Lavrovski *niet* naar Petersburg zal schrijven, althans niet in de eerste dagen als hij ijverig in de weer is het spoor van den jongen man te zoeken."

„Mogelijk zal hij de hulp inroepen van een der particuliere detectives uit de stad," opperde iemand, „en zoolang die hoop niet vervlogen is, trachten het verdwijnen van den Czarowitz voor de Russische regeering verborgen te houden."

„Het moge zijn zoo het wil," besloot de president, „in elk geval kunnen wij aannemen dat onze bode een goeden voorsprong heeft op dezen ouden, eeuwig weifelenden hoveling, en meer dan drie dagen heeft hij niet noodig om Taraniew op te sporen. Op zijn beurt zal deze ten spoedigste zorgen dat de brief zijn richtige bestemming krijgt.

„Natuurlijk is alles onderstelling," sprak nu een stem — de rustige, bezadigde stem van een bejaard man — „dat Lavrovski, enkel bedacht op eigen veiligheid, de verdwijning zoolang mogelijk geheim houden zal; diegeen onzer vrienden welke zijn karakter hebben leeren schatten, schijnen op grond van zijn bekende traagheid en van zijn niet minder bekende neiging tot uitstellen tot die conclusie te zijn gekomen, een conclusie welke ongetwijfeld de juiste is. Maar wij mogen niet vergeten dat er nog een andere persoon is — zal ik vijand zeggen? — wien Lavrovski, ondanks zijn angst, vertrouwen zou kunnen schenken, en deze persoon is traag noch weifelend, en beschikt bovendien in alle rangen te Weenen over een leger bondgenooten, gereed haar te helpen, onmiddellijk en in alle stilte — ieder uwer weet wie ik bedoel."

De vraag werd niet beantwoord. Waartoe was het ook noodig? Zij allen kenden haar bij naam, de mooie madame Demidoff, en allen wantrouwden en vreesden haar, en toch — wie zou durven beweren dat zij een spion was, deze grande dame, die de hooge kringen te Weenen tot sieraad strekte?

„Ik sprak haar vanavond op het bal in de opera," vertelde Iván Volenski, die tot heden geen deel had genomen aan het gesprek.

„Zij was er dus?" informeerde een angstige stem.

„Zij is altijd bij elke schitterende samenkomst present," antwoordde Iván, „en het is zeer wel mogelijk dat haar is opgedragen de fijne oortjes open te houden, wanneer zij het pad kruiste van haar landgenooten. Toen ik haar ontmoette was Maria Stefanowna net in de fiacre weggereden, madame Demidoff wenschte haar rijtuig en verzocht mij het te laten voorkomen."

„Zeer zeker blijft zij een groot gevaar voor ons," meende de president, „en indien het een of ander vanavond haar achterdocht heeft gewekt, zal ze niet aarzelen een heel leger particuliere en politiedetectives aan het werk te zetten, en is de kans niet uitgesloten dat zij ons de handen bindt nog voor onze broeders te Petersburg de gelegenheid hebben gehad, de troefkaart uit te spelen."

„Mocht zij te veel gebruik maken van haar macht," merkte Mirkovitch op, „dan kunnen wij haar doen waarschuwen, dat door haar tusschenkomst het leven van den Czarowitz ernstig gevaar loopt."

„Vrienden, wij kennen onze vijanden en zullen

zeer nauwkeurig hun gangen nagaan," verklaarde de president. „Laat ons overigens er aan denken dat, zoo wij ons leven en onze vrijheid in de waagschaal stellen, zij op hun beurt moeten wachten tot het leven van den Czarowitz volkomen veilig is. Wij hebben een gijzelaar van hooge waarde in ons bezit, en voor dezen eenigen keer zijn wij geheel meester van den toestand. Mij dunkt, wij kunnen de discussie over hetgeen Lavrovski en madame Demidoff al dan niet zullen doen, best staken. Zij moeten streng bewaakt worden, dat staat vast, maar het bericht aan Taraniew is het belangrijke punt; wij kunnen in den brief zooveel voorwaarden stellen als wij willen en het aan de vrienden te Petersburg overlaten de rest te doen."

„Ja, het bericht, de papieren," klonk het uit aller mond, daarmee goedkeurend het besluit van den president.

Hij nam één voor één de papieren van tafel en verdeelde ze in twee pakken.

„Deze," zei hij, een der bundels aan zijn buurman overreikend, „zijn van niet veel waarde, en met het oog op de naderende crisis stel ik voor ze te vernietigen. Wilt ge allen ze doorzien en beslissen?"

De schrifturen gingen van hand in hand en werden door de meesten nauwkeurig gelezen, en daar het voorstel van den president aller bijval verwierf, ten slotte aan de vlammen prijsgegeven.

„Dit," vervolgde de president op plechtigen toon, „is het verhaal van de ontvoering van den Czarowitz, zooals wij die hebben bedacht en volvoerd; en dit is de brief welke Taraniew moet trachten in handen

te spelen van Alexander III zelf; deze twee documenten tezamen met het kleine pakje aanteekeningen en plannen, betrekking hebbend op onze broederschap, zijn de gewichtige, gevaarlijke dingen welke wij den door ons gekozen afgezant willen toevertrouwen om veilig in Taranïews bezit over te dragen. Wij leggen dus in zijn handen niet enkel het leven en de vrijheid van hen, die hier vanavond vereenigd zijn maar óok de laatste hoop van Dunajewski en onze ongelukkige makkers, die gevangen zitten. Gave God dat het niet noodig ware zooveel beschreven papieren — zoo hopeloos compromitteerend voor velen onzer -- over de grenzen mede te nemen, maar ongelukkigerwijze is die noodzakelijkheid gebiedend. Bij al de gevaren welke dreigen, vrienden, moeten wij ons herinneren dat wij onze bode onvoorwaardelijk kunnen vertrouwen."

Aller oogen wendden zich tot Iván Volenski toen deze, bleek van aandoening, de brieven en papieren in ontvangst nam welke de hand van den president hem toereikte.

Afstammend van een oud en eenmaal roemrijk geslacht, was Iván Volenski nu particulier secretaris en vertrouwde van zijn Eminentie Kardinaal d'Orsay, de pauselijke nuntius, geacrediteerd bij de hoven te Parijs, Weenen en Petersburg. Maar het Poolsche bloed in hem kon niet kalm blijven te midden van zijn weelderige omgeving. De geest van samenzwering, zoo in het bizonder eigen aan zijn landgenooten — fanatiek, heethoofdig en enthousiast — had hem gedreven in de armen van de Socialistische broederschap, waarvoor hij dagelijks

riskeerde zijn positie, zijn vrijheid, zelfs zijn leven.

Als het ware midden in het politieke en sociale leven staande, was Iván Volenski een onschatbare bondgenoot voor deze samenzweerders, die de medewerking noodig hadden van mannen van aanzien, verkeerend in diezelfde maatschappij, welke zij wenschten te vernietigen; mannen, in staat hen op de hoogte te houden van het komen en gaan van voorname personages, die zij begeerden aan te vallen.

Het was Volenski, die ontdekte en zijn kameraden mededeelde, dat de Czarowitz onder strikt incognito te Weenen vertoefde, enkel vergezeld door een bejaard hofdignitaris en een vertrouwd Russisch bediende; onder een aangenomen naam in het Hotel Imperial verblijf hield en voorgaf een gewoon particulier te zijn, in de stad gekomen om de carnavalsfeesten bij te wonen.

Toen kwam in de hoofden van eenige dezer fanatieke menschen het vermetele plan op, zich meester te maken van zulk een hooggeplaatst gijzelaar, en dezen zijn vrijheid alleen terug te geven op voorwaarde, dat uit hun kerker werden ontslagen eenige kameraden in Rusland, die tengevolge van hun deelneming aan een complot gearresteerd waren en nu in afwachting van hun verbanning in de gevangenis verkwijnden.

Iván Volenski boog over de tafel en zich tot den president wendend, zei hij:

„Ik ben trotsch en gelukkig, dat het in mijn macht ligt, de broederschap zulk een grooten dienst te bewijzen. De brief, de tijding en de papieren zal ik veilig naar Petersburg overbrengen."

Menig hand werd den jongen Pool toegestoken en door dezen hartelijk gedrukt.

„Wanneer kunt u vertrekken?" vroeg Mirkovitch.

„Over twee dagen."

„Te laat. Kunt u niet eerder gaan?"

„Onmogelijk! De nuntius verlaat pas overmorgen Weenen. Het classificeeren der brieven en het afmaken der correspondentie zal me nog een vier en twintig uur bezighouden. Daarna ben ik vrij en kan onmiddellijk vertrekken."

„Laat Iván handelen zooals hem het beste dunkt," zeide de president. „Niemand onzer kan zoo veilig als hij de grenzen passeeren, en een uitstel van drie dagen is niet zoo gevaarlijk, als onze papieren aan iemand anders te moeten toevertrouwen."

„Tot nu toe is er nog nooit eenige verdenking tegen mij gerezen," klonk het geruststellend uit Volenski's mond. „Wel is waar," voegde hij er gemelijk bij, „hebben die dommerikken op de grenzen eens al mijn papieren in beslag genomen en doorsnuffeld. Het was kort na Dunajewski arrestatie toen elke Pool zich een dergelijke tyrannie moest laten welgevallen. Gelukkig had ik destijds geen enkel compromitteerend stuk in mijn bezit."

„En ditmaal?" informeerde een angstige stem.

„Ik zal de voorzorg nemen de enveloppe, welke onze papieren bevat te cacheteeren met het zegel van de pauselijke legatie. Mijn positie is algemeen bekend en de papieren zullen volkomen veilig zijn."

„Behoorlijk veilig zullen wij aannemen," merkte een norsche stem op in een anderen hoek van de kamer.

„In elk geval staat het vast, dat wij ons aan geen

veiliger afgezant dan Iván kunnen toevertrouwen," besliste de president. „Zijn plan biedt de minst mogelijke kans tot ontdekking."

„Een goedkeurend gemompel gaf aller toestemming met dit oordeel te kennen.

„Ik verzeker u op mijn woord van eer, dat over vier dagen deze papieren veilig door mij zullen worden overhandigd aan Taranïew en het komitee te Petersburg," verklaarde de jonge Pool vol vuur. „Tegelijkertijd zal ik hem mededeelen de roemrijke daad, welke wij heden hebben volbracht, en waarvan het resultaat zal wezen de vrijheid van Dunajewski en onze andere kameraden, die wij reeds als verloren beschouwden. Zeer waarschijnlijk zullen mijn bezigheden bij zijn Eminentie mij beletten u voor mijn vertrek te spreken, en toch zou ik gaarne weten wat er in dien tusschentijd zal gedaan worden?"

„Wij kunnen niet veel doen," antwoordde de president. „Eenigen onzer zullen de gangen van Lavrovski nagaan, anderen die van madame Demidoff. Bij het geringste vermoeden dat zij zich in de zaak mengen of de hulp der politie inroepen, zullen wij hun dezelfde waarschuwing doen geworden, die Taranïew aan het hoofdkwartier verstrekken zal."

„Denk er aan, Volenski," nam nu een ander lid van het komitee het woord, „dat onze onrust over de veiligheid der schrifturen en over u, onzen afgezant, op het eind van den vierden dag het culminatiepunt zal hebben bereikt. Als het met de noodige voorzichtigheid kan geschieden, tracht u dan met ons in verbinding te stellen zoodra u Taraniëw gesproken hebt."

„Dat zal ik zeker doen," beloofde Ivan. „Maakt u niet ongerust; de papieren zijn volkomen veilig; zoodra ik ze heb overgegeven keer ik terug naar de grenzen, waar ik de komst van Dunajewski en de andere kameraden zal afwachten om hun het geld te overhandigen wat het komitee me heeft toevertrouwd, en wat zij wel noodig zullen hebben. Bovendien verlang ik er sterk naar om hen de hand te drukken en hun te vertellen — want dat weten zij natuurlijk nog niet — op welke wijze wij hun vrijlating hebben verkregen."

De discussie was nu gesloten; sigaretten en pijpen kwamen opnieuw te voorschijn, en een algemeen gesprek, waarin met geen woord werd gerept over den Czaar noch over het complot, verving de enthousiaste beraadslaging. De president zat kalm te keuvelen met Volenski, die de waardevolle papieren in zijn borstzak had geborgen.

Iván stond het eerst op.

„Ik moet nu vertrekken," zei hij. „Wanneer wij elkaar weerzien, is het na mijn terugkomst uit Petersburg, na het geheel voleindigen van ons groot werk. Dan zijn Dunajewski en de andere makkers vrij en kunnen wij gezamenlijk bestudeeren wat er gedaan moet worden voor het welzijn van Rusland en zijn bevolking. Goeden avond."

„Goeden avond!"

„Veel succes!"

Een tal van handen werden hem toegestoken, hem, den vriend, den makker. In den geest van enkelen rees mogelijk de gedachte, dat ze hun onverschrokken afgezant nimmer zouden weerzien,

maar zij bij wie deze gedachte opkwam, waren de bejaarde mannen — zij die wisten dat geen enkele regel schrift ooit volkomen veilig is in Rusland. In hun binnenste smeekten zij den zegen over hem af, spraken een gebed voor hem uit, toen hij van hen allen met een handdruk afscheid nam.

Daar er klaarblijkelijk dien avond niets meer te beraadslagen viel, maakten langzamerhand allen zich gereed om heen te gaan, en de meesten van hen, hoewel socialist in hart en nieren, waren nog jong genoeg om te verlangen naar de vroolijk verlichte straten en de schitterende festifiteiten ter eere van koning Carnaval.

En tien minuten later bevonden deze weinige mannen, die zoo stoutmoedig hadden georganiseerd en met zooveel succes ten uitvoer gebracht een intrige, zoo vermetel als zelden is geboekstaafd in de analen der geheime gebeurtenissen, zich te midden der jolige, dwaze menigte, schertsend en grapjes wisselend met vroolijke maskers. Schijnbaar vergaten zij dat er zoo iets bestond als vorstelijke gijzelaars en geheime opdrachten of dat een hunner kameraden — in wiens hand aller leven lag — binnen luttele uren hun geheimen naar Petersburg zou overbrengen vlak onder de oogen van een politie, wier weergade in slimheid in de heele wereld niet te vinden was.

HOOFDSTUK IV.

Iván Volenski had opgewekt, geruststellend tot zijn vrienden gesproken. Wat echter wist hijzelf van de gevaren, welke hem bedreigden op de Russische grens? Feitelijk niets.

Verdacht? Bah! Iemand kan elk oogenblik als „verdacht" bij de Russische politie staan aangeschreven. En dan — wordt die iemands naam op de lijst gezet. Laat hem daarna probeeren met schrifturen, kostbaarheden of geheimen te passeeren, en hij zal spoedig te weten komen wat het zeggen wil een „verdachte" te zijn.

Hoe kon Volenski beoordeelen met welke oogen de Russische politie hem aanzag? Meerendeels in het buitenland vertoevend en zich daar bij voorkeur aansluitend bij zijn verbannen landgenooten, moest zijn naam alleen al een licht vermoeden wekken.

Hij was een Pool en eenmaal een Pool zijnde, conspireerde hij, niet omdat hij al de utopische theorieën van zijn broeders samenzweerders geloofde, maar omdat het in zijn bloed zat te intrigeeren tegen de bestaande regeering.

Of al die kuiperijen en geheime verbonden ooit eenig tastbaar resultaat opleverden, tot groote hervormingen in Rusland aanleiding gaven — daarmee had hij zich nog nooit het hoofd gebroken. Hij was te jong om zich veel over de toekomst te bekommeren; het heden was de eenig belangrijke factor in zijn leven.

Gewoonlijk deinsde hij terug voor uiterste maatregelen. De bloeddorstige speeches van Mirkovitch waren een marteling voor zijn zenuwen, en als Iván wonderen van vernuft besteed had tot het in elkaar zetten van een samenzwering, die den tyran en zijn geheele geslacht van de aarde zou verdelgen, dan was hem niets liever dan dat het heelemaal niet tot een daad kwam en het plan enkel werd beschouwd als een record van wat een Poolsche geest kon bedenken ten verderve van zijn gehate overwinnaars.

Het was geen besluiteloosheid, neen, het was de afschuw van een verfijnde en zelfs moedige natuur van daden, welke het daglicht niet mogen zien. Het zou hem een genot zijn geweest een Poolsche opstand te mogen leiden, de gedachte echter den dolk van een moordenaar te moeten hanteeren, deed hem terugschrikken.

Hij had vage theorieën omtrent het „Volk", verheven begrippen van zijn immense geestvermogens, onderdrukt door een machtige ambtenaarswereld, en hij verwachtte den dag te zien aanbreken, waarop deze kolos met zijn enorm verstand zijn eigen wetten maken en zijn eigen regeerders aanwijzen zou. Hoe dat alles tot stand zou komen was hem volkomen onbegrijpelijk. Mirkovitch beweerde door het vermoorden van de machthebbers van nu; Lubkowitz, hun gedecoreerde president, meende door uiterst fijne diplomatie en door op een gegeven moment de regeering een heilzame vrees aan te jagen. De jongere mannen droomden, de oude komplotteerden, maar de troon der Romanoffs wist nog niet van wankelen of wijken.

Iván droomde met de droomers en intrigeerde met de samenzweerders, verlangend te helpen en toch terugdeinzend voor de daad.

Als gaarne geziene gast in hooge kringen was hij van onschatbare waarde voor de Socialisten, die van hem al de geruchten vernamen, welke zij wenschten te hooren. Hij had dan ook ontdekt het voorgenomen incognito-bezoek van den Czarowitz aan Weenen en aan het bal in de opera.

Eveneens was het geheele plan van de ontvoering aan hem te danken, tot in de geringste details had hij het in elkaar gezet. Mirkovitch moest zijn huis beschikbaar stellen om den gevangene te verbergen, en zijn dochter hem op de een of andere wijze verleiden haar te volgen. Baloukine en zijn broer waren aangewezen om na te gaan, hoe de kansen voor het succes stonden. En was alles goed van stapel geloopen, dan zou hij, Iván, heel alleen iets gevaarlijks ondernemen, onverschillig wat, als hij maar niet de hand behoefde te hebben in het lokken van een hulpeloos jongmensch in een gevaarlijke hinderlaag.

Nicolas Alexandrovitch was in den val geloopen met open oogen en zonder eenige achterdocht. Bovendien was hem de strik gespannen op een tijd en bij een gelegenheid, dat de meeste jonge mannen, het zij een prins of een boer, vurig verlangen naar avonturen, en de Czarowitz, ternauwernood twintig jaar oud, was naar Weenen gekomen om zich te amuseeren.

De oogen van de odalisk, zoo vurig schitterend door haar zwart fluweelen masker, schenen een wereld van genot te beloven; haar manieren, speci-

aal Weensch, waren in hooge mate tartend, en de menschelijke natuur zelfs in het omhulsel van den erfgenaam van een keizerrijk, zou een zeer radikale verandering moeten ondergaan, eer zij op twintigjarigen leeftijd weerstand kon bieden aan de coquetterie van zulk een overmoedige odalisk.

Hij sprong haar achterna in de fiacre, enkel denkend aan haar schitterende oogen en tartende manieren, en de korte afstand tusschen het operagebouw en Heumarkt was voldoende om dat jonge hoofd geheel op hol te brengen, dat ontvlambare hart geheel te veroveren, want in die luttele minuten was Nicolas er in geslaagd het zwart fluweelen masker los te maken en zich te overtuigen, dat de bekoorlijkheden, die het had verborgen, even betooverend waren als die het had laten zien. Was hij ouder geweest en als gevolg fijner opmerker, dan zou het zeker zijn aandacht hebben getrokken, dat een lichtelijk sarcastische glimlach speelde om het lieve, kinderlijke mondje en een uitdrukking — was het van medelijden? — de bekoring der schitterende oogen verhoogde.

De fiacre hield stil voor een portiek, die de meest oppervlakkige opmerker boven alle beschrijving somber en verlaten zou hebben gevonden, maar Nicolas Alexandrovitch stormde de groote, donkere steenen trap op zonder op iets anders te letten dan op het vlugge, gracieuse figuurtje, dat eenige meters voor hem uit voortsnelde. De breede, zware deur, waarachter zij was verdwenen, openduwend, kwam hij in een helder verlichte, koepelvormige hal; in het midden stond een tafel met een zeer overvloedig,

aanlokkelijk souper, en er naast in onberispelijke houding een bediende, zwijgend en als in afwachting van nadere bevelen.

Toen de massieve deur dreunend achter hem dichtviel en Nicolas Alexandrovitch in de rondte keek, bemerkte hij, dat het de mooie odalisk opnieuw was gelukt als voor zijn oogen te verdwijnen.

Aan het tegenovergestelde eind van de hal bevond zich een openstaande deur, toegang gevend tot een comfortabel gemeubeld slaapvertrek, blijkbaar ingericht naar de behoeften van een vrijgezel. Het scheen geen anderen uitgang te hebben dan de deur, waardoor de Czarowitz was binnengetreden; nog steeds stond hij op den drempel, met verbazing zich afvragend hoe het die betooverende houri gelukt was hem nogmaals te ontglippen. Zeker ergens op die donkere steenen trap, en Nicolas overwoog of hij al dan niet haar voorbeeld zou volgen en mede verstoppertje spelen — een spelletje waarin zij zich zoo bedreven toonde — of kalm haar terugkomst afwachten, die zij toch niet lang zou uitstellen.

De bediende stond er nog steeds, correct in houding en kleeding, zwijgend en in afwachting. Zijn intense onbeweeglijkheid werkte prikkelend op de overspannen zenuwen van den jongen prins, welke steeds oproeriger werden door het wachten op de odalisk, die nog altijd niet was weergekeerd.

Toen begon het hem zonderling voor te komen dat de tafel, hoe rijkelijk ook voorzien, maar voor één persoon was gedekt, ongetwijfeld voor de onbekende odalisk; de aangrenzende slaapkamer echter was niet die van een dame. Nicolas trachtte zijn zenuwen

in bedwang te krijgen en zijn hersens aan het werk te zetten; een vonkje argwaan — het eerste — kwam in hem op. Hij liep kalm naar de deur — ze was afgesloten. Het verrastte hem niet; het vonkje argwaan was plotseling tot een groote vlam aangewakkerd.

„Waar ben ik?" vroeg hij aan een bediende.

Deze boog zeer nederig, en het hoofd schuddend, wees hij op zijn eigen ooren en mond.

„Echt of voorgewend?" klonk de vraag in den geest van den Czarowitz.

Oogenschijnlijk was het noodeloos werk om te trachten de deur te forceeren, ze zag er stevig genoeg uit om zelfs aan een bestorming weerstand te kunnen bieden. Nicolas begreep, dat hij in een valstrik was gelokt, om welke reden echter, kon hij niet bevroeden.

Eenige minuten waren in diepe stilte voorbijgegaan, toen van buiten behoedzaam de deur werd geopend. De gedachte om met één sprong de open deur te bereiken, flitste op hetzelfde moment door het brein van den jongen man, gelukkig geen gehoor gevend aan die opwelling, bespaarde hij zichzelf de vernedering van een vruchtelooze poging, want achter de deur stonden twee reusachtige moesjiks, zoo correct van houding als hun kameraad en eveneens doofstom. Een dier stevige kerels stapte binnen, en diep buigend bood hij den Czarowitz een brief, welke deze ongeduldig openscheurde.

Slechts enkele woorden om hem te vertellen wat hij reeds wist, dat hij gevangen was en er niet de minste kans op ontsnappen bestond. Zijn leven was veilig, hij echter werd hier gehouden als gijzelaar

tijdens de onderhandelingen met zijn vader, welke ongetwijfeld al zeer spoedig tot aller genoegen ten einde zouden loopen. Intusschen waren de apartementen, hoe armzalig ook, geheel ter beschikking van den doorluchtigen gevangene, evenals de drie doofstomme moesjiks, die order hadden al zijn bevelen op te volgen.

Nicolas Alexandrovitch, zichzelf een dwaas, een belachelijke dwaas noemend, trachtte weldra een wijsgeer te worden. Hij stelde alle vertrouwen in de ver-ziende en ver-reikende politie van zijn land, berekende, dat Lavrovski ten spoedigste de noodige maatregelen zou nemen en berustte in het onvermijdelijke met de karakterestieke kalmte eigen aan zijn ras. Als een laatste cijns aan jeugd en dwaasheid ondervond hij een hevige pijn bij de gedachte, dat de overmoedige odalisk haar lieve, coquette woordjes enkel had gebezigd voor een doel, zoo hemelsbreed verschillend van de poëtische voorstelling, die hij zich van hun samenzijn had gemaakt. Het volgende half uur zag den erfgenaam van den Czaar aller Russen het smakelijke souper gebruiken — heel alleen en als een gevangen man — met jeugdigen eetlust en zonder aan den volgenden dag te denken.

Graaf Lavrovski, wien de zorg was opgedragen voor zijn Keizerlijke Hoogheid, verkeerde in vrij wat neteliger positie dan de ontvoerde jonge man.

Niet te hebben voorkomen, dat de Czarowitz, voor wien hij bij wijze van spreken verantwoordelijk was, als het ware tusschen zijn vingers door wegglipte, was een gebeurtenis, weergaloos in de levensgeschiedenis van een Russisch hoveling. En aangezien er

geen voorbeeld was van een dergelijk geval, zou ook de straf voorbeeldeloos zijn, en een half uur na het verdwijnen van den Czarowitz doemde voor Lavrovski visioenen op van schuldigverklaringen, van gevangenissen, van mijnen en van Siberië.

Dat de zoon van den Czaar zelfs maar een kwartier verstoken zou wezen van een zorgvuldige bewaking was al een ongehoorde zaak, en nu twee of drie uren waren verloopen en het groot aantal gemaskerden steeds verminderde, geraakte Lavrovski ten prooi aan zielemartelingen, waarvan hij tot heden het bestaan niet had vermoed. Toen ten slotte op het vroege morgenuur de laatste groep luidruchtige, onbezonnen feestvierders zich tot vertrekken gereed maakte, zat de oude Rus nog steeds naar de deur te turen, de ledematen pijnlijk vertrokken, de geestvermogens verdoofd door naamlooze angsten.

De beambten verzochten hem te vertrekken, daar de lichten werden uitgedraaid, en Lavrovski was verplicht zijn loge te verlaten en de breede steenen trap af te dalen. Een of twee beschroomde vragen omtrent een odalisk en een domino aan portiers en bedienden, wekten als eenig antwoord groote vroolijkheid. Vijftig odalisken en tweeduizend domino's waren in de laatste uren in en uit het operagebouw gegaan.

In het Hotel Imperial bleek de slaperige portier den jongen vreemdeling niet te hebben gezien, en de Russische bediende, de eenige andere bewaker van den Czarowitz keek angstig en onderzoekend den graaf aan, als durfde hij zijn gedachten niet onder woorden brengen.

Dezen man moest iets worden medegedeeld; hij was vertrouwd, kon mogelijk tot hulp wezen. Lavrovski vertelde hem half de waarheid.

De Czarowitz had geen weerstand kunnen bieden aan het verlangen om als zoovele jonge mannen een escapade te maken. Zij beiden moesten dat geheim houden. Nicolas Alexandrovitch keerde wellicht morgen terug, wellicht ook pas over eenige dagen. Graaf Lavrovski kon het niet met zekerheid zeggen; hij rekende evenwel op de discretie van Stepán.

Toen den volgenden dag alle bericht uitbleef, wierp de oude Rus een veelbeteekenenden blik op een kleinen revolver, dien hij altijd medenam. Beter dàt, dan naar Rusland teruggesleept, beschuldigd van hoogverraad en naar Irkutsk gezonden om zout te graven ten bate van de keizerlijke schatkist, omdat hij zijn plichten als bewaker van den jeugdigen erfgenaam van den troon had verwaarloosd.

Lavrovski echter was over de zestig, en op die jaren schijnt het leven ons zeer dierbaar, een besten vriend, dien wij al zoo lang gekend hebben en van wien wij niet gaarne scheiden. Hij borg het pistool weer in zijn valies, hopend hier of daar nog een anderen uitweg te vinden.

Een goede detective, een particuliere, geen officieele, zou misschien raad kunnen schaffen en den kwajongen opsporen, indien hij nog leefde. En bleek hij dood, dan — dat stond als een paal boven water — zou Lavrovski's leven geen duit waard zijn; gelukkig was het pistool bij de hand.

Stepán deed geen enkele vraag; Lavrovski zag

er ontsteld uit en dat schonk den dommen Rus voldoende inlichting.

In de morgenbladen werd geen griezelig verhaal opgedischt van een vermoord man, wiens lijk men geplunderd op straat had gevonden, dus begaf Lavrovski zich op weg om een detective te zoeken.

Op een der couranten-bureaux werd hem aanbevolen een zekere heer Furet, een Franschman, iemand van veel ondervinding en met goede connecties.

Lavrovski ging naar hem toe. Met al de geestkracht, waarover hij beschikken kon, had hij de gedachte aan zijn eigen toekomst van zich afgezet, vreezend anders binnen enkele dagen in een krankzinnigengesticht te land te komen; buitendien wenschte hij zich enkel te laten leiden door zijn plicht tegenover het aan zijn zorg toevertrouwd jongmensch en te doen wat de eer van zijn geslacht hem gebood.

De heer Furet bleek slim, verstandig, maar niet almachtig. Lavrovski sprak lang, maar vertelde weinig, iets wat hijzelf als een fout voelde. De detective giste, dat het een geheimzinnige zaak betrof en trachtte het geheim van den Rus te doorgronden.

Lavrovski evenwel bleef zeer gesloten. Toen het moment aanbrak, waarop hij zich moest toevertrouwen aan de discretie van den detective, schrikte hij terug, durfde niet nader aan te duiden de identiteit van den vermisten jongen man, sprak in vage bewoordingen van een jongen vreemdeling uit hooge kringen.

De heer Furet begon ongeduldig te worden.

„Monsieur," voegde hij hem ten slotte toe, „blijkbaar is u hier gekomen met de bedoeling mijn

diensten te vragen voor een zaak, die u zeer ter harte gaat, maar tevens met het vaste voornemen uw geheim voor uzelf te houden. U zult, hoop ik, inzien, dat u het op die wijze mij onmogelijk maakt u te helpen."

„Kunt u niets voor mij doen?" vroeg Lavrovski wanhopig.

Hij scheen zoo terneergeslagen, zoozeer der vertwijfeling nabij, dat de detective in een opwelling van medelijden tot hem zeide:

„Ik raad u naar huis te gaan, monsieur, en de zaak nog eens kalm en van alle kanten te beschouwen. Lees zorgvuldig het politienieuws om te weten of er een geheimzinnige moord heeft plaats gehad of een onbekend lijk is gevonden. Onderwijl zal ik zoo volledig mogelijk inlichtingen inwinnen in het opera-gebouw, op de standplaats der fiacres en op de verschillende stations. De verdwenen jonge man komt wellicht over een paar dagen te voorschijn. Trouwens, jongelui zijn dikwerf bij avonturen betrokken, welke langer dan twee of drie dagen duren. Kom Zaterdagmiddag mij opnieuw bezoeken, maar kom dan terug met het vaste besluit mij *alles* mede te deelen. Indien u daartoe niet genegen is, blijf dan liever weg, en in dat geval — zoo ik zelf geen enkelen draad heb gevonden — zal ik de zaak, wat mij betreft, als geëindigd beschouwen. En nu wil u me wel excuseeren, niet waar, mijn tijd is kostbaar en er wachten nog veel cliënten."

De heer Furet rees op, het onderhoud was afgeloopen. Lavrovski wist dat er niets meer te zeggen viel, dat niets gedaan kon worden, tenzij hij besloot

zijn vertrouwen aan een derde te schenken, maar hij wist tevens, dat hij voorshands daar nog geen plan op had. De Franschman kon misschien gelijk hebben, zijn opvatting dat de Czarowitz galante avonturen najoeg heel wel de juiste wezen, en in dat geval zou er met een paar dagen uitstel niets verloren zijn. Indien zij, die hem in een hinderlaag hadden gelokt, hem kwaad wilden doen, dan zou dit nu reeds zijn geschied, en de drie dagen, die Lavrovski na rijp beraad als tijd van wachten had vastgesteld — hetzij voor de terugkomst van het jonge mensch zoo hij ongedeerd en levend was, hetzij om zichzelf over te leveren aan de twijfelachtige genade van den Czaar, indien Nicolas Alexandrovitch eenig leed was overkomen — die drie dagen legden ten slotte geen gewicht in de schaal.

Zijn hoed nemend beloofde hij den heer Furet de zaak nog eens nader te overdenken, boog ten afscheid en bevond zich weldra weer op de straat.

Hij besloot tot Zaterdag te wachten, zonder aan iemand zijn geheim mede te deelen, en den looden last van zijn hevigen angst alleen te dragen in de hoop, dat in dien tijd het afschuwelijke avontuur gunstig voor beiden zou afloopen.

De eenige persoon dien, hoe nederig ook van positie, eenige inlichting diende gegeven te worden, was de bediende van Nicolas. Hoe weinig intellegentie de man ook bezat, toch moest het hem zonderling voorkomen, dat zijn meester het hotel zou verlaten en bij vrienden logeeren zoo onverwacht, dat hij zelfs verzuimd had te bevelen de noodige toiletartikelen bij hem te brengen. Lavrovski ging er dus toe over

gedeeltelijk de waarheid te zeggen, de waarheid zooals hijzelf die zou wenschen.

„Je moet weten, Stepán," begon hij, „dat het zijn Keizerlijke Hoogheid behaagd heeft het hotel voor twee of drie dagen te verlaten. Voor zijn vertrek gaf hij mij de strengste orders zijn afwezigheid diep geheim te houden, hier zoowel als thuis. Niet aan jou, zelfs niet aan mij staat het, te betwijfelen het recht van den Czarowitz om te handelen zooals het hem goeddunkt, het eenige wat wij kunnen doen is zoo stipt mogelijk zijn bevelen opvolgen. Voor iedereen heet het dus, dat zijn Keizerlijke Hoogheid verplicht is het bed te houden met een lichten aanval van mazelen, welke mogelijk eenige dagen kan duren. Begrijp je me goed, en kan zijn Keizerlijke Hoogheid volkomen rekenen op je trouw en je bescheidenheid zoowel nu als in de toekomst?"

„Nicolas Alexandrovitch is mijn meester," zei de Rus eenvoudig. „Ik ben altijd trouw geweest, wanneer hij mijn hulp noodig had, stom, wanneer hij mijn stilzwijgendheid vorderde. De woorden, die ik spreek, zijn evenzeer tot zijn dienst als de daden die ik doe; ik zal zeggen wat hij wenscht en mijn mond houden als hij dat begeert."

„Heel goed, Stepán," zei graaf Lavrovski, „zijn Keizerlijke Hoogheid zal zich steeds herinneren wat je nu voor hem doet."

Lavrovski wist, dat hij op dezen man vertrouwen kon; voor de eerste twee dagen was dus alles in orde. Daarna — wat God wil," dacht hij met echt Oostersch fatalisme.

HOOFDSTUK V.

„En moet uw Eminentie ons werkelijk morgen verlaten?" vroeg op een toon van teleurstelling Keizer Frans Jozef I, toen Kardinaal d'Orsay, pauselijk nuntius, geacrediteerd bij het hof van Weenen, aanstalten maakte zich uit zijn zetel te verheffen om voor goed afscheid te nemen.

„Werkelijk, uw Majesteit, indien niet mijn plicht mij elders heenriep, zou ik uit eigen beweging nooit deze bekoorlijke, gezellige stad verlaten. Maar in dit geval..." De kardinaal zweeg en zuchtte diep, terwijl een uitdrukking van berusting zich spreidde over het aristocratische gelaat van dezen martelaar van zijn plicht.

„Het doet mij genoegen dat uw Eminentie Weenen zoo vol attracties vindt."

„Niet zoozeer Weenen, uw Majesteit, hoe behaaglijk de stad ook is, als wel de Weensche..." Weer zweeg de kardinaal; in zijn diplomatieke carrière ontbraken hem heden voor het eerst de woorden om zijn gedachten over dat interessante onderwerp mede te deelen.

„U zult de grandes dames van St. Petersburg geduchte mededingsters vinden van die van Weenen," merkte de keizer peinzend op.

Zijn Eminentie gaf geen antwoord. Hij herinnerde zich hoe verleden winter een gerucht door de beau monde was gegaan en ook zijn oor had bereikt, dat een dier grandes dames van St. Petersburg in het

ontvlambare hart van Franz Jozef een groote, zij het ook tijdelijke plaats had ingenomen. Het zwijgen duurde eenige seconden. De keizer was blijkbaar niet op zijn gemak, zijn hand speelde zenuwachtig met de sierlijke snuisterijen op zijn schrijftafel, terwijl hij een paar keer de lippen opende als om te spreken, maar dan snel ze weer op elkaar sloot.

De kardinaal, wiens lange diplomatieke loopbaan hem de kunst van geduld hebben had geleerd, leunde rustig in zijn fauteuil, wachtend op hetgeen de keizer blijkbaar begeerde hem te zeggen.

„Uw Eminentie zal waarschijnlijk spoedig verscheiden van mijn oude vrienden te St. Petersburg ontmoeten," zei hij eindelijk aarzelend.

„Ik zal er een eer in stellen *allen* te bezoeken, die uw Majesteit gaarne zou willen dat ik ontmoette," antwoordde de kardinaal met fijne hoffelijkheid.

„Uw Eminentie is zeer vriendelijk, en ik ben overtuigd, dat u mijn groeten aan den Czaar en de Czarina in veel waardiger woorden zult overbrengen dan mijn arme pen ze zou kunnen neerschrijven. Gaarne wensch ik ook mijn plaats te behouden in de bon souvenirs van de groothertogin Xenia en den groothertog aan wiens laatste bezoek aan Weenen ik zulke aangename herinneringen heb behouden."

De kardinaal glimlachte haast onmerkbaar en zijn blik rustte een ondeelbaar kort oogenblikje op een fraai pastel, een portret, dat ongetwijfeld een dier aangename herinneringen vertegenwoordigde.

Hoe snel de blik ook was geweest, toch had Franz Jozef dien opgevangen, want eenigszins nerveus voegde hij er bij:

„En vergeet vooral niet mijn nederige hulde en diepste respect neer te leggen aan de voeten van prinses Marïonoff, die naar ik hoop, spoedig opnieuw Weenen zal bezoeken, het tooneel waar zij met de Carnavalsfeesten zooveel triomfen vierde."

„Elke geschreven of mondelinge boodschap, welke uw Majesteit zal behagen mij toe te vertrouwen, zal veilig worden overgebracht," verzekerde nogmaals kardinaal d'Orsay.

„Wees voorzichtig," raadde de keizer, zenuwachtig lachend, „ik mocht uw Eminentie eens aan uw woord houden en u zulk een volumineuze boodschap zenden, dat uw reeds volle koffer haar niet meer bergen kan."

„Uw Majesteit kan over mijn diensten beschikken."

De keizer keek eenige momenten scherp onderzoekend zijn Eminentie in het slimme, diplomatische gelaat, toen, als gedreven door een plotselinge ingeving, trok hij een sleuteltje uit zijn zak, en een der groote laden van zijn schrijfbureau openend, nam hij er voorzichtig een omvangrijk pak uit en zette het op tafel voor den verbaasden blik van kardinaal d'Orsay.

„En als mijn boodschap eens dezen vorm aannam," zei eindelijk de keizer.

Nooit nog in zijn veeljarigen loopbaan had zijn Eminentie zijn verrassing getoond, ditmaal echter opende hij vol verbazing de half gesloten oogleden iets wijder dan gewoonlijk.

„De boodschap is eigenlijk een souvenir," vervolgde Franz Jozef, „een kleinigheid, die de recipient aan Weenen en de Weensche dames zal doen denken

op een wijze, die mij het aangenaamst zou wezen."

„Haar aan Weenen doen denken?"

„Ja!"

„Ah! Ik begrijp het! De groothertogin Xenia," klonk het ietwat ondeugend uit den mond van den kardinaal.

„Neen, niet de groothertogin; zij zou kunstwerken als deze niet kunnen waardeeren."

„Zijn dit kunstwerken?"

„Van de zeldzaamste soort, en bestemd voor een kenner, die ze naar waarde zal weten te schatten."

„Zou uw Majesteit den naam van dien kenner willen noemen?"

„Prinses Marïonoff."

„Oh!"

„Menigmaal heeft zij deze bibelots bewonderd, en het ligt niet altijd in onze macht de gril van een mooie vrouw zoo volkomen te bevredigen. Heel gaarne wil ik uw Eminentie de nederige gave toonen, welke ik U zal verzoeken aan de voeten der prinses neer te leggen."

Met oneindige zorg en geduld ontdeed de keizer met eigen hand het voorwerp van zijn tallooze papieren en omhulsels, en eindelijk kwam voor den bewonderenden blik van zijn Eminentie te voorschijn een paar van de sierlijkste, kostbaarste porseleinen kandelaars, die ooit prijkte in het boudoir van een markiezin.

Elke kandelaar stelde een cupido voor van het zeldzame oude porselein, bekend als vieux Vienne, op het punt een gouden pijl van een reusachtigen boog te schieten naar een denkbeeldig doel. De voeten

rustten op een basis van kunstig gedreven goud, het lichaam leunde lichtelijk tegen den stam van een boom van zuiver goud, waarvan de takken dienden tot het dragen van de kaarsen.

„Wèl een mooi, een geëigend geschenk," zei de kardinaal vol bewondering, ofschoon met een niet te miskennen sarcasme.

Zoodra zijn Eminentie begreep welk soort boodschap de keizer wenschte aan zijn chère amie te laten overbrengen, had hij blijkbaar minder lust om zijn diensten ter beschikking van Franz Jozef te stellen. De kandelaars schenen zoo teer en zouden zooveel zorg vereischen, dat kardinaal d'Orsay bijna terugdeinsde van de zware verantwoordelijkheid om zulk kostbaar, breekbaar goedje mee te voeren op een spoorrit van ongeveer tweeduizend mijlen.

De keizer echter scheen het gebrek aan enthousiasme volstrekt niet op te merken. Met al het vuur van den kenner wees hij op het fijn gemodelleerd porseleinen beeldje en het sierlijk gedreven gouden voetstuk.

„De bekoring en zeldzaamheid dezer bibelots worden nog verhoogd door een zeker waas van geheimzinnigheid," voegde hij er bij. „Wil uw Eminentie even drukken op het kleine blad afgezonderd van de andere aan dat gouden twijgje?"

De kardinaal, goed gehumeurd gehoorzamend, zag dat het blad een kleine veer verborg, die bij een flinke aanraking opensprong en waardoor zichtbaar werd, dat de met fluweel bekleede holle boomstam een geheime bergplaats was.

„Deze veer," verklaarde de keizer, „maakt de

kandelaars dubbel interessant. Met behulp van monsieur Neuperg gelukte het mijn oudtante, de ongelukkige Marie Antoinette, door middel van deze onschuldig uitziende bibelots een belangrijk bericht aan haar broeder te zenden."

De kardinaal had meermalen hooren vertellen hoe monsieur Neuperg telkens nieuwe middelen wist te vinden om de boodschappen van de rampzalige koningin veilig over de Fransche grenzen te brengen. Deze kandelaars, ongetwijfeld een persoonlijk erfstuk, bijna een reliek, hadden — naar hem was verteld — sinds den droeven dood der koningin een eereplaats ingenomen in de kapel van den Hofburg tot op den dag, waarop een paar mooie Russische oogen er verlangend naar hadden gekeken, en nu gingen deze schatten voor eeuwig verloren voor de familie van de martelares.

De kardinaal zweeg; het zou hem heel wat waard zijn geweest, indien hij een niet te doorzichtig excuus had kunnen vinden om de opdracht van den keizer niet uit te voeren. Hij voorzag allerlei soort gebeurlijkheden in verband met de teere porseleinen ledematen en de gouden takjes en blaadjes, en als in een benauwden droom zag hij zichzelf te Petersburg aankomen met een halven cupido en een bladerloozen boom.

„Ik zal er wel niet behoeven bij te voegen," ging zijn Majesteit voort, een stilzwijgen verbrekend, dat pijnlijk begon te worden, „dat ik mij geheel verlaat op de discretie van uw Eminentie. U begrijpt, zoowel de koningin-regentes van Spanje, als de gravin van Parijs zullen mogelijk meenen, dat deze kande-

laars uit mijn handen enkel in die van haar mogen overgaan, en ik zou gaarne willen, dat niet een van mijn onderdanen iets te weten kwam van de delicate zending, welke ik uw Eminentie verzoek te willen aanvaarden."

„Uw Majesteit kan op mij vertrouwen; mijn discretie, hoe dikwerf ook gevraagd, is nog nimmer in gebreke gebleven."

Toon en manieren van den kardinaal getuigden ditmaal niet van veel hartelijkheid, maar de keizer, al zijn aandacht wijdend aan het opnieuw inpakken van zijn schatten, scheen op een dergelijke kleine nuance niet te letten. Hij had zich meester gemaakt van een afgezant — de meest discrete van heel Europa — voor het overbrengen van zijn geschenk en hij was vast besloten hem niet de gelegenheid te schenken zijn half gegeven woord terug te nemen.

De kandelaars waren eindelijk weer veilig ingepakt, en nu de keizer de belofte van kardinaal d'Orsay had verkregen, verlangde hij blijkbaar het onderhoud te eindigen.

„Ik zal uw Eminentie ten allen tijde dankbaar zijn voor dezen vriendelijken dienst," zei hij, den kardinaal de hand toestekend, met die gelukkige mengeling van waardigheid en bonhomie, het karakteristiek kenmerk van het geslacht Habsburg, waaraan tot heden niemand vermocht weerstand te bieden.

De kardinaal boog diep over de keizerlijke hand, en hoewel zijn trekken getuigden van de gelatenheid eigen aan een slachtoffer van zijn plicht, nam hij ten slotte toch afscheid van Franz Jozef op een

wijze, die een aangenamen indruk achterliet op het veelbewogen gemoed van dezen monarch.

Eenige minuten later stapte kardinaal d'Orsay in zijn rijtuig, een omvangrijk pak werd op de bank tegenover hem gelegd, en met een uitdrukking van ergernis op het anders zoo kalme gezicht reed zijn Eminentie huiswaarts.

HOOFDSTUK VI.

Eenigen tijd geleden was het reeds vastgesteld dat zijn Eminentie, kardinaal d'Orsay, den volgenden dag — Donderdag — Weenen zou verlaten en strikt incognito twee of drie weken ergens in de bergen van Bohemen vertoeven om uit te rusten van zijn vermoeiende diplomatieke plichten. Hij had zich van de opdracht van zijn Heiligheid Leo III aan zijn Katholieke en Apostolische Majesteit gekweten met dat gemak en dien takt, welke karakteriseerden al de handelingen van zijn Eminentie, hetzij diplomatische of andere. Binnenkort zou hij naar St. Petersburg vertrekken, eveneens met een diplomatieke zending, doch een van bizonder neteligen aard, welke zou vorderen niet alleen al de bekwaamheid en ervaring, waarover zijn Eminentie beschikte, maar eveneens al zijn kennis van de wereld en dat keizerlijke raadsel — den Czaar.

Iván Volenski was den geheelen dag voortdurend bezig geweest om te classificeeren de diplomatieke

correspondentie, betrekking hebbend op de afgeloopen zending, en te arrangeeren de documenten, welke door den nuntius zouden worden opgevraagd, wanneer hij teruggekeerd van zijn wel verdiende vacantie naar Petersburg zou vertrekken.

De jonge man had hard gewerkt, hoofdzakelijk om zijn agitatie te boven te komen en zijn gedachten te dwingen zich niet langer bezig te houden met voorstellingen van de verschillende moeilijkheden op de gevreesde Russische grens, welke hem den geheelen nacht hadden gekweld. Ook begeerde hij zijn werkzaamheden als particulier secretaris zoo spoedig mogelijk af te doen en dan terstond te vertrekken en zich te ontlasten van de gevaarlijke papieren, waarvan de vreeselijke verantwoordelijkheid hem nu reeds drukte met groote zwaarte.

Laat in den namiddag keerde zijn Eminentie pas terug van zijn afscheidsbezoek aan zijn Majesteit, en Iván, die op hem wachtte, merkte bij den eersten aanblik op, hoe ontstemd de kardinaal er uit zag.

„Kardinaal wikt en keizer beschikt," klonk het op moeden toon van de lippen van den nuntius, nadat hij met uiterste zorg zijn kostbaar pak op tafel had gelegd. „Iván, mijn zoon, ik heb slecht nieuws voor je."

„Slecht nieuws, uw Eminentie?"

„Kijk niet zoo ontsteld, mijn zoon; het is geen zaak van veel gewicht, maar van groot ongerief en bittere teleurstelling. Ik kan morgen niet naar Carlsbad gaan."

„Niet?"

„Neen; in plaats daarvan sta ik in dienst van

Cupido. Inderdaad een nieuwe vorm van diplomatie, zelfs na mijn veeljarige ondervinding. En dit," vervolgde hij op het pak wijzend, „is de boodschap, die ik moet overbrengen."

„Ik begrijp het niet goed. Waarheen moet de boodschap gebracht worden?" vroeg Volenski, zich eenigszins vermakend met het verstoorde voorkomen van den kerkelijken diplomaat.

„Heel de reis naar St. Petersburg moet het meemaken, mijn zoon, en daarna worden neergelegd aan de mooiste voetjes op de wereld — die van prinses Marïonoff — op verzoek van zijn Katholieke en Apostolische Majesteit Franz Jozef I."

„En uw Eminentie heeft het op zich genomen dat onhandige pak per spoor mee te nemen naar St. Petersburg en is van plan uw vacantie er aan te geven, alleen om te voldoen aan een gril van den keizer?" vroeg Iván verbaasd.

„Hoe kan ik anders?" zei de kardinaal ongeduldig. „Ge weet hoe insinueerend het geslacht Habsburg kan wezen — het geachte hoofd meer nog dan een der andere leden. Zijn Majesteit heeft mij een belofte afgedwongen en dit pak in mijn handen gelegd, nog voor ik bekomen was van de verbazing, waarin zijn verzoek me had gebracht."

„Dus is uw Eminentie besloten voorloopig van uw uitstapje naar Carlsbad af te zien en eerst de opdracht van den keizer ten uitvoer te brengen?" vroeg Iván, plotseling zenuwachtig geworden bij de gedachte, in hoever het veranderde reisplan hem in zijn vrijheid van beweging zou belemmeren.

„Ja. Ik verlang niets liever dan bevrijd te wezen

van deze breekbare dingen — want breekbaar zijn ze in hooge mate — ik zal geen uur rust meer hebben voor ze veilig zijn overhandigd aan de schoone tooveres, die het gelukt is Franz Jozef er toe te verleiden haar zulk een kostbaar erfstuk ten geschenke te geven. Wij vertrekken morgen naar St. Petersburg."

„Wij?"

„Ja, mijn zoon! Het spijt me, maar evenals de mijne is ook uw vacantie voor onbepaalden tijd uitgesteld. Eenmaal zoo ver, reis ik door naar Peterhof om zijn Majesteit den Czaar te bezoeken, voor wien zijn Heiligheid mij belast heeft met een diplomatiek stuk, en daarna wil ik met je hulp zoo spoedig mogelijk al mijn werk in Rusland klaar maken."

Volenski gaf geen antwoord. Plotseling was het hem duidelijk geworden, hoe het tot meerdere veiligheid van zijn eigen geheime zending zou strekken, indien hij in het gevolg van Zijn Eminentie de grens overtrok. Klaarblijkelijk zou de wijziging in de plannen ten goede komen aan de groote zaak.

„Ik zal gereed zijn morgen te vertrekken," zei hij eindelijk met slecht verborgen opgewektheid en onwillekeurig een zucht van verademing slakend.

„Ge neemt gemakkelijker vrede met het geval dan ik, mijn zoon," merkte de kardinaal mismoedig op.

„Uw vacantie en de mijne zijn enkel maar uitgesteld, uw Eminentie," beweerde Volenski bij wijze van troost; „over een maand zijn wij in de lente en is het weer gunstiger voor pleizierreisjes."

„Over een maand, mijn zoon, zal zich weer ander werk voordoen dat geen uitstel lijden kan," klonk

het antwoord van den kardinaal, wiens ontstemming niet zoo licht te overwinnen was. „Een zoo geschikte tijd als deze komt niet meer terug."

„Vindt uw Eminentie het goed dat ik het pakket aan Antoine geef om het in een der koffers te pakken?"

„Wacht wat, mijn zoon, wacht wat, ge weet niet welke een dubbele last deze dingen me veroorzaken. Niet alleen dat ze schuldig staan aan het uitstel van onze vacantie, maar ze zijn van zulk een teere, broze natuur, dat het vervoer naar Petersburg een bron van onrust en zorg zal wezen voor twee vrijgezellen als wij."

„Werkelijk?"

„Ja, knip het touw door, mijn zoon, en bekijk de bibelots, uw oogen kunnen genieten van het heerlijkste kunstgewrocht, dat ik ooit heb aanschouwd; inderdaad een passend geschenk van den keizer aan een prinses."

Volenski had het pakket reeds opengemaakt en bewonderde met kennersblikken de gratie van het figuurtje en de uitstekende bewerking van deze waarlijk eenige bibelots.

„Zijn Majesteit vertelde mij," ging zijn Eminentie voort, „dat hun geschiedenis even belangwekkend is als het kunstwerk op zichzelf. De kandelaars zijn niet precies wat ze schijnen, er is een geheim aan verbonden."

„Een geheim?"

„Kijk," zeide zijn Eminentie, Iván de ingewikkelde mechaniek van de verborgen veer toonend, „volgens het verhaal bediende koningin Marie Antoinette zich van deze kandelaars om bizondere berichten te

sturen aan haar verwanten te Weenen. Het geheim schijnt goed bewaard te zijn, want tot heden hebben de Habsburgs deze schatten enkel te pronk gezet in de kapel van den Hofburg, en niet één, geloof ik, heeft vóór dezen dag de geheime bergplaats gezien."

Volenski verbleekte, en opgewondenheid deed zijn handen trillen, toen hij nogmaals nauwkeurig de kandelaars van den keizer bekeek. Hij luisterde naar zijn Eminentie met een ernst en belangstelling, niet alleen voortspruitend uit de waardeering van den kenner. Als een openbaring greep het hem eensklaps aan — hier was de veiligheid, volkomen, onbetwistbaar, een plaats ter berging van de waardevolle documenten, waarvan de meest sluwe, de meest vèr-ziende Russische ambtenaar, nooit zou hebben gedroomd. Ten overvloede zouden de kandelaars onder de hoede zijn van zijn Eminentie zelf, en wie zou den moed bezitten de eigendommen van den pauselijken nuntius aan te raken? „Kalm nu," vermaande Iván zichzelf, „kalm en een beetje diplomatisch," en zonder zorg en angst kon hij de grens passeeren. En waren de papieren eenmaal veilig te St. Petersburg dan zou hij een staaltje van fijne strategie hebben geleverd, zooals nog nimmer tevoren door een der leden van het geheime genootschap.

„Nu, Iván, hoe denkt u er over?" met deze vraag stoorde de kardinaal de gepeinzen van zijn secretaris.

„Het zijn wonderfraaie kunstwerken," zei de jonge man zich beheerschend, „en het verwondert me niet, dat uw Eminentie er zich bezorgd over gevoelt; ze

schijnen zoo teer, zoo breekbaar, dat de mogelijkheid niet is buitengesloten, ze reeds bij het inpakken te beschadigen."

„Dat is de reden, waarom ik ze niet aan Antoine durf toevertrouwen en ik hoop, Iván, dat ge mij het genoegen wilt doen ze zelf in te pakken; mijn eigen vingers zijn oud en stijf, eigenlijk hadden wij er een vrouwenhand voor noodig."

„Geen vrouwenhand kan zorgvuldiger wezen dan de mijne," verzekerde Iván vol vuur. „Ik zal er terstond aan beginnen. Mij dunkt, dat ze het best geborgen zullen zijn in het valies van uw Eminentie zelf, het kan dan in de coupé gezet worden en gedurende de heele reis onder onze oogen blijven."

„Het is een heele verlichting voor me, mijn waarde zoon, indien ge de zorg voor deze kandelaars op u wilt nemen. Ik kan u verzekeren, dat geen diplomatieke last mij ooit zoo zwaar op de schouders heeft gedrukt als deze broze bibelots."

Het Lot scheen een verbond te hebben aangegaan met Volenski's voornemen. Bijgeloovig als elke Pool zocht hij in deze dood-gewone gebeurtenis de geheimzinnige werking van een bovennatuurlijke tusschenkomst.

In gevaren anders zoo moedig, zoo volkomen heerscher over zijn zenuwen en zijn angsten, was hij ditmaal door de dubbele aandoening — die van vreugde en triomf — ten prooi aan een nervositeit die zijn geheele lichaam deed schokken, toen hij de kostbare kandelaars meenam naar zijn eigen kamer.

Hij wenschte alleen te zijn, rustig na te denken

en te voorkomen, dat zijn geestdrift de stem van zijn verstand zou smoren. Het leven en de vrijheid zijner kameraden waren hem toevertrouwd, en kon er wel grooter waarborg voor hun veiligheid bestaan dan wanneer hij de compromitteerende schrifturen in de geheime bergplaats sloot?

„Gods hand," dacht hij opgewonden, „beschermt onze zaak. Hij bracht dit geheim binnen mijn bereik. Over twee dagen kan Taranïew in het bezit zijn der papieren. Zijn Eminentie zelf zal ze in zijn hoede nemen. Zonder het te weten zal de pauselijke nuntius ze over de grens brengen."

Zijn Eminentie kon niet „een verdachte" zijn, dat was duidelijk; en indien hij verklaarde, dat het pakje een kunstwerk bevatte hem toebehoorend, dan zou zelfs het hoofd van de Derde Sectie in eigen persoon het niet wagen de hand te leggen op het eigendom van den kardinaal.

Koortsachtig drukte hij op de geheime veer en beschouwde met bijna liefkoozende blikken de met fluweel bekleede verborgen bergplaats. Na zich nogmaals overtuigd te hebben, dat zijn deur goed gesloten was, trok hij uit zijn borstzak de papieren, hem gisteren door het komitee ter hand gesteld, liet ze voorzichtig in den hollen boomstam glijden en sloot de opening met de meeste zorg en behoedzaamheid. Daarna bekeek hij uiterst scherp en nauwkeurig de beide kandelaars en zag dat de porseleinen bewaker der papieren een lichtelijk beschadigde arm had, een nauwelijks zichtbaren barst van den pols tot den elleboog, waardoor hij gemakkelijk was te onderscheiden van zijn tweelingbroeder. Toen wikkelde

hij de kostbare dingen in een tal van wollen lappen en in een overvloed van zacht papier, bracht hij het kostbare pak naar de kamer van den kardinaal, waar hij het borg in het valies van zijn Eminentie, naast den episcopalen ring en andere onderscheidingsteekenen van diens heilig beroep.

„Ja, uw Eminentie, u neemt onze papieren mede naar Petersburg, verborgen in het geschenk van een keizer aan een prinses; op veiliger wijze zou het niet kunnen geschieden, denk ik."

Vijf minuten later zocht Iván, die zijn kalmte herkregen had, den kardinaal op in zijn studeervertrek, en hem den sleutel van zijn valies overhandigend, verklaarde hij met de meeste beslistheid, dat de kandelaars van den keizer uitstekend waren ingepakt en er geen vrees bestond voor beschadiging.

„Ik ben u oneindig dankbaar, mijn zoon," zeide zijn Eminentie, „en daar ik uit dineeren ga, kunt ge vrij beschikken over dezen, uw laatsten avond te Weenen en afscheid nemen van de vrienden, die ge nog wenscht te bezoeken. Wees zoo goed de noodige instructies te geven voor ons vertrek met den ochtendsneltrein en zorg zelf ook gereed te wezen voor de reis. Goeden avond, Iván, en nogmaals dank."

Volenski boog diep en verliet de kamer, niet weinig verheugd, dat hij voor het overige van den dag ontheven was van zijn plichten. Hij hoopte gedurende den avond den een of ander van zijn kameraden te zullen ontmoeten en in de gelegenheid te zijn, dien op te dragen aan de overigen mee te deelen dat hij, dank zij een toevalligen samenloop van omstandigheden, vier en twintig uur vroeger naar St.

Petersburg kon vertrekken dan hij mogelijk had geacht. Ze konden nu vast verzekerd zijn, dat uiterlijk Zaterdagmorgen de papieren veilig in Taranïews bezit zouden wezen, te meer daar hij nu met zijn Eminentie de nuntius zou reizen en als gevolg daarvan niet het minste gevaar bestond voor onaangename vragen of het onderzoeken van papieren. Die van de broederschap bevonden zich in een schuilplaats, onvergelijkelijk wat veiligheid betrof en zouden zelfs niet ontdekt kunnen worden door den scherpzinnigsten Russischen ambtenaar van het keizerrijk.

HOOFDSTUK VII.

Dien avond dineerde zijn Eminentie, zooals hij Iván had verteld, niet in zijn woning: — hij zou dezen avond — den laatsten van een groot aantal — doorbrengen in gezelschap van madame Demidoff, de bekoorlijkste, de gevaarlijkste dier Russische grandes dames, die in de hooge kringen verkeeren van Weenen, Parijs en Londen, schijnbaar over onbeperkte middelen beschikken, overal worden ontvangen, bewonderd door de mannen, benijd door de vrouwen, en gevreesd door den staf zoowel als het hoofd van de respectieve gezantschappen.

Waarom de mooie madame Demidoff gevreesd zou worden door haar eigen landgenooten, was een moeilijk te beantwoorden vraag voor een Engelschman of een Franschman; ze was altijd beminnelijk,

even vriendelijk tegen iedereen, die zij in gezelschap ontmoette en scheen niet het minste belang te stellen in politieke aangelegenheden. Wel is waar, had een jaar geleden het gerucht geloopen, dat op de Oostenrijksche grens een over-ijverige douane-beambte, bij het inspecteeren van madame Demidoff's bagage op haar doorreis naar Rusland, papieren had gevonden, waarin de dame een buitengewoon nauwkeurig relaas deed van al het doen en laten van de onderdanen van den Czaar te Weenen, en zelfs van een of twee intieme gesprekken, gevoerd in hun eigen slaapkamer, door monsieur den ambassadeur en madame zijn echtgenoote. Dit was echter maar een gerucht geweest; en het feit, dat kort daarna „monsieur l'ambassadeur" was uitgenoodigd zich terug te trekken uit den diplomatieken dienst, had wellicht niets te maken met het bewuste intieme gesprek met zijn egâ tusschen vier muren en een paar deuren gehouden. Hoe dan ook, zijn Excellentie, de tegenwoordige gezant èn zijn geheelen staf èn „madame l'ambassadrice" zijn bizonder lief en voorkomend voor madame Demidoff en inviteeren haar op hun uitgezochtste partijen — maar, op het moment van haar vertrek ontsnapt hun een zucht van verademing, en wanneer tot zijn Excellentie over haar gesproken wordt, zegt hij onveranderlijk: „Noem haar naam niet, een koude rilling gaat er mij van door de leden."

Natuurlijk alles geruchten, niets meer dan geruchten, en nimmer was iets positiefs bekend geraakt om het vermoeden te wettigen, dat dit lieftallige sieraad der Weensche groote wereld zich schuldig zou maken aan zulke onedele daden, en alle onchristelijke on-dits

werden onmiddellijk met nadruk tegengesproken door de tallooze vrienden en vereerders van madame Demidoff. Bovendien was zij een uitstekende gastvrouw — haar intieme dineetjes verdienden een ode van den hofpoëet, en haar bals werden tot de groote gebeurtenissen van het seizoen gerekend.

Zulk een dineetje wenschte zij vanavond te geven aan een harer trouwste, meest gewaardeerde vrienden, zijn Eminentie kardinaal d'Orsay, die zonder zijn hoog kerkelijk ambt te schande te maken, nooit het gezelschap vermeed van welke aardige vrouw ook, genegen hem te helpen verdrijven de verveling van diplomatieke beslommeringen.

Haar plan was echter dien zelfden avond met den nachtsneltrein naar Petersburg te vertrekken, want het scheen haar boven allen twijfel verheven, dat er een geheim was verbonden aan het gebeurde op het carnavalsbal van gisteravond, en zoo niet meer macht ter harer beschikking werd gesteld, wist ze zeker het geheim niet te kunnen doorgronden.

Den geheelen dag had ze tevergeefs op Eugen gewacht, en nu de avond reeds ver was verstreken, verloor zij de hoop om nog eenige belangrijke berichten van hem te zullen ontvangen.

Het succes, waarmede de samenzwering — ten minste als er een samenzwering bestond — was bekroond, bewees hoe goed de plannen in elkaar waren gezet; tijd en plaats kwamen haar ten goede, en de inlichtingen verkregen op het plein voor het operagebouw, waar op het tijdstip der ontvoering de menigte honderden en duizenden telde, zouden zeker van luttel gehalte zijn.

Nu zelfs was het haar nog volkomen onbekend of de Czarowitz al dan niet naar zijn hotel was teruggekeerd en het gansche geheim als een zeepbel uit elkaar gespat. In elk geval zou Lavrovski's houding interessant genoeg zijn om te noteeren.

Eindelijk klonk op de deur van haar boudoir het bescheiden tikje, waarnaar zij het laatste half uur zoozeer had verlangd, nu eens zenuwachtig het vertrek op en neer loopend, dan weer aan haar schrijftafel gezeten in vliegende vaart eenige vellen papier volkrabbelend.

„Ah! Ben jij het Eugen," zei ze, toen in antwoord op haar ongeduldig „binnen!" de vierkante figuur van den moesjik den drempel overschreed. „Heb je iets vernomen? Vertel mij zoo kort mogelijk al de belangrijke punten, terwijl ik ze noteer; je moet het vlug doen, want ik heb maar eenige minuten tijd."

„Overeenkomstig de instructies van uw Excellentie," begon de Rus, „ging ik dadelijk naar het operagebouw, waar juist de laatste gemaskerden vertrokken en de lichten werden uitgedraaid; ik sprak met bijna al de bedienden en met verscheiden commissionairs, die daar gestationeerd waren, maar niet een hunner schijnt aandacht geschonken te hebben aan de odalisk, den zwarten domino of de fiacre. Alleen echter herinnerden zij zich een bejaard heer, eveneens in een zwarten domino, die dezelfde inlichtingen had gevraagd als ik en zeer zenuwachtig en teleurgesteld scheen, toen niemand hem iets kon mededeelen."

„Natuurlijk Lavrovski! Wat verder?"

„Aan het hotel kwam ik vanmorgen te weten, dat

de Czarowitz nog niet was teruggekomen. Graaf Lavrovski, die ik tot ongeveer twee uur van middag volgde, begaf zich naar het kantoor van een zekeren monsieur Furet, een veelbekenden en zeer beroemden detective, zooals ik van zijn concierge vernam."

„Hm! Hoopte hij daar redding te vinden!" prevelde madame Demidoff. „Weet je zeker, dat hij niet eerst een telegram naar Petersburg zond?"

„Heel zeker, uw Excellentie; daar kom ik dadelijk op terug. Wat er gesproken is, weet ik natuurlijk niet, maar wel trof het mij, dat bij het verlaten van monsieur Furets kantoor, graaf Lavrovski er nog ontstelder uitzag dan tevoren. Ik besloot daar uit..."

„Laten wij ons niet wagen aan conclusies en gissingen, mijn vriend; wij hebben feiten noodig," zeide madame Demidoff nadenkend. „Ongetwijfeld heeft Lavrovski niet zijn volle vertrouwen aan dien Furet durven schenken, en als gevolg zal de detective geweigerd hebben zijn tijd te besteden aan zulk een dolle onderneming. Wat gebeurde daarna?"

„Er valt weinig meer te vertellen, Excellentie. Graaf Lovrovski keerde regelrecht terug naar het hotel en zette den heelen dag geen voet meer buiten de deur. Ongeveer vijf uur ging Stepán, de Russische bediende, uit. Ik zag, dat hij een stuk papier in de hand hield. Ik volgde hem naar een telegraafkantoor en kon er gelukkig een blik op slaan, toen hij het den telegrafist overreikte."

„En?"

„Er stonden maar enkele woorden op:" „ „Nicolas verplicht het bed te houden; dokters vreezen voor

mazelen; niet ernstig; wellicht hersteld binnen een week. Lavrovski." "

Mevrouw Demidoff zat een oogenblik doodstil, met gefronste wenkbrauwen, in gedachten verdiept.

„Aan wie was het telegram geadresseerd?"

„Dat kon ik niet zien, Excellentie. Ik zag enkel de woorden, die ik u heb medegedeeld."

Een blad papier nemend, maakte ze snel eenige aanteekeningen van hetgeen ze had gehoord. Bij het overlezen schenen ze haar heel onbeduidend, en ze stampvoette van ergernis over haar gedwongen machteloosheid.

„Het is duidelijk dat Lavrovski besloten heeft te wachten," zei ze eindelijk, „en nu tracht hen op het hoofdkwartier onkundig te houden van de verdwijning van den Czarowitz. Zeker een advies van Furet, die vermoedelijk de eer van Nicolas' schuilplaats te hebben gevonden met niemand wil deelen, zoomin als de rijke belooning, welke hem in dat geval wacht.

„Ik geef niets om de belooning, maar dit geheim wekt mijn angst. Lavrovski! Bah! In het gunstigste geval een totaal onbeduidend personage, nù een lafaard, meer bezorgd over zijn eigen veiligheid dan over de gevaren, die den Czarowitz in zijn onbekende gevangenis omringen. God geve, dat het een gevangenis blijft en geen graf wordt."

„Amen," zeide Eugen.

„Meer heb je mij dus niet te vertellen? Het werk wat na mijn vertrek voor je overblijft, is niet zeer moeielijk. Volg Furet, waarheen hij gaat, tracht voortdurend inlichtingen te verkrijgen en bedenk

dat zoo iemand het verblijf van den Czarowitz ontdekt, ik en jij het moeten zijn en niet de anderen. Begrepen?"

Het ratelen van rijtuigwielen was nu duidelijk hoorbaar. Madame Demidoff eindigde haastig haar notities, en haar schrijftafel sluitend, ontsloeg ze Eugen, die even stil en bescheiden verdween als hij was gekomen.

Toen brak het moment aan, waarop deze bekoorlijke vrouw toonde een actrice te zijn zoo volleerd, dat wie haar uit een verborgen hoekje bespiedde, aan tooverij zou hebben gedacht: in minder dan geen tijd scheen elk spoor van onrust en agitatie van haar geweken.

Het gelaat kalm en glimlachend, woorden van welkom voor haar voornamen gast op de lippen, de hem toegestoken hand koud noch trillend.

De lakei had de deur opengeworpen en aangekondigd:

„Zijn Eminentie de kardinaal aartsbisschop van Beauvaix, de pauselijke nuntius."

„Uw Eminentie bewijst mijn nederige woning te veel eer," klonk het met een liefelijken glimlach om haar lippen, terwijl de kardinaal, met de hoffelijkheid in het bizonder eigen aan zijn ambt, de slanke vingers kuste, die tusschen de zijne lagen.

Geen wonder, dat haar landgenooten haar vreesden, geen wonder, dat zij somtijds een lichte huivering wekte bij hen, die vermoedden, wat er verborgen lag achter het rustige masker van de Russische grande dame, de vriendin van prinsen, koningen en kardinalen; wellicht was het de angst voor het

onbekende, een vaag gevoel van afschrik veroorzaakt door deze mooie, ondoorgrondelijke en zeker gevaarlijke sfinx.

Zijn Eminentie, geen Rus zijnde, behoefde in geen enkel opzicht madame Demidoff te vreezen, maar had alle reden om haar te bewonderen en zijn diplomatiek vernuft te scherpen op het hare; en wat de rillingen betrof, hem gingen volstrekt geen koude door de leden. Hij beschouwde haar als een zeer aangename, gezellige praatster, bekend met iedereen, waard te leeren kennen en die elk plaatsje had bezocht, dat de moeite van het bezoek loonde. Haar oordeel in artistieke zaken was onfeilbaar en haar kennis van interessante objèts d'art naderde het volmaakte. Indertijd had zij een zeer belangrijk pamflet geschreven over de vingerhoeden van Catherina II en een dito over de sporen van Peter den Groote, zij toonde een vurig enthousiasme voor de Roomsch Katholieke kerk en niet minder oprechte waardeering voor haar hooge dignitarissen. Nu het uitstapje naar Tyrol verviel, achtte zijn Eminentie een dier gezochte dineetjes en tête-à-tête met madame Demidoff de beste vergoeding voor zijn teleurstelling.

„En gaat uw Eminentie ons morgen werkelijk verlaten?" vroeg de mooie Russische met een zucht, toen zij na het diner zich in haar behaaglijk boudoir bevonden. Ze zat gemakkelijk leunend tegen den rug van haar fauteuil, met een sigarette tusschen de vingers en de schalksche zwarte oogen gevestigd op het kalme, koele gezicht van haar vis-à-vis.

„Hoe onvriendelijk van u, madame, daar op dit vroege uur over te spreken en de laatste genoege-

lijke oogenblikken te verbitteren, welke ik in deze heerlijke stad zal doorbrengen," antwoordde de kardinaal.

„Maar, maar," vervolgde zij coquet, „ik wist niet, dat diplomatie gansch en al de waarheid uitsloot. Als het gerucht gelijk heeft, gaat uw Eminentie ons verlaten voor een nieuwe en daarom meer genotrijke omgeving."

„Helaas, chère madame, wat van morgen juist was, is het van avond niet meer. Ik was werkelijk voornemens naar Carlsbad te gaan en een veertien dagen in de mooie bergen te verblijven...."

„Incognito?" vroeg ze ondeugend.

„Incognito!" verklaarde hij glimlachend. „Maar helaas! Onvoorziene plichten hebben mij elders heengeroepen."

„Dat is wel plotseling. Monsieur Volenski, dien ik gisteren ontmoette, zeide mij, dat uw Eminentie gereed was met uw werk en voor minstens drie weken vacantie zou nemen."

„Wat Iván Volenski u vertelde was gisteravond volkomen waar, vandaag echter is het helaas even onwaar," zuchtte zijn Eminentie vol ongeduld.

„En uw Eminentie gaat naar...?" vroeg ze met echt vrouwelijke nieuwsgierigheid.

Hij keek haar aan en glimlachte; ze was betooverend mooi, zooals ze daar zat en haar sigarette rookte met de gratie in het bizonder eigen aan de Russische vrouwen.

„Ergens heen," zei hij ten slotte, hopend verdere vragen te voorkomen.

Maar welk een ervaren diplomaat de pauselijke

nuntius ook was, bleek dit toch een verkeerde zet, want het door hem gesproken woord verborg klaarblijkelijk een geheim. Madame Demidoff beet zich op de lippen; zij verfoeide geheimen zoolang ze nog niet de hare waren. Zijn Eminentie had onbewust haar nieuwsgierigheid gewekt, en in luttele seconden was het besluit gerijpt, dat de kardinaal haar huis niet zou verlaten zonder haar te hebben medegedeeld waarheen hij den volgenden dag ging.

„Ergens heen is een vaag woord," zei ze pruilend, „om niet te zeggen onhoffelijk. Uw Eminentie is niet gewoon mij zulk een bruusk antwoord te geven."

Haar teleurstelling, echt of voorgewend, maakte den ontvlambaren geestelijke nog meer in de war dan haar schalkschheid.

„Geloof mij, chère madame," zei hij berouwvol, „indien het geheim 't mijne was, zou ik het u onmiddellijk toevertrouwen en niet pogen met woorden te schermen, een manier van doen, ik erken het volmondig, welke uiterst onhoffelijk schijnt."

„Ah! U erkent dus dat aan de verandering van uw plannen een geheim verbonden is?"

„Dat heb ik nooit ontkend, maar het geheim is niet mijn eigen."

„Zou het de eerste keer zijn, dat uw Eminentie mij in vertrouwen een geheim mededeelde, dat niet geheel het uwe was?"

De pijl trof doel, want de kardinaal gaf geen antwoord. Ze zag dat ze iets had gewonnen. Zij brandde van nieuwsgierigheid en besloot op vrouwen-manier den kardinaal te toonen, hoezeer ze zijn uitvluchten doorzag.

„Ik meende," ging ze voort op verwijtenden toon, „dat toen uw Eminentie mij de eer aandeed mijne geringe diensten te gebruiken om u te helpen in enkele uwer delicate diplomatieke opdrachten, wij toen beiden waren overeengekomen om alle politieke geheimen met elkaar te deelen."

„Dit is geen politiek geheim, chère madame," protesteerde de kardinaal.

„Particulier dus? Ah! Wees voorzichtig! Mogelijk blijkt mijn jaloezie grooter dan mijn nieuwsgierigheid."

„Niet mijn eigen geheim," herhaalde haastig zijn Eminentie.

„Van wien dan?" hield zij vol. „Uw Eminentie vertelde mij dat u op Aschwoensdag niemand hebt gesproken behalve monsieur Volenski en . . . ."

Zij zweeg plotseling. Op hetzelfde moment had ze het geraden, en erger nog, goed geraden. De schuldbewuste blik van den kardinaal sprak boekdeelen.

„Dus gaat uw Eminentie een geheime particuliere boodschap van zijn Majesteit brengen naar de een of andere afgelegen plaats ergens heen," zeide zij, verrukt over haar eerste succes. „Nu is mijn nieuwsgierigheid niet meer te bedwingen. U moet mij alles vertellen. Voor wie is de boodschap? — Natuurlijk voor een dame — voor de nieuwste chère amie van den Keizer. — Ik weet het! — Prinses Marïonoff — Uw Eminentie gaat op weg naar Petersburg met een billet doux aan de mooie prinses Marïonoff."

„Chère madame!" luidde zwakjes het protest van den kardinaal.

„Voor dat gebrek aan vertrouwen in mij verdient uw Eminentie, dat ik morgen het geval in de Weensche couranten publiceer. Welk een sensationeel artikel zou dat wezen! „ „Een kardinaal als cupido's afgezant." " Nu is uw geheim het mijne. Het mijne volgens oorlogsrecht. Uw Eminentie moest in een beproefde vriendin vertrouwen hebben gesteld — en begrepen dat een geheim, waarvoor madame Demidoff het veld ruimt nog nooit is bedacht en zeker niet door uw Eminentie of zijn Majesteit."

De kardinaal voelde zich nu werkelijk ten prooi aan een zekeren angst. Zijn zoozeer beroemde discretie had een gevoeligen slag gekregen, en hij was niet volkomen zeker of deze raadselachtige vrouw niet op de een of andere wijze wraak zou nemen, misschien wel zulk een onaangenaam soort als waarmede ze dreigde.

„Geloof me, chère madame," begon hij eindelijk, het is enkel te wijten aan mijn plechtige belofte aan zijn Majesteit, dat ik u niet terstond alles vertelde wat u wenscht te weten. Madame Demidoffs talenten om raadsels op te lossen zijn te algemeen bekend, dan dat zulk een onbeduidend diplomaat als ik, het zou wagen met haar in het strijdperk te treden. Overwonnen als ik ben, lever ik mij geheel over aan uw genade."

„O, ik zal uw Eminentie zeer edelmoedig behandelen," schertste zij, bekoorlijker en coquetter dan ooit, „nu mijn gril is bevredigd kan ik mij het genoegen gunnen genade te verleenen, maar op één voorwaarde..."

„En die is?"

„Dat u mij vertelt welk cadeau u namens haar dwependen bewonderaar aan de prinses moet aanbieden. Enkel een billet doux kan niet, want de post zou al even veilig zijn als uw Eminentie. Is het een zeldzaam fraai en kostbaar geschenk? Diamanten? Paarlen? Of objets d'art?"

„Het is inderdaad een bijna eenig geschenk," bekende de kardinaal, nu geheel onderworpen, „zoo kostbaar dat paarlen noch diamanten er tegen opgewogen kunnen worden."

„Ah!"

„Denk er aan, madame, dat ik geheel in uw macht ben en beschouw dit als een staatsgeheim."

„Heeft men mij ooit beschuldigd een geheim te hebben verraden?" vroeg ze ongeduldig.

„Als ik uw belofte heb..."

„Volkomen overbodig om opnieuw een belofte te vragen. Uw Eminentie kent mij. U is werkelijk te ver gegaan om nu een poging tot terugtrekken te beproeven."

„Voilà! Het schijnt dat de mooie prinses, toen zij verleden jaar de schoonheden van den Hofburg bewonderde, blikken vol verlangen heeft gevestigd op de beroemde kandelaars van goud en vieux Vienne, die eenmaal aan Marie Antoinette toebehoorden."

„Ja, men heeft mij verteld, dat ze een uitnemend stukje kunstwerk zijn, en het valt niet te betwijfelen of menig lid van de familie Habsburg heeft tevergeefsch gewenscht ze te bezitten."

„Tot het genoemde paar Russische oogen er met smeekenden blik naar keek en een keizerlijk hart

buiten staat was aan die bede weerstand te bieden," bevestigde de kardinaal.

„En zijn Majesteit?"

„Hij verzocht mij de kandelaars tegelijk met zijn keizerlijke en koninklijke hulde neer te leggen aan de sierlijke voetjes van zijn chère amie."

„En uw Eminentie heeft deze opdracht aanvaard?"

„Met grooten tegenzin, dat verzeker ik u, chère madame; maar wat kon ik doen? Zijn Majesteit bezit de gave om zelfs het hart van een ouden diplomaat als ik te openen, even gemakkelijk als hij het de geheime veeren van zijn kandelaars doet."

„De geheime veeren?"

„Ja. Wist u niet, dat de kandelaars verborgen veeren hebben en geheime bergplaatsen welke, naar de historie meldt, menigmaal door Marie Antoinette werden gebruikt om particuliere missives aan haar broer te Weenen te zenden. O! het zijn zeer interessante erfstukken, waarlijk betooverende bibelots."

Madame Demidoff zeide niets meer; eenige minuten sloeg ze schijnbaar aandachtig gade de kronkelende rookwolkjes van haar sigarette, haar oogen echter dwaalden nu en dan naar den kardinaal, die in gedachten verdiept zich mogelijk bezighield met het reisje naar Bohemen, dat hij verplicht was op te geven.

„Hè, wat zou ik die kandelaars graag zien!" zei madame eindelijk met een diepen zucht.

„Hebt u ze nooit gezien? Ze zijn werkelijk een heerlijk kunstgewrocht."

Welk een zielemarteling voor een zoo bescheiden verzamelaarster als ik om te hooren spreken over

schatten, welke ik nu nimmer meer zal aanschouwen. Het is zeer wreed van uw Eminentie."

„Zou het inderdaad zulk een groote ontbering voor u wezen?" vroeg hij glimlachend.

„Neen, lach er niet om; waarheid is dat ik brand van nieuwsgierigheid; den geheelen nacht zal ik van vieux Vienne kandelaars droomen en van gouden voetstukken en van geheime veeren. Hoe kan ik een voorstelling maken van een ding, waarvan ik weet dat het alles overtreft wat ik ooit heb gezien? Het wordt vast een nachtmerrie."

„Zeg dat niet, chère madame. Bedenk hoe het berouw mij zal kwellen bij de gedachte, dat mijn indiscretie ten opzichte van de bibelots u een slapeloozen nacht heeft bezorgd."

„Waarom zou u niet liever het berouw voor u en de nachtmerrie voor mij voorkomen door mijn nieuwsgierigheid te bevredigen?"

„Met alle genoegen!" luidde het opgewekte antwoord, „indien madame mij de eer wil bewijzen in mijn rijtuig te stappen en mijn somber verblijf een bezoek te brengen. De kandelaars dienden uitgepakt..."

„O, mon Dieu! Uw Eminentie! Wat u voorstelt zou zeer compromettant voor me zijn; denk eens aan uw bedienden, aan monsieur Volenski."

„Excuseer mij, madame! Ik ben een oude diplomaat en de jaren, dat ik een aardige vrouw kon compromitteeren, liggen lang achter mij."

„Diplomaten zijn altijd compromettant, uw Eminentie! Ik zou het heusch niet durven wagen, vreezend voor straf den sluier van een Carmeliet te moeten aannemen. Maar," voegde zij na een oogenblik zwij-

gens met een smeekend gebaar er bij: „wil uw Eminentie mij toestaan mijn vertrouwde kamenier naar monsieur Volenski te zenden met verzoek de kandelaars aan haar mee te geven? Ik verzeker u dat ik vannacht geen oog zal toedoen en morgen zoo oud zal lijken als madame l'ambassadrice, tenzij uw Eminentie voldoet aan mijn verlangen."

„Onder mijn tallooze zonden, welke de engel der gerechtigheid maar al te trouw voor mij aanteekent, komt dikwijls voor de zonde van een dame een slapeloozen nacht te hebben bezorgd, doch nimmer die van haar een dag ouder te hebben doen schijnen dan zij is. Ik weet zeker dat die zonde onvergeeflijk is, permitteer mij dus om mijn rijtuig te schellen, naar mijn hotel te rijden en zelf de zoozeer begeerde voorwerpen voor u te halen. Ik twijfel of Volenski op dit uur thuis is, bovendien heb ik den sleutel van het valies waarin ze zijn geborgen."

„O, wat is uw Eminentie vriendelijk!" riep madame Demidoff met haast kinderlijke opgetogenheid uit. U kunt de mate van mijn nieuwsgierigheid beoordeelen door het feit hoe mijn hoffelijkheid in zoover is verdrongen, dat ik onmogelijk uw vriendelijk voorstel kan afslaan."

En als vreezend dat de kardinaal van gedachten mocht veranderen, belde ze en gelastte het rijtuig van zijn Eminentie onmiddellijk te doen voorkomen. De kardinaal zich zeer vermakend met dezen ouden en toch steeds weer nieuwen trek van vrouwelijke nieuwsgierigheid beloofde geen oogenblik te dralen; na luttele minuten nam hij tijdelijk afscheid en weldra stierf het rollen van zijn rijtuig in de verte weg.

Madame Demidoff zat eenige oogenblikken doodstil, buiten machte zich te bewegen — misschien door haar intense opgewondenheid — tot niet het minste geluid meer van het geratel der wielen werd gehoord. Een verstijving, bijna een bewusteloosheid scheen deze anders zoo levendige en energieke vrouw te hebben overmeesterd.

Lang duurde deze toestand echter niet, al spoedig trad de reactie in. Welk een verbazing zou het in haar wellevenden gast gewekt hebben, indien hij in staat ware geweest een blik in het boudoir te werpen en de gracieuse, nonchalante grande dame te zien, die hij, lui uitgestrekt in een fauteuil en spelend met haar sigarette, had verlaten.

Vol vuur opende zij koortsachtig overspannen haar schrijfbureau en doorvloog de enkele aanteekeningen, gemaakt naar aanleiding van Eugens rapport over het verdwijnen van den Czarowitz en het lafhartige gedrag van graaf Lavrovski. Nauwelijks hoorbaar vloden haar nu en dan enkele woorden door de vast op elkaar geklemde tanden, blijkbaar dienend als veiligheidskleppen voor haar innerlijke, intense nervositeit.

Want hoe genadiglijk had het lot het middel van volkomen geheimhouding onder haar bereik gebracht. Nog huiverde zij bij het herdenken van dat hatelijke moment op de Oostenrijksche grens, toen door een groven misslag of over-dienstijver vreemde oogen haar rapporten hadden gelezen. O, de vernedering van dat uur, de wrede spotternij, zoo tastbaar gelegen in de onderdanige beleefdheid tegenover een gevaarlijke vijandin, een spion

van het Russische gouvernement! Dan het omkoopgeld met ruime hand betaald en toch nog totaal onvoldoende om babbelende tongen het zwijgen op te leggen. — O, enkel een gerucht, een gefluisterd woord, het interessante feit dat madame Demidoff, behoorend tot de élite der Weensche beau monde, de vriendin van prinsen, koningen en kardinalen haar rijkdom te danken had aan de enorme sommen, haar gegeven om te bespionneeren haar compatriotten in het buitenland. Iets was er van uitgelekt, daar twijfelde ze niet aan; als iets vaags, iets onnoembaars had zij het soms gevoeld of zou het louter het spel harer verbeelding zijn? In elk geval was er geen zekerheid geweest en zekerheid moest er nooit wezen, want madame Demidoff had haar leven lief, het vroolijke, behaaglijke hofleven, met de bewondering gewekt door haar schoonheid en rijkdom, de vriendschap, ontstaan door haar schitterend vernuft en haar betooverende manieren.

Haar professie? Wat dat betreft, och, Engelsche lezers, oordeel niet al te hard. Rusland is een strenge meesteres, die van al haar kinderen werk vordert in overeenstemming met hun kracht en hun geschiktheid. Het woord spion heeft bij ons een slechten klank; wij verfoeien het waar het wordt verbonden aan den naam van een man, wij weigeren het te beschouwen als een attribuut van een jonge, begaafde vrouw. Maar in Rusland waar een net van intriges en samenzweringen rondom de monarchie is geweven, waar slagen worden beraamd en toegebracht aan het hoofd van den staat uit alle deelen van het rijk, uit elke klasse van de samenleving

en altijd in het verborgene, daar moeten deze slagen op dezelfde wijze worden beantwoord; in het geheim, met groote snelheid en in het donker. Een vijand, verscholen achter elke pilaar van een paleis kan enkel bevochten worden door middelen even geheim als de zijne. Rusland gebruikt spionnen om zichzelf en zijn autocratisch heerscher te beschermen: veroordeel het stelsel zooveel gij wilt, en tracht dan medelijden te gevoelen met zijn dikwijls onwillige dienaren.

Madame Demidoff dacht er nooit over na of haar beroep lof of blaam waard was; haar land dienend naar haar beste vermogen bleef ze coquetteeren met de wereld, wier verachting zij dagelijks riskeerde.

Bij deze gelegenheid echter was het lot haar klaarblijkelijk gunstig gezind. Op hetzelfde oogenblik dat zijn Eminentie haar de bizonderheden van de kandelaars van den keizer mededeelde, stond haar besluit vast deze geheime bergplaatsen te bemachtigen en tot eigen bate aan te wenden. Aanstonds keerde de kardinaal terug met zijn kostbaar pak en zeer zeker zou ze hem weten te nopen haar te belasten met het overbrengen der kandelaars naar St. Petersburg. Ze had wel moeilijker stukjes diplomatie tot een goed eind gebracht!

Het rapport kon gemakkelijk in de geheime bergplaats geborgen worden. Hoewel maar enkele notities bevattend, zou het eerder in het bezit van het gouvernement zijn dan eenige mededeeling van de samenzweerders en daardoor allicht waarde verkrijgen. Madame Demidoff doorkneed in zulk soort zaken was overtuigd, dat de ontvoering van den

Czarowitz ten doel had eenige dringende eischen te stellen en de jonge man als gijzelaar in handen der bondgenooten zou blijven, zoolang tot aan die eischen was voldaan. Het geval nog eens overdenkend, naderde zij dicht de waarheid en begreep eveneens hoe hulpeloos de Russische politie, ja, zelfs de Czaar er tegenover stond, zoolang Nicolas' verblijf onbekend bleef.

Dat graaf Lavrovski, beseffend een zeer strenge berisping te hebben verdiend, omdat hij zich niet beter had gekweten van den hem opgedragen plicht, met alle mogelijke en onmogelijke middelen zou trachten Nicolas' spoor te vinden, was boven allen twijfel verheven. De schranderheid der Weensche detectives was wereldberoemd, bovendien zou een man als Furet niet zoo licht den argwaan der samenzweerders wekken als een agent van de Russische regeering. De resolute madame Demidoff echter had het zichzelf tot taak gesteld het brutale complot te ontmaskeren. Zij wist hoe hoog het gouvernement haar bekwaamheid waardeerde, en nimmer nog had zich zulk een goede gelegenheid aangeboden om te toonen, hoezeer zij het in haar gestelde vertrouwen waard was.

Ze was een zeer onverschrokken vrouw. Bij het vervullen van haar plichten kwam nooit de gedachte bij haar op, of haar persoonlijke veiligheid ook bedreigd werd door het een of ander wraakzuchtig lid van een geheim verbond; toch was er een zwak punt in haar wapenrusting — zou er een menschelijke natuur bestaan zonder zulk een punt? — en deze zwakheid was gelegen in haar intense vrees

om voor de heele wereld en al haar vrienden te worden gebrandmerkt als een spion.

Die naam deed haar van ontzetting rillen als hij als het ware verrees en voor haar stond, zooals hij had gedaan in den afschuwelijken tijd op de grens, toen de catastrophe onvermijdelijk scheen en de gedachte alleen dat woord te hooren fluisteren door hen, die het een eer geacht hadden onder haar gasten te worden gerekend, haar den wanhoop nabij bracht.

Misschien schuilde in den hoogmoed van de vrouw van de wereld, vreezend gedwongen te worden van haar piédestal af te stappen, het diep verborgen gevoel, waardoor deze wereldsche politicus somtijds in een gewone vrouw veranderde; het gevoel dat steeds de uitdrukking van droefheid en weemoed in haar oogen bracht, die er toch zoo zelden in te lezen was. Bij de voorstelling, hoe de voorname, hooggeboren vrienden haar, de betaalde spion van de Russische politie, met verachting den rug zouden toekeeren, toefden misschien haar gedachten bij den eenen vriend, den droomerigen aristocratischen jongen Pool, die, helaas, nù haar zoo laag schatte en dàn haar zou verafschuwen.

Als zij nog een poosje de gunsteling van het lot bleef, als zij den kardinaal wist te bewegen haar de kandelaars naar St. Petersburg te laten brengen, bestond er niet de minste vrees voor ontdekking. Indien de geheime bewaarplaats beantwoordde aan de beschrijving van zijn Eminentie, dan kon zij de bemoeiziekste ambtenaren trotseeren op haar gevaarlijke reis over de grens.

Daar klonk het geratel van wielen; het rijtuig van zijn Eminentie hield stil voor de portiek. Een haastige blik in den spiegel overtuigde madame Demidoff, dat geen spoor van opgewondenheid of aandoening op haar gelaat zichtbaar was. Opnieuw een sigarette aanstekend, leunde zij weer tegen den rug van haar fauteuil, en toen drie minuten later zijn Eminentie binnentrad met het kostbare pak in de hand, las hij niets dan overgroote nieuwsgierigheid in de expressieve oogen van zijn bekoorlijke gastvrouw.

Met haar vlugge vingers hielp ze hem de tallooze papieren losmaken, waarin Iván Volenski kort geleden zoo vol hoop en vertrouwen de kostbare bibelots had gewikkeld.

Het enthousiasme van den kenner was schijnbaar mateloos en madame Demidoff stortte een vloed van lofuitingen uit over de fraaie bibelots.

„Maar, och lieve hemel," zuchtte ze, „wat een breekbaar goedje!"

„Niet zoo breekbaar als u denkt," meende zijn Eminentie. „De kandelaars moeten ongeveer driehonderd jaar oud zijn en ofschoon door tallooze handen beetgepakt, mankeert er nog niets aan."

„Geheel ongeschonden zijn ze niet, vrees ik," merkte ze op, „Kijk! De arm van dezen kleinen cupido heeft een barst van den pols tot den elleboog."

„Oh, mon Dieu!" zuchtte zijn Eminentie, „ik hoop dat het gebeurd is vóór en niet na mij de zorg voor deze lastige dingen werd opgedragen. Geloof gerust, madame, dat ze een bron van voortdurenden angst voor mij zijn geweest van het oogenblik,

waarop zijn Majesteit mij dwong ze aan te nemen. Neem mij niet kwalijk, dat ik dezen defecten kandelaar op zijde zet, of wilt u zoo goed wezen het ding opnieuw in te pakken? Ik durf het niet aan te raken uit vrees het nog verder te beschadigen en daar beide gelijk zijn, kan ik aan den anderen de geheime veer laten zien."

Teeder, als ware het een kind, wikkelde zijn Eminentie geholpen door madame Demidoff het beschadigde pronkstuk weer in zijn tallooze papieren en legde het zorgvuldig op een veilig plaatsje. Daarna nam hij het andere en terwijl de oogen der mooie Russin hem aandachtig gadesloegen, verklaarde hij haar de wonderen van de geheime veer en de verborgen bergplaats, zoo volkomen en volstrekt vrij van alle mogelijkheid op ontdekking. Madame Demidoff, ternauwernood in staat haar opgewondenheid te onderdrukken, scherpte nu haar geest voor de netelige taak, die haar nog wachtte.

„Geen wonder, dat uw Eminentie zich zenuwachtig maakt en zich slecht op haar gemak gevoelt met de zorg voor zulk teer goedje," begon ze. „U hebt er geen idee van hoe zorgeloos de beambten der douane en de bestellers der sporen in Oostenrijk omspringen met de koffers en valiezen van mannen. Het viel mij op, hoeveel behoedzamer zij de bagage van dames behandelen, zeker uit vrees voor de gevolgen van een gekreukt kleed of gescheurde kant."

„U jaagt mij den schrik op het lijf, chère madame. Ik verzeker u, dat mijn leven een en al ellende zal zijn tot het gelukkig tijdstip, waarop ik het geschenk veilig en wel in handen van prinses Ma-

rïonoff heb afgeleverd, nog daargelaten mijn bittere teleurstelling om te moeten afzien van mijn lang voorgenomen vacantie."

De sierlijke bibelots nog steeds zeer nauwkeurig bekijkend, zei madame Demidoff schertsend:

„Zou uw Eminentie werkelijk graag ontheven zijn van de keizerlijke opdracht?"

„Zag ik er maar kans toe, chère madame! Heel graag zou ik de gelegenheid aangrijpen."

„Dan zal ik uw Eminentie toonen welk een goede vriendin ik voor u ben. Ik wil de zorg voor dit pakje op me nemen, zoolang uw vacantie duurt en ik verzeker u, dat het bij mij even veilig is als in den Hofburg."

„U, madame?"

„Zooals u weet, vertrek ik vanavond naar Petersburg en als het u genoegen doet, zal ik de kandelaars medenemen, heel zorgvuldig ingepakt bij mijn oude kanten en mijn beste hoftoiletten. Voorts zal ik, als u dat wenscht, ze met uw kaartje aan het paleis Marïonoff afgeven of bewaren tot uw komst, indien u prefereert ze zelf te brengen."

„Madame, u is wel heel vriendelijk," klonk aarzelend het antwoord. „Ik zou u graag aan uw woord houden en toch..."

„Het zou u veel angst en onrust besparen, is het niet? Daarenboven in staat stellen uw incognitoreisje te maken en te vrijwaren voor teleurstelling hen, die u zouden wenschen te vergezellen."

„Breng me niet in verzoeking, madame, ik mocht het eens accepteeren," zeide hij, enkel voor den vorm weerstand biedend.

„Spreek er dan niet meer over en neem mijn aanbod aan, zoo vriendschappelijk als 't is gemeend," en met een lieftallige, bekoorlijke geste strekte ze haar hand naar den kardinaal uit, die met de meeste hoffelijkheid zijn lippen op haar vingers drukte.

„Hoe kan ik u danken, chère madame," zei hij, met een zucht van verademing zich gewonnen gevend aan haar vriendelijke overreding.

„Door mij de laatste schandalen van mijn beste vriendinnen te vertellen," schertste zij lachend en zich andermaal in haar weelderige fauteuil neervleiend.

De zege was behaald, en dank zij het geestig gesprek van zijn Eminentie vergat zij de agitatie, waaraan zij den heelen avond ten prooi was geweest. Ten laatste nam hij afscheid, in haar veilige hoede latend de bibelots, welke hem zooveel kwelling hadden bezorgd, en na te zijn overeengekomen, dat madame Demidoff ze zou bewaren tot na zijn Eminentie's terugkeer uit Carlsbad, waarna hijzelf ze zou overhandigen aan prinses Marïonoff.

Andermaal was haar gave voor diplomatie haar ten zege geweest, en mocht zij zich verheugen in het bezit van de veiligst mogelijke bergplaats voor haar rapporten.

Het werd reeds laat doch vaster dan ooit stond haar besluit om nog dien eigen avond te vertrekken, gedachtig aan het gevaar, dat zijn Eminentie van plan zou kunnen veranderen en haar den kostbaren last terugvragen. Zij verzamelde de pas gemaakte aanteekeningen, voegde er nog enkele andere papieren bij, behelzend haar verschillende mededeelingen aan de Derde Sectie, en onbewust Volenski's handelingen

navolgend, liet zij de documenten glijden in de met fluweel bekleede bergplaats in den kandelaar. Daar lagen ze veilig, gelukkig viel er niet aan te twijfelen. Met de meeste zorg pakte zij het kostbare kunstwerk in, schreef op het buitenste papier met groote letters: „Eigendom van zijn Eminentie kardinaal d' Orsay — porselein — breekbaar," en het pak medenemend, borg zij het in haar valies.

Een uur later reed zij, vergezeld door haar kamenier, die de gewichtige vracht droeg, naar den Nordbaan en route naar St. Petersburg.

Ongeveer terzelfder tijd tikte Iván Volenski aan de deur van zijn Eminentie's kamer; hij had diens voetstappen gehoord en kwam informeeren of zijn diensten vanavond nog noodig waren.

„Kom binnen, Iván," riep de kardinaal hem opgewekt toe. „Dezen keer heb ik goed nieuws. Wij zullen beiden onze vacantie hebben, mijn zoon, en morgen vertrek ik naar Carlsbad."

Met overgroote verbazing keek Iván zijn Eminentie aan en ademloos vroeg hij eindelijk: „Maar... de kandelaars?"

„Daar hebben wij juist het gelukkig toeval aan te danken. Madame Demidoff, die morgen naar Petersburg gaat, heeft er in toegestemd de lastige dingen voor mij mee te nemen en te bewaren tot na mijn terugkomst uit Carlsbad. Ikzelf haalde ze van avond uit mijn valies, en niet weinig dankbaar ben ik, dat de verantwoordelijkheid voor die breekbare dingen mij van de schouders is genomen."

Volenski was doodsbleek geworden.

„Madame Demidoff... de kandelaars...," hijgde hij. „Ik begrijp niet..."

„Kijk niet zoo ontsteld, mijn vriend. Madame de bibelots toonend, zinspeelde ik er op, hoe ik terwille van hen mijn lang begeerde vacantie moest prijsgeven, en mijn teleurstelling beseffend, bood ze aan de kandelaars mede te nemen naar Petersburg, een aanbod, dat ik met blijdschap accepteerde. Het is werkelijk een pak van mijn hart."

„En heeft uw Eminentie madame Demidoff de geheimen van de kandelaars laten zien?" vroeg Volenski, tevergeefs pogend zijn zelfbeheersching te verkrijgen.

„Dat herinner ik me niet meer," zei zijn Eminentie. „Ik denk van wel. Ge schijnt u zeer ongerust te maken over het geval; wat daarvan de reden is, begrijp ik volstrekt niet."

„Mijn onrust is geheel in het belang van uw Eminentie. Ik ben er niet heel zeker van of ze wel veilig zijn onder de hoede van een dame."

„Is dat alles?" merkte zijn Eminentie droogjes op, zijn doordringende oogen op Iván vestigend, die den scherp onderzoekenden blik moedig doorstond. „Wees dan onbezorgd. *Ik* vind de kandelaars uitstekend bewaard, mijn beste Volenski. Nu, wel te rusten. Ik vertrek morgen ochtend vroeg. Ge zult, vrees ik, nog een dag langer moeten blijven om de correspondentie te regelen, maar daarna kunt ge vrij over uw tijd beschikken tot wij elkaar den derden van de volgende maand te Petersburg ontmoeten. Wel te rusten, mijn zoon."

Volenski boog diep voor den kardinaal en meer

dood dan levend betrad hij zijn eigen kamer, waar hij zijn gedachten kon verzamelen en nadenken over de naaste toekomst.

Dat het gevaar doodelijk was en van nu af elk uur, elk oogenblik de slag kon vallen, begreep hij volkomen.

Al de papieren betrekking hebbend op hun complot — met zooveel succes bekroond — het concept van den brief door Taranïew den Czaar in handen te spelen, allemaal stukken welke in de meeste gevallen door de samenzweerders waren onderteekend — werden ze ontdekt en de namen bekend dan zou onvermijdelijk volgen òf doodstraf òf verbanning naar Siberië. Al deze documenten bevonden zich in de verborgen bergplaats van een der kandelaars, welke nu in bezit waren van madame Demidoff. Hier hielpen geen overwegingen meer, want zóó waren de feiten; de onloochenbare, onbarmhartige feiten.

Wèl eischte nadenken, ernstig nadenken — nu door een buitengewoon toeval de catastrophe tot zoover was uitgebleven — op welke wijze ze verder moest worden afgewend.

In de eerste plaats waren blijkbaar tot heden de papieren veilig.

De kardinaal en madame Demidoff hadden niets gezien; de kardinaal had òf vergeten òf zich onthouden om de geheime veer aan de dame te toonen, en had hij het wel gedaan, dan was — alweer toevallig — de kandelaar gekozen, waarin de geheime stukken niet zaten. Maar vrouwen zijn natuurlijk nieuwsgierig, verzot om zich met allerlei beuzelingen bezig te houden, en elk oogenblik — Volenski's

gedachten weigerden voort te gaan, de gevolgen waren al te verschrikkelijk. Toen weer: zou hij dadelijk zijn kameraden waarschuwen voor de catastrophe, bekennen dat hij reeds den eersten dag het in hem gestelde vertrouwen had verraden? Zou het tot iets nut wezen? Zelfs al wisten zij het, konden ze dan iets anders doen dan kalm de gebeurtenissen afwachten? Want waarheen zij ook gingen, waar ergens zij zich ook verborgen, onmogelijk zou het zijn te ontsnappen aan den ver-reikenden arm van de Russische politie! Neen, veel beter was het, hen nog een wijle in gezegende onwetendheid te laten; mocht de slag vallen dan zouden ze spoedig genoeg hun lot weten.

Uur op uur zat de jonge Pool, het hoofd in de handen verborgen, pogend plannen te bedenken, middelen te beramen om de kandelaars te onderscheppen, madame Demidoff te berooven; maar hoe? — hoe?

Den geheelen nacht liep hij zijn kamer op en neer, het was reeds helder daglicht voor hij in een onrustigen slaap viel en in zijn droomen waren ketens om zijn polsen, hij en de meeste kameraden sleepten zich door een sombere sneeuw-woestenij naar de veraf gelegen mijnen van Oostelijk Siberië, waar dood den banneling wacht — zekere, langzame dood, een foltering somtijds durend drie heele jaren.

HOOFDSTUK VIII.

Wie ooit in een eerste klas rijtuig van de Oostenrijksche staatsspoor heeft gereisd, leerde kennen het toppunt van weelde en gemak, dat men zich op wielen kan voorstellen. Erkend dient, dat wat de reiziger wint aan genot van met zachte kussens bekleede zitplaatsen, hij verliest aan spoed; maar wat er aan te doen? Zoo is nu eenmaal oostelijk Europa, en daar de oosterling haast een der zeven hoofdzonden acht, bouwt hij spoorwegen met geen grooter snelheid dan veertig mijlen per uur, de veeren der rijtuigen echter zijn uitstekend en alles is gedaan om den passagier zijn langduriger verblijf in de coupé zoo aangenaam en comfortabel mogelijk te maken.

Er is echter een groote, een zeer groote keerzijde aan het reizen in deze oostelijke landen! Wie weet niet bij ervaring mede te spreken van de verveling, den last, de drukte en het rumoer, verbonden aan de visitatie van de douane op de grenzen. Zoowel te Passau aan het eene einde van het keizerrijk, als te Oderberg aan het andere, arriveert de vermoeide reiziger gewoonlijk een uur of zoo voor zonsopgang. De strenge voorschriften van de Oostenrijksche douane eischen, dat elk stuk bagage door zijn beambten wordt gevisiteerd en onder geen omstandigheden een reiziger wordt toegestaan in zijn of haar rijtuig te blijven, vermoedelijk om te voorkomen dat hij of zij er in zou slagen juist die artikelen te

smokkelen, welke door het Oostenrijksche gouvernement het sterkst zijn belast.

„Ik geloof niet, dat wij behoeven uit te stappen, Roza," klonk uit het hoekje van haar coupé madame Demidoffs slaperige stem, toen de sneltrein te Oderberg, het grensstation, binnenreed. „Je hebt immers zelf gezien, dat de bagage werd ingeschreven en in den goederenwagen geladen?"

„Oui, madame!" antwoordde de kamenier, uit het raampje kijkend, „alle deuren worden geopend en iedereen moet uitstappen, maar in Weenen zeiden ze mij, dat, werd de bagage ingeschreven, ze zonder visitatie tot Petersburg kon doorgaan."

„In geen geval stap ik uit; zet mijn valies en handtasch dicht bij me en ga dan naar het buffet twee kop koffie bestellen."

„Madame zal wel niet gestoord worden," zeide de kamenier, het portier openend, „er is niemand meer op het perron, zelfs geen douanier. Ik hoop, dat madame me niet noodig zal hebben, maar ik kom dadelijk terug."

Op het punt de coupé te verlaten, hoorde zij ineens een stem: „Pardon, mademoiselle, iedereen moet hier uitstappen."

Een man in de uniform van beambte der douane stond bij het portier en nam eerbiedig zijn pet af, toen hij een blik in de coupé werpend, madame Demidoff zag, omgeven door haar bagage.

„Dat is toch zeker niet noodig?" vroeg madame op geërgerden toon. „Mijn bagage is ingeschreven, en in Weenen werd mij verzekerd, dat ik met deze vervelende formaliteiten niet zou worden lastig gevallen."

„Het spijt me, madame, maar onze bevelen zijn strikt en wij mogen niet permitteeren, dat iemand in de wagens blijft. Ook geen bagage," voegde hij er met nadruk bij, wijzend op het valies, de handtasschen en plaids, die op de kussens lagen.

Madame Demidoff kende genoeg van de bureaucratie om te weten, dat het absoluut onmogelijk was te weigeren of te protesteeren. De man was uiterst beleefd, zelfs eerbiedig, maar bij het eerste teeken van weerstand zou hij om hulp roepen en zonder aarzelen madame's bagage op het perron zetten of naar het douane-gebouw brengen, waarheen zij noodgedrongen hem zou moeten volgen.

Met een zucht van ongeduld in haar lot berustend, verliet zij het rijtuig, de zorg voor haar bagage aan Roza en aan den man overlatend. Zij wist, dat zij zich niet beangst behoefde te maken voor het meest nauwkeurig onderzoek; ditmaal waren haar rapporten en papieren volkomen veilig in den kandelaar van den keizer; het pakje lag in haar valies en duidelijk zichtbaar was er op geschreven: Porselein, — Breekbaar, — eigendom van zijn Eminentie, kardinaal d'Orsay. Werd het pakket geopend om den inhoud te verifieeren met het opschrift, haar goed, want geen sterveling kon vermoeden, dat rapporten van een Russische agent verborgen waren binnenin zulk breekbaar kunstwerk.

Het geheele geval bepaalde zich in hoofdzaak enkel tot wat verveling en vermoeienis, en zonder meer woorden te verspillen begaf madame Demidoff zich naar het douane-gebouw, gevolgd door haar

kamenier en den beleefden maar lastigen beambte met haar bagage.

Haar groote koffers stonden reeds in de zaal; deze, ingeschreven zijnde, werden niet geopend, maar voorzien van het zegel der Oostenrijksche douane, waardoor ze ongemolesteerd de grens konden passeeren.

„Hebt u nog een valies of andere handbagage, madame?" vroeg een beambte, die Roza's tasch het onderst boven had gekeerd en nu losmaakte de saamgebonden plaids en parapluies door haar op den toonbank gelegd.

„Ja, ik heb een valies en een handtasch. Roza," vervolgde zij, zich tot deze wendend, „hier zijn de sleutels, maak ze open."

„Madame's valies of handtasch heb ik niet, de douanier heeft ze gedragen. Ik zie ze niet, hij heeft ze zeker ergens neergelegd."

„Zorg dat je ze dadelijk vindt. Je had het recht niet ze uit handen te geven. Je weet dat ik niet verkies, dat iemand anders dan jij mijn tasch draagt."

Het kostte madame Demidoff niet weinig moeite haar agitatie te verbergen, en Roza keek angstig in het rond, trachtend den beambte te herkennen, die de bagage uit de coupé had genomen."

„Hoorde ik u niet zeggen, dat een douanier de pakjes droeg?" vroeg een besteller haar angst opmerkend; „dat is een ongewone manier van doen voor hen, zij hebben het allen veel te druk."

„Hij is niet hier," zeide Roza, „het was een jonge man met een langen bruinen baard, krullend haar en in uniform."

„Al de beambten, die in betrekking staan met de douane zijn op het oogenblik in dit vertrek, mademoiselle; ik ken ze sinds jaren en niet één ontbreekt. Ik begin te vreezen, dat u de dupe is van een dier handige roovers, die in vroeger jaren zooveel kwaad gedaan hebben in de visitatie-stations. Het is zoo gemakkelijk hier de menschen te bestelen, vooral dames die..."

„Roza," hijgde madame Demidoff, de laatste woorden van den besteller opvangend en plotseling aangegrepen door een ontzettenden angst, „kijk nog eens! Je moet je vergist hebben. — Waar is mijn valies? — Je bent verantwoordelijk voor mijn valies. — Ik zal je van diefstal beschuldigen als je mijn valies niet vindt. — Ik zal..."

Zij zweeg juist bijtijds, want een menigte toeschouwers begon een kringetje te vormen rondom haar en haar kamenier, zich blijkbaar amuseerend met de boosheid der elegant gekleede dame, die terwille van een stuk zoek geraakte bagage zoozeer in drift geraakte.

De tweede bel was reeds geluid; de passagiers maakten zich gereed hun zitplaatsen weer in te nemen. Madame Demidoff, bemerkend dat de doordringende oogen van een paar douaniers onderzoekend op haar waren gevestigd, begreep de noodzakelijkheid om zich te matigen. Haar veeljarige kennis van de wereld — de douane-wereld — had haar geleerd, dat men niet te veel bezorgdheid moet toonen over schijnbare kleinigheden, daar anders juist die kleinigheden een voorwerp van argwaan worden. Met de haar eigen koelbloedigheid wendde

zij zich tot de bestellers die haar stonden aan te gapen en zeide bedaard:

„In mijn valies en handtasch zijn juweelen van groote waarde. Ik loof duizend gulden uit voor wie ze mij terugbezorgt en tweeduizend, wanneer zij voor het aanbreken van den dag in mijn bezit zijn. Laat een van allen mijn bagage op een rijtuig laden, en gaarne zou ik den naam weten van het beste hotel, waar ik zal blijven tot mijn eigendommen zijn ontdekt. Ik wil terstond de politie raadplegen, dat wil zeggen, zoo vroeg in den morgen als zij te spreken is."

Terwijl haar bevelen vlug werden uitgevoerd, richtte zij zich tot haar arme, ontstelde kamenier. „Roza, hier is een maand loon en geld voor de terugreis naar Weenen. Zorg mij nooit meer onder de oogen te komen."

Zonder zich verder met iemand te bemoeien, liep ze kalm en deftig door het vertrek, stapte in het rijtuig en reed naar het hotel, de arme Roza overlatend aan de zorg van den vriendelijken besteller, tot zij met den eerstvolgenden trein naar Weenen kon weerkeeren.

HOOFDSTUK IX.

Intusschen had Iván Volenski ontzettend geleden. Hij verkeerde in een buitengewone positie. In zijn ijver om de groote zaak te dienen had hij haar — onbewust — in het grootst mogelijke gevaar ge-

bracht. Zijn kameraden hadden, verlokt door zijn beloften van volkomen veiligheid, aan hem hun leven en hun vrijheid toevertrouwd, en vier en twintig uur later had hij hen allen overgeleverd in de handen van een agent van diezelfde politie, welke zij zooveel reden hadden te vreezen.

Toch was het, den morgen volgend op dien vreeselijken nacht, den nuntius gelukt hem eenigszins gerust te stellen. Misschien voelde zijn Eminentie zich een weinig schuldig ten opzichte van de kandelaars en vermoedend hoezeer zijn secretaris het te laken vond, dat hij hen aan de hoede van een ander had overgegeven, beschreef hij Iván heel nauwkeurig den barst aan den arm van een der cupido's, welke hij en madame Demidoff hadden opgemerkt en die er ten slotte toe geleid had, haar aanbod aan te nemen. Bij stukjes en beetjes verkreeg Volenski van den kardinaal een nauwkeurig verhaal van al hetgeen tusschen hem en de mooie Russin was voorgevallen omtrent de kandelaars van den keizer. Zoo had hij ook gehoord, dat madame het beschadigde bibelot met eigen handen had ingepakt en weggelegd en dat zijzelf meende het met uiterste behoedzaamheid te moeten behandelen om verdere accidenten te voorkomen.

Hier was een reden om nogmaals de voorzienigheid te danken, die zijn, Volenski's, hand naar den defecten kandelaar had doen grijpen om de gevaarlijke papieren in te bergen.

Tot heden wist madame Demidoff niets; dat gaf hoop, en zoo spoedig als zijn Eminentie Weenen had verlaten, wat ongelukkigerwijze niet voor tegen

den avond zou gebeuren, was hij van plan onverwijld naar St. Petersburg te vertrekken en namens den kardinaal aan madame Demidoff de kandelaars terug te vragen, om ze te deponeeren achter de veilige muren van de pauselijke legatie.

Ondertusschen geen enkel woord aan zijn kameraden. Den vorigen avond had hij den president nog ontmoet en hem het gewijzigd plan medegedeeld, dat hem in de gelegenheid stelde de papieren twee dagen vroeger aan Taraniëw te overhandigen. Hem al de gevaren te vertellen, die hun boven het hoofd hingen, was een noodelooze wreedheid. Wat konden zij anders doen dan den slag afwachten, indien het bestemd was, dat hij vallen zou? Mirkovitch zou den Czarowitz willen vermoorden. Het zou als het ware opwekken een moord te plegen op een gevangene, die zich niet kon verdedigen.

De woorden van zijn Eminentie hadden zijn angst gestild. Nu geen vrees, geen haast meer. Na het vertrek van den kardinaal stelde zijn kalme gemoedstoestand hem in staat rustig te slapen en zonder te droomen van gevangenissen en Siberië.

Hij voelde zich den volgenden morgen frisch en gezond, gereed den sneltrein over Oderberg naar Petersburg te nemen; ongeveer vier en twintig uur later dan madame Demidoff vertrekkend, kon hij gemakkelijk haar voetstappen volgen.

Opgewekt, als een zieltje zonder zorg, begon hij te ontbijten, onderwijl het morgenblad openend om de nieuwstijdingen te lezen. Tot hij iets in de courant las, wat al zijn hoop vernietigde en voor het eerst hem deed twijfelen of de voorzienigheid

wel werkelijk waakte over de zaak der socialisten.

„Alweer een brutale diefstal op de grenzen."

„Gistermorgen om zes uur is te Oderberg bij het visiteeren van de bagage der passagiers een brutale diefstal gepleegd.

„Toen madame Demidoff, wel bekend in onze aristocratische kringen, uit haar coupé stapte, bood een man in de uniform van onze douane-beambten haar aan om haar valies en handtasch te dragen. Hij scheen haar te volgen, en eerst ongeveer een kwartier later kwam madame Demidoff tot de ontdekking, dat de man en haar bagage waren verdwenen. De dame zelf heeft verklaard, dat haar valies verscheiden artikelen van groote waarde bevatte; haar buitengewone agitatie bij het vernemen van haar verlies trok zeer de aandacht. Het geval is in handen van de politie, die reeds over een belangrijk spoor beschikt."

Wat deze aankondiging in de courant voor Volenski beteekende, kan de lezer zich gemakkelijk voorstellen. Na de betrekkelijke kalmte en vrede der laatste uren trof deze slag hem met haast verpletterende kracht. Het blad ontviel zijn hand, en gedurende tien minuten zat hij voor zich uit te staren zonder te kunnen denken of plannen maken, zelfs ternauwernood in staat zich te kunnen voorstellen het feit en de daaraan verbonden angsten en verschrikkingen. Slechts luttele uren geleden waren de documenten, zoo welgemoed geborgen in wat

hem de veiligst denkbare schuilplaats toescheen, door de geheimzinnige hulp der Voorzienigheid ontsnapt aan de opmerkzaamheid der schranderste vrouw van Rusland — meer nog, zonder het te weten bracht zij onder het oog der politie de geheimen van een verbond van jonge nihilisten veilig over de grens — zij, zelf een agent, een spion!

Hij speelde een gewaagd spel. Een rilling was Volenski overvallen bij de gedachte hoe het een of ander toeval hem ter elfder ure zou dupeeren, doch de kans was zoo gering, dat hij zelfs den moed had gevonden inwendig te lachen om den zonderlingen samenloop der omstandigheden, waardoor een politie-spion het middel werd om nihilistische papieren ongezien de grens te doen passeeren. Ten overvloede zou hij ze binnen hoogstens twee dagen weer in zijn bezit hebben en aan zijn kameraden overhandigen, en wanneer alles goed was afgeloopen, zeker lachen om de doorgestane angsten. Hoe vreeselijk was nu de toestand veranderd! De gewichtige papieren waren overgeleverd aan de genade van dieven en helers, die ongetwijfeld hun vondst geheel ten eigen bate zouden aanwenden; lang toch kon het geheim der kandelaars niet bewaard blijven, vooral niet zoodra zij in handen vielen van handelaars in snuisterijen, menschen, zoo bij uitstek deskundig in zulk soort dingen. En Iván beefde van ontzetting nu hij zich en zijn kameraden zoo volkomen in de macht van schurken wist. Zouden de papieren gebruikt worden om geld af te persen of om hen te verraden of....?

Eenige oogenblikken geleden was de knecht bin-

nengekomen om den secretaris te waarschuwen, dat het volop tijd was om te gaan, indien hij den sneltrein Kassa-Oderberg wilde halen, maar met een ongeduldig gebaar had Iván hem weggestuurd, hem terloops mededeelend, dat zijn plannen veranderd waren en hij dien morgen niet op reis ging.

Toen hij weer alleen was, nam hij nogmaals het „Fremdenblatt" op, las en herlas het noodlottig bericht tot zijn slapen begonnen te kloppen en de letters te dansen voor zijn brandende oogen, tot hij zich duizelig en een bezwijming nabij voelde door de meest folterende van alle verschrikkingen de vrees voor het onzekere.

„De politie beschikt reeds over een belangrijk spoor," prevelde hij. „Welk spoor? En wat zal er gebeuren als het gestolen goed ontdekt wordt?"

Natuurlijk het valies geopend, de identiteit der artikelen vastgesteld en aan madame Demidoff overhandigd, die zeer waarschijnlijk meer dan blij zou zijn de kandelaars aan Volenski te kunnen teruggeven en daarmee alle verdere verantwoordelijkheid van zich af werpen; intusschen echter zouden ze door dozijnen handen zijn gegaan: eerst door die der dieven, dan de politie, vervolgens de ambtenaren en zoo een hunner op de geheime veer drukte, dan —?

Volenski trachtte zich te overtuigen, dat deze kans uiterst gering was, de geheime bergplaatsen vernuftig verborgen waren, de veer pas opensprong na een zeer stevigen druk, maar ondanks zijn pogingen greep een zekere rusteloosheid hem aan en was het hem niet mogelijk stil te zitten; de drukke

straten trokken hem onweerstaanbaar naar zich toe, en hij koesterde de flauwe hoop in de volle café's nadere tijding te zullen hooren, nieuwe bizonderheden van den diefstal, die zeker de tongen der bezoekers in beweging zou brengen.

Hij nam zijn hoed en liep de Kolowrating volgend naar het opera-gebouw. Instinct — het instinct van zelfbehoud — fluisterde hem in zichzelf te beheerschen, aan geen enkel voorbijganger zijn zonderlinge agitatie te toonen noch zijn angstigen blik. Hij ging een der grootste cafe's binnen, wisselde hier en daar groeten en handdrukken. Het scheen hem vreemd toe, dat niet een der kennissen die hij ontmoette, sprak over den diefstal te Oderberg. Hij kon niet begrijpen, dat een gebeurtenis van zulk een alles overweldigend gewicht voor hem, zoo totaal onverschillig was aan anderen. De nieuwe opera, de verwachte cabinetscrisis, Gallmeyers laatste succes waren de onderwerpen, die met hem en naast hem werden besproken, en niet één gaf blijk zelfs maar het minste belang te stellen in den diefstal van madame Demidoff's valies. Zelf durfde Volenski het onderwerp niet ter sprake brengen, duchtend dat zijn stem beven, zijn wanhopige blik hem verraden zou.

Begeerig luisterend hoopte hij berichten of opmerkingen op te vangen, maar op zijn tocht van het eene café naar het andere hoorde hij maar één keer op het gebeurde zinspelen. Het eene jongemensch zeide tot het andere, dat het zeer zeker madame Demidoff reeds gelukt was, de politie het spoor der dieven aan te wijzen, daar zijzelf een

deskundige was in politiezaken. De andere jonge man stemde lachend toe en bracht het gesprek op een nieuw onderwerp.

De uren kropen om, de noodzakelijkheid om werkeloos toe te kijken begon Volenski loodzwaar te drukken. De spanning van het lijdzaam wachten op een catastrophe welke zoo dadelijk kon losbarsten, ontnam hem bijna de kracht om zijn zelfbeheersching te bewaren; hij verliet de woelige straten om meer afgelegen, minder druk bezochte plaatsen op te zoeken, waar hij zich wat minder zelfbedwang behoefde op te leggen.

Het toeval leidde zijn schreden naar de bureaux van het „Fremdenblatt"; voor het gebouw verdrong zich een menigte menschen, en schelle jongensstemmen kondigden luide aan de uitgave van de middageditie. Het lot zegenend dat hem hierheen had gevoerd, kocht Volenski een courant, en snel vloog zijn blik over den inhoud.

Ah! Daar was het! Eindelijk nadere berichten!

„De Diefstal te Oderberg."

„Onze grenspolitie heeft opnieuw blijk gegeven van haar verwonderlijk inzicht en snelheid van ingrijpen, waarvoor zij terecht zoo gunstig bekend staat. De dief die de handtasch en het valies van madame Demidoff stal, werd gisteren gearresteerd in een afzonderlijke kamer van de herberg „Heinrich Marshall" daar ter stede, waar hij en zijn medeplichtige een toevlucht hadden gezocht om den buit te verdeelen. Toen de politie het vertrek binnendrong, hadden de

dieven blijkbaar hooggaande ruzie over sommige kleinoodiën, welk hier en daar verspreid lagen. De man, een berucht personage, reeds lang „gezocht" door de politie, scheen te verblind door woede of anders te verschrikt om een poging tot vluchten te wagen, zijn medeplichtige echter — een vrouw — slaagde er in eenige artikelen te grijpen en door het raam te ontsnappen. Door een der politieagenten is zij evenwel herkend en ongetwijfeld nu reeds gevangen genomen.

De ontdekking was voor een groot deel te danken aan de krachtige hulp van twee of drie bestellers van het station, daartoe, naar men zegt, aangespoord door de kolossale som gelds door madame Demidoff als belooning uitgeloofd. Groot was dan ook hun ontevredenheid en verontwaardiging toen de dame onder voorwendsel dat een paar snuisterijen ontbraken, weigerde eenige belooning uit te keeren voor deze waren gevonden. Bij het afleggen van haar getuigenis voor de overheid verkeerde zij in een toestand van buitengewone agitatie, en zij deed deze agitatie aannemelijk schijnen op grond, dat een der ontbrekende artikelen was een paar zeer kostbare, antieke porseleinen kandelaars, welke niet haar behoorden maar aan haar speciale hoede waren toevertrouwd door een vriend, wiens naam zij weigerde te noemen. De zonderlinge nervositeit der dame tijdens het verhoor gaf aanleiding tot velerlei opmerkingen."

Het nieuwsblad ontviel Volenski's hand, met niets-

ziende oogen staarde hij de lucht in, waggelend als een dronken man. Hoe tragisch was het feit dat voor hem, den persoon het meest betrokken bij den verderen gang van het opgevoerde drama, het totaal onmogelijk, ja, zelfs gevaarlijk was er de onbeduidendste rol in te spelen; en niet de minste van zijn folteringen was de volkomen onmacht om iets te doen ter redding van zijn kameraden en zichzelf voor den vreeselijken, verpletterenden slag, die elk moment hen allen kon treffen. De tijd voor ernstige overwegingen was nu aangebroken; de noodzakelijkheid dwong een gedragslijn te kiezen, een vast plan te maken, een beslissing te nemen of hij zijn vrienden zou waarschuwen, misschien vragen hun raad en hulp. Maar voor dit alles was rust noodig, dat besefte Volenski zelf, en terugkeerend naar zijn woning besefte hij eveneens geen recht te hebben de zaken en correspondentie van zijn Eminentie te verwaarloozen, zooals hij nu den geheelen dag reeds had gedaan. Op zijn weg huiswaarts botste de eene gedachte tegen de andere, verdreven de vele gissingen elkaar, allemaal problemen waarvan de oplossing leven of dood kon brengen aan zijn vrienden en aan hemzelf.

Na de deur van zijn studeerkamer te hebben afgesloten wist Iván zijn gedachten te dwingen, niet meer te verwijlen bij zijn eigen kwellingen maar zich te bepalen bij het werk, waarvoor hij aansprakelijk was. Hij schreef de brieven die noodig waren, sorteerde degeen welke door zijn Eminentie opgevraagd konden worden, classificeerde en borg de papieren betrekking hebbend op afgedane zaken, en niet eer

voor laat in den namiddag, toen de bediende hem licht bracht, gunde hij zich de vrijheid om weer terug te komen tot het alles in beslag nemend onderwerp der geheime documenten en nam hij er den tijd van om over zijn plannen na te denken.

De strikte toewijding aan zijn plichten had hem goed gedaan, geestelijk zoowel als lichamelijk; zijn verstand scheen helderder en zijn zenuwen waren minder gespannen dan in de uren, die hij rusteloos rondloopend op straat had doorgebracht.

Wel beschouwd was de toestand niet erger dan van morgen, en evenmin bestond er aanleiding zijn mede-samenzweerders te verontrusten door hun het geval mede te deelen en hun toorn te riskeeren. Hij had reeds meer dan genoeg ellende te dragen!

Neen, het zou beter zijn hen nog eenigen tijd in onwetendheid te laten, want Iván koesterde nog een flauwe hoop, dat de papieren nog steeds niet ontdekt waren en dat hij na den ontzettenden angst, dien madame Demidoff had uitgestaan, haar genegen zou vinden hem de kandelaars ter hand te stellen, zoodra zij ze van de politie had terug ontvangen. Het gevaar, het eenige gevaar, lag in het feit, dat zoo uiterst compromitteerende schrifturen zoo totaal buiten zijn bereik waren geraakt, dat een geheim, dood of verbanning brengend, was overgeleverd aan de genade van het toeval.

En wat zijn Eminentie betrof, Volenski wist zeer goed, dat hij nooit meer een courant inkeek, zoodra hij vrij was van alle diplomatieke plichten; tot nu was zijn naam nog niet genoemd en — hier verrees

een nieuwe gedachtenreeks in Iváns geest en de donkere zijde van het schilderij doemde op voor zijn oog. Waarom was de naam van den kardinaal zoo streng verborgen gehouden door madame Demidoff? Alleen om te voorkomen, dat hij niet weten zou hoe misplaatst zijn vertrouwen was geweest of was er — Iván verbleekte bij de gedachte — een andere reden om zijn Eminentie onkundig te laten van haar verlies, een andere reden voor de buitengewone agitatie welke zij, een vrouw van de wereld, had getoond en wel in zulk een mate, dat het de aandacht had getrokken van de overheid en de verslaggevers?

Had zij toevallig het geheim reeds ontdekt en verlangde zij, begeerig op de eer en de glorie verbonden aan haar vondst, daarom zoo vurig de papieren weer te bezitten om met hen in de handen de bondgenooten aan te wijzen en aanspraak te kunnen maken op een belooning? Was haar agitatie het gevolg van haar schrik, dat zij het kostbare bewijs zou verliezen, zonder hetwelk wellicht haar geheugen zou falen om de namen te noemen der bedrijvers van het brutale complot? Ja, dat alles was mogelijk. Iván wist het wel, hoezeer hij ook poogde zichzelf wijs te maken, dat niemand het geheim kon weten. Blijkbaar verbleef madame Demidoff te Oderberg om dadelijk haar eigendommen te reclameeren. Iván overwoog de vraag of hij zich met haar in verbinding zou stellen, een verstandige daad, indien zij de papieren nog niet had ontdekt, maar meer dan nutteloos in het tegenovergestelde geval. Een mogelijkheid stond nog voor Iván open — zelf in relatie te treden met de politie en — nu

de kandelaars waren opgenoemd onder de ontbrekende artikelen — machtiging verzoeken ze op te eischen namens zijn Eminentie den pauselijken nuntius.

Hoewel het reeds laat was, liet hij een fiacre voorkomen en reed naar het hoofdkwartier van het departement.

Met het hoofd van de politie, baron de Hermansthal was hij goed bekend, daar hij in het gevolg van kardinaal d'Orsay hem meermalen in hooge kringen had ontmoet. De tijd van den baron was steeds zeer, zeer bezet, hij liet Volenski dan ook drie kwartier antichambreeren. Iván maakte zich dat lange wachten ten nutte om zijn houding vast te stellen.

Onder 't zegel van geheimhouding zou hij baron de Hermansthal mededeelen, dat de kandelaars waarover madame Demidoff had gesproken bij de opsomming van haar gestolen eigendómmen, dezelfde waren, die kardinaal d'Orsay haar in bewaring had gegeven; dat deze antieke kandelaars aan een dame, verblijvend te St. Petersburg, niet officieel moesten worden aangeboden door den pauselijken nuntius namens een voornaam personage, wiens naam hij niet zou noemen, maar baron de Hermansthal zou laten gissen. Ten slotte zou hij er bijvoegen, dat zijn Eminentie volkomen vertrouwde op de welbekende takt en discretie van baron de Hermansthal, en zoowel zijn Eminentie als het voorname personage wenschten zoo min mogelijk publiciteit aan de zaak gegeven te zien, dat de kandelaars door niet meer handen zouden gaan als strikt noodzakelijk was, en dat hij,

Volenski, was gekomen om namens zijn Eminentie een beroep te doen op de machtige hulp van baron de Hermansthal.

Na deze speech goed overdacht te hebben, voelde Iván zich zoozeer gekalmeerd, dat hij zonder te beven de particuliere kamer van het hoofd der Oostenrijksche politie kon binnentreden.

Baron de Hermansthal, een rustig, bejaard man met een aristocratisch uiterlijk en wellevende achttiende-eeuwsche manieren, luisterde aandachtig naar Volenski's verhaal, verzocht hem plaats te nemen, terwijl hij de aanteekeningen omtrent deze zaak nakeek, en na enkele oogenblikken, zeide hij:

„Mijn waarde Volenski, het zal mij genoegen doen zijn Eminentie ter wille te wezen, zooveel als in mijn vermogen ligt. Als u me zegt, wat u gaarne gedaan hadt, kan ik beter beoordeelen in welk opzicht ik u van dienst kan zijn."

„Gaarne zou ik uw toestemming hebben om namens den kardinaal de kandelaars op te eischen, zonder dat ze iemand anders meer in handen komen, dan u en mij en zonder de formaliteiten, welke gewoonlijk vereischt worden bij het terugvragen van eigendommen, die door de politie zijn gevonden."

„Maar, op dit moment is madame Demidoff de persoon aan wie de kandelaars zijn ontstolen; wellicht maakt zij bezwaar, dat ze in andere handen dan de hare worden gesteld."

„Madame Demidoff heeft voor de overheid verklaard, dat ze niet haar eigendom waren. Ik zal mij met haar in verbinding stellen, zoodra ik daar-

toe uw autorisatie heb, en u zult ervaren, dat zij maar al te genegen is de verdere verantwoordelijkheid aan mij op te dragen."

„Dat moet zij beslissen," verklaarde het hoofd der politie droogjes, „discussies over dat punt kunnen we voorloopig laten rusten. In elk geval beloof ik u bericht te zenden, zoodra de politie beslag heeft gelegd op de ontbrekende artikelen."

„Zijn ze dan nog niet gevonden?" vroeg Iván ademloos.

„Op dit moment zijn ze nog niet in ons bezit?" verbeterde het hoofd der politie.

„Mag ik vragen wat u daarmede bedoelt?" Met de meeste moeite kwamen deze woorden verstaanbaar over Volenski's bevende lippen.

„Het bedoelt, dat wij weten waar ze zijn en er elk oogenblik de hand op kunnen leggen."

„En?"

„Wacht! Ik zal het u duidelijk maken," vervolgde de beleefde baron vriendelijk bij het opmerken van Iván's ongeduld. „De politie is, zooals u weet, wel bekend met de vrouw, die zich met den dief in de kamer bevond op het tijdstip dat deze werd gearresteerd, en met een deel van den buit door het venster ontvluchtte. Ze behoort tot de klasse, waarvan het bon ton is haar als de „ „ongelukkige" " aan te duiden."

„Ja! Ik weet dat de dievegge ontsnapt is, maar ik had gedacht..."

„Dat onze politie, gewoonlijk zoo aktief, wanneer er wat ruw werk te doen is, niet verzuimd zou hebben haar te achterhalen en gevangen te nemen? Dat zou

zonder twijfel geschied zijn, ware het niet om een gewichtige reden gelaten, en die is: de bevelvoerende ambtenaar kende de vrouw en wist dat hij haar elk oogenblik in handen zou kunnen krijgen. Zij woont te Weenen, bezoekt elk cabaret en derde-rangs logement, maar haar liefste verblijfplaats is de „Kaiser Franz." Zijn plan is haar te doen gelooven in haar volkomen veiligheid — onderwijl een scherp toezicht houdend op al haar gangen — met de bedoeling om te ontdekken en aan de justitie over te leveren een bende helers, die alle waakzaamheid ten spijt ons steeds hebben verschalkt en met welke zij vermoedelijk in relatie staat."

„U gelooft dus dat de vrouw de kandelaars medebracht naar Weenen?"

„Wij weten het zeker, want zij is van morgen in Weenen gezien en wordt voortdurend streng bewaakt."

„Zoudt uwe Excellentie niet willen gelasten heden avond nog huiszoeking bij haar te doen?" zeide Iván op smeekenden toon.

„Daar heb ik geen bezwaar tegen," luidde hoffelijk het antwoord van baron de Hermansthal, „teminder daar ik gaarne zijn Eminentie wil toonen, hoe bereidwillig ik ben om hem van dienst te zijn."

„Zou uw Excellentie mij willen toestaan de politie te vergezellen?" vroeg Iván snel.

„Om de identiteit der kandelaars vast te stellen," voegde hij er bij, daar baron de Hermansthal ontkennend het hoofd schudde, „misschien zijn er nog andere."

„Onder voorwaarde dan, dat u niet tusschen beide komt, terwijl onze mannen hun plicht vervullen,

enkel de artikelen aanwijst welke u als uw eigendom reclameert en zonder eenig verzet den dienstdoenden ambtenaar ze hier op mijn kantoor laat brengen."

„Op uw kantoor?"

„Ja! Ik ben verplicht er op aan te dringen, dat de kandelaars onder mijn hoede blijven tot ik van u of van madame Demidoff zelf een definitieve verklaring krijg, waarbij zij goedkeurt, dat ze aan u worden overhandigd."

„En onderwijl?"

„Ik geef u mijn woord, dat niemand ze zal aanraken; u zelf kunt er bij tegenwoordig zijn als ik ze in mijn lessenaar wegsluit, en wees verzekerd, dat het mij aangenaam zal wezen ze u te geven, zoodra ik overtuigd ben, dat madame Demidoff er zich niet tegen verzet."

Iván dacht even na. Ineens flitste het door zijn brein, dat het toeval zich zeker gunstig zou betoonen als hij maar eenmaal de kandelaars in handen had: dan zou hij op de veer drukken en onopgemerkt de papieren uit haar schuilplaats nemen, terwijl de politie een ander gedeelte van de kamer doorzocht. Er kon nog zooveel gebeuren tusschen het moment, waarop de kandelaars werden gevonden en het moment, waarop baron de Hermansthal ten laatste het slot van zijn lessenaar zou opendraaien. Zijn aarzeling duurde dan ook niet langer dan een seconde, de volgende verzekerde hij den minzamen baron zich naar zijn instructies te zullen gedragen en volkomen bereid te wezen, de beslissing van madame Demidoff af te wachten, nu hem de vrees was ontnomen, dat de kandelaars beschadigd zouden worden.

„Namens zijn Eminentie," voegde hij er diplomatisch bij, „dank ik uw Excellentie voor uw groote welwillendheid."

„Neen, neen!" weerde de baron af, op de schel drukkend om nadere bevelen te geven.

„Zeg inspecteur Meyer, dat ik hem wensch te spreken," gelastte hij zijn bediende.

„Het is al laat," vervolgde hij op zijn horloge kijkend, „bijna acht uur; dat hindert echter niet, daar de vrouw zeker al op haar nachtelijke zwerftochten is uitgetrokken en u dus de kust vrij laat."

Een bescheiden tikje op de deur en de binnentredende inspecteur salueerde zijn chef.

„Meyer," begon zijn Excellentie, „heeft de vrouw Grete Ottlinger tot nu nog niet getracht het gestolen goed te verkoopen?"

„Neen, uw Excellentie, zij heeft haar kamer niet verlaten sedert zij van morgen uit Oderberg terugkwam. Twee van mijn mannen hebben den geheelen dag voor haar deur wacht gehouden en zij is niet uitgegaan. Haar concierge gelooft, dat zij den geheelen dag in bed heeft gelegen. Zij reed van het station regelrecht naar haar kamer en had een groote doos bij zich.

„Heel goed! Neem nog een man mede en ga dan met deze volmacht een onderzoek instellen in haar kamer en in alles wat haar toebehoort. De verdachte artikelen moeten alle medegenomen worden. Mocht de vrouw thuis zijn, dan kunt ge haar arresteeren, zoo niet, laat haar dan in het oog houden en gevangen nemen, als ze terugkomt. Deze heer heeft mijn toestemming u te vergezellen om

zekere artikelen te identificeeren, welke hem toebehooren en die ge dan hier, op mijn kantoor, moet brengen. Begrepen?"

„Ja, uw Excellentie."

„Au revoir dan, mijn waarde Volenski," zei baron de Hermansthal zich tot Iván wendend. „Ik verwacht u hier met de kandelaars volgens uw belofte, waarop ik volkomen vertrouw."

En zijn Excellentie zich verheffend uit zijn zetel en den inspecteur met een hoofdknik ontslaand, gaf daarmede Volenski te kennen, dat hij zoover was gegaan als zijn plicht hem toeliet, en de audientie nu geëindigd was.

Iván herhaalde nogmaals zijn dankbetuigingen. Het lot begunstigde hem bovenmatig; nu was het aan hem om van deze schitterende gelegenheid een snel en schrander gebruik te maken. Hij wist, dat zijn zakboekje goed voorzien van geld was; een douceur aan den inspecteur zou de kans bieden alles te zien, wat hij noodig oordeelde.

Vijf minuten later stapte hij met inspecteur Meyer en nog een lid van het corps in een fiacre, met hart en ziel hopend, dat in het volgend half uur de gewichtige documenten zich nogmaals zouden bevinden in den binnenzak van zijn jas.

HOOFDSTUK X.

Na ongeveer tien minuten over keisteenen te hebben gerateld, hield het rijtuig stil in een nauwe straat van een der somberste wijken van Weenen.

Inspecteur Meyer sprong er uit, gevolgd door Iván en den anderen politiebeambte, en snel een onderzoekenden blik werpend door de schijnbaar leege straat, liep hij regelrecht naar een der ruime portieken tegenover hem. Het huis was er een uit een rij groote gebouwen, leelijk en vierkant, met een balkon langs de geheele voorzijde van de eerste verdieping en een groote, open porte cochère, voerend over een vierkante binnenplaats naar de huizen aan de achterzijde der gebouwen. Rechts bevond zich de woning van den concierge, aan den voet van een breede steenen trap, die toegang gaf tot het benedenhuis; niemand echter hield een wakend oog op de apartementen, welke op de binnenplaats uitzagen; de bewoners, meerendeels behoorend tot de armste klasse van Weenen, bezaten immers niets de moeite van het bewaken waard, niets aanlokkelijk genoeg om te stelen.

Een clubje vrouwen met slordig haar en vuile schorten staakten haar gebabbel bij het zien van de uniform der politie en duwden elkaar veelbeteekenend aan met de dikke bloote ellebogen; een of twee hoofden vertoonden zich voor sommige vensters, toen de zware stap van inspecteur Meyer en

zijn metgezellen weerklonk op het steenen plaveisel van de binnenplaats.

Bij de donkere, nauwe trap voor de bovenverdiepingen stond Meyer stil en wendde zich tot Iván.

„Ik zie niet een van onze makkers, een bewijs, dat de vrouw uitgegaan is."

„Des te beter," meende Volenski, „dan hebben wij geen stoornis te duchten. Ik onderstel, dat de bewoners van het huis aan dergelijk soort dingen gewend zijn, want ze nemen heel weinig notitie van uw uniform en uw tegenwoordigheid."

De inspecteur haalde de schouders op, daarmee te kennen gevend hoe bitter weinig hij zich aantrok van stoornissen of moeilijkheden welke dan ook.

„Dit huis is een der meest beruchte van dit deel van Weenen en bijna geheel verhuurd aan vrouwen als Grete Ottlinger. Een huiszoeking door de politie is hier een veel voorkomende gebeurtenis, en hoogst waarschijnlijk hebben alle bewoners meer of minder langen tijd in gevangenis en hospitaal doorgebracht."

De drie mannen begonnen nu voorzichtig de nauwe steenen trap te beklimmen, zich vasthoudend aan de dunne ijzeren leuning. Inspecteur Meyer die voorop liep, scheen goed te weten waar hij moest zijn, want zonder de minste aarzeling bleef hij op de vijfde verdieping staan, stak een donker portaaltje over en greep de kruk van een der deuren, die er op uit kwamen.

De deur bleek gesloten en na een paar maal zeer hard te hebben geklopt, zette hij zijn breeden schouder tegen het half vermolmde hout en brak ze zonder moeite open.

De drie mannen bevonden zich nu in een kamer, flauwtjes verlicht door het eenige raam, dat op de binnenplaats uitzag. De inspecteur streek een lucifer af, en nadat hij zijn lantaarn had aangestoken, konden zij het vertrek in al zijn afzichtelijkheid in oogenschouw nemen. Tegen den wand recht over de deur een ijzeren ledikant, waarover een gescheurde, helkleurige deken was geworpen, rechts een fornuis met gebroken pannen, voorts een ruw geschilderde commode met opengetrokken laden, waarvan de inhoud bestond uit een verwarde massa vuile kanten en verschoten linten; twee of drie stoelen in wankelen toestand en een tafel met een kapotte lampetkan en een gebarsten waschkom voltooiden het ameublement van dit verblijf van ellende en ontaarding. De vloer was kaal, de ruwe planken waren in lang niet geschrobt, op het vensterkozijn stonden een spiegel en eenige potjes poeder en cosmetiek, op de commode lagen verspreid eenige papieren en een paar verbleekte photographieën.

Met een gevoel van afschuw keek Iván in de rondte. Nog steeds was hem het ongeluk bespaard gebleven ellende te leeren kennen, zoo laag en verachtelijk als ze afgeschilderd werd door deze kale kamer, de verkleurde stukjes lint, de half-volle, onaangenaam-ruikende potjes cosmetiek, en voor zijn geest verrezen de voorstellingen die hij en zijn kameraden zich vormden van het „volk", de armen, geroepen om in de toekomst wetten te maken en over landen te heerschen; het „volk" waarover zij zoo dikwijls spraken en waarvan zij zoo

weinig wisten; het „volk", mannen en vrouwen in staat zoo walging wekkend te leven.

Zichzelf beheerschend keek hij onderzoekend de kamer rond. Behalve de commode zag hij niets waarin de kandelaars van den keizer verborgen konden zijn, en het koude zweet stond hem op het voorhoofd toen hij zich tot Meyer wendend, naar diens plannen vroeg.

Weer haalde de inspecteur de schouders op en naar het bed wijzend, gelastte hij den agent de matras om te keeren.

„Wilt u graag die commode nazien?" vroeg hij, sarcastisch glimlachend aan Volenski. „Ik heb den indruk, dat de vogel is gevlogen en haar schatten heeft medegenomen."

Zonder een herhaling van het aanbod af te wachten, was Iván reeds bezig de laden leeg te maken, den rommel van kant en lint op den grond werpend. Zijn hoop stierf langzaam weg, deze gulden gelegenheid, waarvan hij zooveel verwachting had gekoesterd, bleek ijdel. De glansrijke kans, hem in deze donkere kamer geboden *als* de kandelaars in zijn bezit waren gekomen, ging geheel voor hem verloren. Bijna flauw vallend door de benauwde atmosfeer en diep geschokt door de bittere teleurstelling durfde hij het hoofd niet opheffen, vreezend dat de schrandere detective zijn agitatie op zijn gelaat zou lezen en conclusiën maken, welke hij later aan zijn chef mededeelen zou.

„Het komt mij voor," zeide Meyer ten slotte, „dat wij hier onzen tijd verspillen. Blijkbaar heeft de vrouw al de gestolen zaken medegenomen, òf omdat ze ge-

durende haar afwezigheid een inval van de politie verwachtte, òf omdat zij er zich gaarne van wilde ontdoen. Met uw verlof, monsieur, zullen wij nu vertrekken en onze bevindingen rapporteeren aan onzen chef."

Iván had al de laden leeggeschud, en vol ongeduld woelden nu zijn vingers in de brieven en papieren, welke bij elkaar op de commode lagen. Een half verscheurde, bijna geheel verbleekte photographie had zijn aandacht getrokken. Een vrouwengezicht met grove trekken, donkere, brutale oogen en een breeden, lachenden mond. Hij vroeg zich af of dit de vrouw was, die zijn lot en dat zijner kameraden in haar plompe handen hield en of hij bij inspecteur Meyer zou informeeren of ze het werkelijk was.

„Is dit Grete Ottlinger?" vroeg hij eindelijk, zich tot den inspecteur wendend en hem het portret voorhoudend.

„Ja, zij is het!" antwoordde Meyer met een vluchtigen blik op de photo. „Geen schoonheid, wel?"

De agent had de deur reeds geopend, de inspecteur, blijkbaar wenschend te vertrekken stond al op den drempel, de lantaarn in zijn hand, wierp een schemerig licht op het donkere portaal. Gehoor gevend aan een plotselinge opwelling stak Iván het portret snel in zijn zak en na nog een laatsten smartelijken blik door het somber verblijf, kort te voren zoo hoopvol betreden, volgde hij Meyer de nauwe trap af.

Zijn opgewekt temperament weerhield hem ten prooi te vallen aan vertwijfeling. Reeds kwam een nieuw plan in hem op, nog vaag en verward, waarvoor de rust van stille straten noodig was om het

uit te werken en vasten vorm te doen aannemen.

„Daar wij niets hebben gevonden, dat mij toebehoort," zeide hij tot den inspecteur, toen deze het hem wachtende rijtuig wilde instappen, „acht ik het niet noodig u naar het bureau van zijn Excellentie te vergezellen. Wat dunkt u?"

„Dat kan monsieur zelf het best beoordeelen. Ik heb niets anders te rapporteeren dan de afwezigheid van de vrouw en van alle gestolen goederen, alsmede het feit dat onze twee mannen zeker haar spoor volgen, daar ik ze hier nergens zie. Zijn Excellentie moet dan beslissen of het de moeite loont haar van avond nog in de „Kaiser Franz" te gaan zoeken of dat de zaak op zijn beloop wordt gelaten, totdat ze terugkomt."

„Mijn inziens zou het laatste het verstandigst zijn," merkte Iván op, „daar heb ik echter niets mee te maken. Wilt u zoo beleefd zijn zijn Excellentie te zeggen, dat nu mijn eigendom niet gevonden is, ik hem morgenavond nogmaals een bezoek wensch te brengen en intusschen mij in verbinding zal stellen met madame Demidoff?"

De inspecteur Meyer en zijn assistent bogen en stapten in de fiacre. Volenski wachtte tot het laatste geluid der wielen in de verte was weggestorven, toen nam hij een sigarette uit zijn koker, stak ze bedaard aan en liep met veerkrachtigen tred verder de richting in van de Ringstrasse, een uitdrukking op het jeugdige gelaat, getuigend van een vast besluit.

HOOFDSTUK XI.

De arme Volenski begon er zeer bleek en uitgeput uit te zien; heel zijn uiterlijk verried de spanning der laatste dagen. Hij besteedde minder zorg aan zijn kleeding, zijn gang was onzeker, in zijn gewoonlijk zoo oprechte, zij het ook droomerige oogen stond een zekere sluwheid te lezen. Hij besefte dit zelf, toen hij de schitterend verlichte cafe's, die de levendigheid van Opern en Kolowrating zoozeer verhoogen, passeerend zijn eigen beeld zag in de groote spiegelruiten der winkels en opmerkte zijn slordige das, zijn bestoven kleeren. Een blik op zijn horloge zeide hem, dat het nauwelijks negen uur was, dus nog vroeg genoeg om haastig huiswaarts te gaan en zich beter te toiletteeren voor hij zich op weg begaf om de taak te vervullen, die hij na korte overweging zichzelf had opgelegd.

Met de meeste zorg verwisselde hij zijn pak voor het conventioneele zwart en wit van avond-kleedij, zelfs niet vergetend het bouquetje in het knoopsgat, noch het fijne zakdoekje, even uitkijkend uit den zak van zijn jas. Hij wenschte er uit te zien als het echte type van den groote-stads-jongen-man, ijdel, elegant en vroolijk — een rol door hem het grootste deel van zijn leven zoo dikwijls gespeeld, dat ze hem bijna tot tweede natuur was geworden; en bovenal wenschte hij volkomen vrij te zijn van elke gelijkenis op den opgejaagden samenzweerder, zich bewust achtervolgd te worden en

vreezend bij elken hoek zijn dood tegemoet te loopen.

Het was aan geen twijfel onderhevig, dat sinds het fatale moment, waarop de kandelaars aan de Oostenrijksche grens waren gestolen, het lot zich zeer beslist keerde tegen hem en zijn vrienden; en heel alleen had hij alle gevaren en moeilijkheden het hoofd moeten bieden, heel alleen moeten vechten tegen het meedoogenlooze toeval. Van het begin af was hij dupe geweest van allerlei tegenspoed en wanneer het geluk op komst scheen, greep er een onvoorziene gebeurtenis plaats, die den toestand geheel wijzigde en al zijn hoop deed vervliegen. Eerst het ongelukkige idee van den kardinaal om madame Demidoff de kandelaars toe te vertrouwen, dan de diefstal te Oderberg, vervolgens het ontsnappen van een der dieven, juist met het artikel dat van zulk een opperst belang was, ten slotte de eenig-goede gelegenheid, die hij van avond zou gehad hebben, indien niet Grete Ottlinger den buit had medegenomen.

Uit deze chaos van rampen was echter den onfortuinlijken jongen man een nieuwe straal van hoop in het hart gevallen. Met het oog op de ervaringen der laatste dagen durfde hij er niet te veel waarde aan hechten, maar ze schonk hem het niet hoog genoeg te schatten voordeel om voortdurend bezig te zijn, voortdurend pogingen in het werk te stellen om zichzelf en zijn vrienden te verlossen uit de vreeselijke positie, waarin zijn zoo goed bedoelden misslag hen had gebracht. Ze schonk hem het geloof, dat nog niet alles verloren was en de zekerheid dat, spitsend zijn hersens om met takt en diplomatie

te handelen, hij bevrijd bleef van de ondragelijke folteringen der werkeloosheid, van het wachten, het rampzalige wachten op den verpletterenden slag, die elk oogenblik als het ware uit den hemel kon vallen.

Daar het reeds laat was en al de gewone avondamusementen in vollen gang waren, begaf Volenski zich naar den „Keizer Franz", een schitterend verlicht maar eenigszins vervallen hotel in de Muzeumgasse, volgens de politie het geregelde nachtelijk verblijf van Grete Ottlinger. Iedereen, die Weenen heeft bezocht, zal waarschijnlijk dit hotel hebben opgemerkt; het front met zijn massa verguld pleisterwerk, gebarsten, dof geworden en vol vlekken, de pralerig uitgedoste portiers met kale kniebroeken, nog de sporen dragend eenmaal van roode peluche te zijn geweest, en met goud galon afgezette jassen al te blijkbaar verradend hun afkomst uit een tweedehandsch winkel. Meerendeels gaat het er in de zalen zeer rumoerig toe, vooral in de vroege uren van den nacht. Onder de steeds buitengewoon hel verlichte portiek staat meestal een half dozijn of zoo zeer jonge dandy's, de hoed achter op het hoofd gedrukt en een geurige sigaar tusschen de tanden, meer met de bedoeling ouder te schijnen dan ze zijn, dan wel voor hun speciaal genoegen. Zij fixeeren de opgedirkte, geblankette, wel wat verlepte schoonheden, die de straat op en neer wandelend wachten op een invitatie voor een souper met champagne, en ze doen dat met een nonchalance als waren ze volkomen vertrouwd met de manieren van een roué.

Bij dit clubje jongelui voegde Volenski zich, ofschoon hij den grootsten afkeer had zoowel van de fixeerenden als van de gefixeerden; van avond echter stond hij onder de portiek, den weinig aantrekkelijken stoet geelharige schoonheden, die onophoudelijk heen en weer drentelde, gadeslaand met een ernst als verwachtte hij den afgod van zijn hart onder haar te zullen vinden.

Aan een der portiers had hij gevraagd of Grete Ottlinger reeds naar binnen was gegaan, en na een ontkennend antwoord eveneens den hoed achter op 't hoofd schuivend en een sigaar aanstekend, trachtte hij er zoo opgewekt mogelijk uit te zien, terwijl hij wachtte op *haar*, het origineel der photographie door Gods voorzienigheid in dat trieste dakkamertje gevonden, — *haar*, wier confidentiën hij op dit oogenblik voor haar gewicht in goud zou willen koopen. Zou champagne of een groote hoeveelheid cognac haar tong losmaken, overwoog hij bij zichzelf.

Steeds liepen de vrouwen heen en terug; sommigen werden aangesproken en te soupeeren gevraagd, anderen poogden door een glimlach den bedeesde aan te moedigen. Zij geleken allen wonderlijk veel op elkaar, dacht Volenski; zij konden best zusters zijn, zooals ze inderdaad zusters waren in schande en ellende.

Haar echter zou hij herkennen. Hij wist het — hij zou haar onder duizenden kennen. Zijn blik had maar één minuut gerust op haar portret, toch zag hij steeds haar gelaat — leelijk, gewoon als het was, was het immers het gelaat van *haar*, zoo nauw verbonden aan zijn lot.

Ah! Eindelijk! Daar komt ze. Iván scheen haar tegenwoordigheid te gevoelen nog voor hij haar harde, onbeschaafde stem hoorde, haar grove, onregelmatige trekken zag, beschaduwd door een goedkoopen, kleurigen hoed.

Nog voor hij tijd had een woord tot haar te spreken, stond ze al dicht bij hem; blijkbaar had ze opgemerkt hoe scherp hij haar aankeek. Hij wierp zijn sigaar weg en trachtend vriendelijk naar het arme schepsel te kijken, wenkte hij haar hem te volgen. Met een oogopslag zag ze, dat de stof van zijn jas fijn, zijn linnen onberispelijk was, en hieruit de conclusie trekkend, dat een rijk souper haar wachtte, groette ze met een haastigen knik haar minder fortuinlijke vriendinnen en volgde Volenski in de vestibule.

Iván vroeg een afzonderlijke kamer en bestelde het uitgezochtste souper en de beste champagne, die de „Kaiser Franz" zijn gasten kon voorzetten. De kellners, onderdanig en attent, wierpen Grete veelbeteekenende blikken toe om haar geluk te wenschen met de goudmijn, die haar in handen was gevallen, en weldra overschreden Volenski en zijn gezellin den drempel van een overdadig gemeubeld apartement op de eerste verdieping.

De ramen stonden open en Volenski stak zijn hoofd naar buiten, hopend dat de koude avondlucht hem wat zou kalmeeren.

De tegenwoordigheid van die alledaagsche, opgesmukte vrouw gaf hem een onaangename gewaarwording. Hij kon niet uit zijn geest bannen het visioen van de smerige trap en dat zolderkamertje

met zijn kalen vloer, waggelend bed en laden vol vuile kanten en opzichtige linten. Pogend zijn afkeer te onderdrukken, trachtte hij aan haar te denken als aan het eenige wezen, dat, als zij wilde en als hij den goeden toon wist te vinden om haar tot spreken te krijgen, hem uit zijn gevaarlijke positie kon redden.

Klaarblijkelijk had ze de kandelaars op een veilige plaats verborgen, ver buiten het wakend oog der politie, of, wie weet, aan een medeplichtige verkocht. Dit wilde hij ontdekken, en de luttele minuten, die verliepen voor de kellner het souper binnenbracht, gebruikte hij om zich te stalen voor deze zware taak.

Want een zware, harde taak zou het zeker zijn voor een jong en beschaafd man, niet gewend aan de lagere genoegens van een vroolijke stad. Zich omwendend ontmoette Iván den blik der vrouw, die met een lichten, goedmoedigen spot op hem was gevestigd. Ongetwijfeld beschouwde ze hem als een jongen, verlegen dwaas, verlangend naar een avontuur, doch onhandig en onzeker nu hij er een had. Die rol leek Iván, hij besloot ze te spelen en zijn zenuwachtige prikkelbaarheid te verbergen onder den schijn van uiterste bedeesdheid. Hij wist niet eens welk soort gesprek hij aanknoopen zou, maar vertrouwde er op, dat de champagne zoowel zijn tong als de hare zou losmaken.

Grete had zich van hoed en mantel ontdaan en vertoonde zich nu in een opzichtig avondtoilet; haar bekoorlijkheden droegen evenals de kandelaars van den keizer het cachet van oudheid.

„Zet alles op het buffet," zei ze tot den kellner,

„wij zullen zelf ons wel bedienen en bellen als wij je noodig hebben."

De kellner deed zooals hem gezegd werd en na met een laatsten blik zich te hebben overtuigd, dat alles in orde was, trok hij zich bescheiden terug.

„Ik hoop dat het souper naar je smaak zal zijn," begon Iván onhandig, „zoo niet, zeg dan wat je liever wilt. Vraag om alles waar je zin in hebt, want... want... Wij moeten ons toch amuseeren, Grete, is het niet?" eindigde hij zich dwingend om te lachen.

Het ijs was gebroken; Grete schaterde het uit.

„Je bent de vermakelijkste kerel, dien ik ooit heb ontmoet," riep ze uit, schuddend van pret. „Ben je bang voor mij? Je hebt je mond nog niet opengedaan zoolang we hier zijn. Neen, niet daar" — toen Iván zich tegenover haar aan tafel zette — „ik noem dat heel ongezellig en op mijn woord, ik zal je niet opeten. Ach! Herr Jé!" voegde zij met een zucht er bij, „de dingen op de tafel zijn vrij wat meer opwekkend dan jij, en je bent lang niet de eerste gentleman met wien ik soupeer. Kom hier zitten, jongetje," en zij trok een stoel dicht naast de hare.

Iván, blijde dat zij het gesprek was begonnen en — nog wel een soort, dat ze blijkbaar best alleen kon voeren — voldeed aan haar wensch, en na van zitplaats te zijn veranderd, schonk hij zichzelf en haar een glas champagne in.

Arm schepsel! Zij genoot ten volle van het uitgezocht souper; na het eerste glas Perrier Jouët begon zij anekdotes te vertellen over haar mislukte loopbaan; een kwartier later leunde zij tegen hem aan, aldoor zachtjes lachend.

„Jij, dwaze jongen," schertste zij, „je mag, hoor!" En zij stak hem haar roode wang toe.

„Pas op! De kellner komt," zei Iván, zijn stoel achteruit schuivend en haastig van tafel opspringend. De gedachte alleen om die bejaarde, leelijke vrouw te moeten kussen, deed hem een rilling door de leden gaan.

„Wat zou dat, beste jongen?" vroeg ze, in een onbedaarlijk gelach uitbarstend — het idee scheen haar zoo vermakelijk. „Denk je, dat hij nog nooit heeft gezien dat iemand mij kuste? Kom hier weer zitten en wees vroolijk, mama zal er niets van weten. Kijk, zoo is het veel gemakkelijker en gezelliger," vervolgde ze, want Volenski, zich dadelijk weer bewust van het gewicht van het oogenblik, had zijn gevoelens ten offer gebracht op het altaar van de goede zaak, en zijn plaats naast de donna weer innemend, zijn arm om haar omvangrijk middel gelegd. Met een kwijnend gebaar liet ze haar geel hoofd op zijn schouder rusten.

„Weet je wel, jongetje, dat ik als regel niet veel geef om jonge heeren zooals je er zelf een bent?" „Niet?" Dit eene woordje kwam hem al heel onverschillig over de lippen.

„Neen!" — zij, pruilend — „Je hebt nooit eens een pretje met hen; ze zijn zoo doodsbenauwd in ons gezelschap gezien te worden, dat ze ons nergens mee naar toe nemen."

Onwillekeurig glimlachte Iván bij de onderstelling deze schoonheid mede te nemen bijvoorbeeld naar de opera en er zijn Eminentie te ontmoeten, en hij was niet het minst verbaasd, dat Grete zoo zelden

voor den schouwburg werd geïnviteerd door „jonge heeren" als hij.

„Van welke menschen houd je het meeste, Grete?" vroeg hij, om het gesprek gaande te houden.

„O, ik heb veel vrienden — ware vrienden! Maar wat heb je daar een mooien ring, jongen!"

Volenski, beseffend dat het een levenskwestie voor hem was bizonderheden over Grete's ware vrienden te hooren, besefte eveneens geen middel onbeproefd te moeten laten om haar te nopen over hen te vertellen; de te Oderberg gevangen genomen medeplichtige was er zeker een, en wellicht had een andere op ditzelfde moment de kandelaars in bezit.

Den ring van zijn vinger trekkend, drukte hij dien Grete in de hand, en met een poging om hartelijk te schijnen, zei hij:

„Toe, neem hem, laat hem je lief handje versieren. En vertel me wat meer van je vrienden — de ware vrienden, die geen jonge heeren zijn!"

„Een van hen was acteur en verdiende een massa geld — hij speelde allerlei rollen — en lieve hemel, nu nog moet ik soms lachen over de gemakkelijkheid, waarmee hij zijn gezicht kan vertrekken, zóó dat niemand hem kennen zou. En knap dat hij is! Trek er je niets van aan, jongenlief," ging ze op vleienden toon voort, „je hebt ook een mooi gezicht ..."

„Mijn gezicht doet er niet toe; vertel me over het zijne."

„Nu ben je boos! Ik zal niet meer over hem praten, maar knap *is* hij toch! Ik zou je een paar

van zijn grappen kunnen vertellen — maar daar zal je toch ook niet om geven!"

Het gesprek begon interessant te worden. Zijn walging van deze ruwe, half beschonken vrouw met geweld op zijde zettend, vulde hij opnieuw haar glas. „Drink eens, meisje-lief," drong hij aan, „en vertel me wat grappen van je vriend. Ik zou zoo graag iets hooren, waarom ik lachen moet."

Teugje voor teugje dronk ze haar champagne uit, zweeg nog eenige oogenblikken en barstte toen in een schaterlach uit.

„Ha ha! Ik haalde vandaag de beste grap uit! Ik hield ze allen voor den gek, allen, niet één uitgezonderd. Ze dachten, dat ze slim waren en gewiekst, maar Grete Ottlinger was ze den baas! Kijk niet zoo verschrikt, jongentje! Geef me nog een glas champagne en ik zal je de klucht vertellen. Nog een glas, jongentje, een boordevol! Ik krijg niet dikwijls champagne; de mannen tracteeren meestal op bier en sterken drank. Ja, ja, ik ben niet meer zoo jong als vroeger. Maar champagne — ik ben verzot op champagne —"

Ze was nu dronken, praatte en lachte steeds luider. Volenski, niet minder opgewonden dan Grete, schonk haar nogmaals in. Hij zag noch voelde iets, was zich enkel bewust, dat hij binnen vijf minuten zijn lot zou weten en dat deze vrouw het in haar handen had.

„Oh! Het was zoo koddig," begon ze weer. „Ik wist, dat ze mij achtervolgden. Ik ben niet gek. Ze lieten me ongedeerd naar Weenen teruggaan; ze waren van plan mijn kamers te doorsnuffelen, ter-

wijl ik uit was; ze meenden dat ik het niet wist!"

Nogeens weerklonk haar gillende schaterlach.

„Jongentje," fluisterde ze toen, „de oude Mozes Grünebaum wachtte me op aan het station. Hij had de dingen al veilig in zijn winkel, toen dat gespuis me door de stad volgde en mijn kamers het onderstboven haalde! En niets zullen zij vinden, niets! Ha! ha! ha! wat een onbetaalbare grap! Hè, jongentje? Wat gebeurt er met je? Hier! Zeg, jongentje, wat ter wereld ga je beginnen?"

Want Volenski greep naar zijn hoed, zijn handschoenen, zijn jas, en de vrouw een bankje van honderd toewerpend, vloog hij de kamer uit, de verbaasde kellners voorbij en de straat op, het aan Grete overlatend om voor het souper te betalen. Op een canapé neergevallen prevelde zij: „Jongentje — maar. Ik — nooit! Gott im Himmel! Ach, Herr Jé!"

HOOFDSTUK XII.

Hoe Iván dien avond zijn huis bereikte zonder door de politie te zijn gearresteerd onder vermoeden van dronkenschap, is hem steeds een raadsel gebleven. Hij herinnerde zich niets meer na het moment, waarop uit Grete Ottlingers verward gebabbel de naam Grünebaum zijn oor had getroffen — een naam, die voor hem redding beteekende. Hij kende den winkel van den ouden Mozes Grünebaum aan

de Opernring wel, een winkel met een verwonderlijke collectie antieke kleinoodiën, meubelen en curiosa van allerlei soort — voor die artikelen de beste winkel uit heel Weenen, zeer druk bezocht door kenners, en gewis niet een die ooit onder verdenking zou vallen gestolen goederen op te koopen.

Het was veel te laat om dadelijk een bezoek aan den ouden Mozes te brengen. Ofschoon Iván alleen vervuld was door de alles overheerschende gedachte aan de kandelaars, drong dit besef nog tot hem door, en instinctmatig richtte hij zijn waggelende schreden naar het hotel aan de Kolowrating.

Een groot aantal brieven lag op hem te wachten; in deze benauwde dagen verwaarloosde hij op treurige manier zijn correspondentie. Een der brieven was van zijn Eminentie; in groote opwinding scheurde Iván hem open.

„Marienbad, Klingers Hotel,"
28 Februari.

„Mijn waarde Zoon,

Uit bovenstaand adres zult ge zien dat ik mijn plannen heb gewijzigd; voorloopig blijf ik hier. De frissche berglucht heeft een zeer gunstigen invloed op mijn gezondheid, en zeer waarschijnlijk zal ik mijn heele vacantie hier doorbrengen. Ik hoop dat ge een heel eind zijt gereed gekomen met uw werk; zóó ver dat ge eenige dagen rust kunt nemen voor dat wij elkaar te St. Petersburg ontmoeten en de diplomatieke zaken weer beginnen. Tusschen twee

haakjes, voor het geval, dat gij er eerder mocht zijn dan ik, zou het wel goed wezen een bezoek aan madame Demidoff te brengen en haar te verzoeken, de kandelaars van den Keizer aan u te willen overhandigen, welke dan onder uw bewaring kunnen blijven. Ik hoop, dat zij een goede reis heeft gehad, en niet het minste letsel is overkomen aan die vervelende dingen, welke me bijna mijn vacantie hebben gekost. Bedenkend hoeveel genoegens ze me zouden ontroofd hebben, ben ik madame dubbel dankbaar voor den mij bewezen dienst.

Mijn apostolische zegen over u, mijn zoon, en mijn respect aan madame Demidoff, wanneer ge haar ontmoet.

ANTONIUS D'ORSAY
Kardinaal-Aartsbisschop."

Met een zucht van verademing legde Volenski den brief neer. De hemel zij gedankt! Zijn Eminentie wist niets. Te verwonderen viel het echter niet; de diefstal te Oderberg had niet veel geschrijf in de pers uitgelokt door de spoedige gevangenneming van den dief, en het zou al een bizonder noodlottigen samenloop van omstandigheden zijn geweest indien zijn Eminentie, die zoover Iván wist, nooit een courant inkeek, juist dien eenen dag de beide nummers zou hebben gezien, welke het verhaal van den diefstal bevatten.

Hij wist bij eigen ervaring, dat de feiten niet geheimzinnig genoeg waren om de belangstelling te wekken van het publiek, en daar madame De-

midoff geen enkelen keer den naam van zijn Eminentie had genoemd, was het niet waarschijnlijk, dat de kardinaal uit een andere bron van het geval zou hooren. Heel natuurlijk, dat madame niet begeerde, dat de kardinaal haar verlies te weten kwam; niemand is genegen zich schuldig te bekennen aan groote zorgeloosheid en een dame wel het allerminst. O, was hij nu maar ontheven van de vrees, dat zij reeds alles wist en op dezelfde jacht was als hij, gesteund door Russisch geld en Russischen invloed. Maar zelfs in dat geval was hij toch een stap nader aan het doel dan zij. Zij had geen onderhoud gehad met Grete Ottlinger, zij kon niet weten, waar de kandelaars waren, en voor Grünebaums winkel morgenochtend geopend werd, zou hij present zijn, gereed alles te betalen, wat hij bezat voor de onschatbare schuilplaatsen van de geheime documenten.

Wel wetend, dat hij toch niet slapen kon, bleef hij den heelen nacht op om het achterstallige werk van zijn Eminentie af te doen. Zijn plan was om zoodra hij Grünebaum gesproken en de kandelaars gekocht had, onmiddellijk naar St. Petersburg te vertrekken en de papieren aan Taraniew ter hand te stellen. Drie dagen waren nu verloopen sinds de ontvoering van den Czarowitz; drie dagen, waarin Iván, gansch en al in beslag genomen door het zoeken naar de verloren schrifturen, niet een zijner kameraden had gesproken. Elken dag vermeerderde de kans op ontdekking, en intusschen verkwijnden Dunajewski en zijn kameraden in de gevangenissen van Moskou.

De last der verantwoordelijkheid scheen te zwaar om te dragen, de angsten over het bezit der compromitteerende stukken waren van geen beteekenis, vergeleken bij hetgeen hij nu te verduren had. Maar, Goddank, morgen op zijn laatst zouden al de onrust en gejaagdheid geleden zijn!

Voor het eerst welde in het diepst van Iváns ziel de vurige begeerte op, zich niet meer in te laten met al deze intriges en samenzweringen, tevreden te zijn met het kalme leven van een rustig burger en elke verhouding met de Russische politici te verbreken.

De werkzame nacht had Iváns zenuwen gekalmeerd. Hij schreef tot de late winter-morgen-schemering door de gordijnen drong, en na zich verfrischt te hebben met een bad en een stevig ontbijt, ging hij nogmaals op onderzoek uit, en klokslag negen vond hem voor Grünebaums winkel, wachtend tot de blinden zouden weggenomen worden.

Op hetzelfde oogenblik, dat dit geschiedde, stapte hij den winkel binnen en vroeg den eigenaar te spreken.

Een snuivende oude jood met een platten neus en dikke lippen, met oogen als van een pad — zoo op het punt uit zijn hoofd te vallen, dat het scheen of zijn bril hoofdzakelijk diende om ze in de kassen te houden — kwam naar voren, de handen genoeglijk tegen elkaar wrijvend en blijkbaar verbaasd zich afvragend, wie zijn vroege klant kon zijn. Hij was gewoon iedereen te wantrouwen.

„Goeden morgen, Sir. Wat mag ik het genoegen hebben uw Excellentie te laten zien? Kleinoodiën? Antieken . . .?"

„Ik kom voor een particuliere zaak," zeide Volenski kortaf. „In uw eigen belang zou het beter zijn haar op uw kantoor te behandelen."

De jood keek hem een oogenblik scherp onderzoekend aan.

„Ik heb geen enkele zaak, die ik behoef te verbergen," merkte hij met veel vriendelijkheid op, „maar als uw Excellentie de moeite wil nemen mij te volgen —" En hij ging hem voor naar een goed verlicht, weelderig gemeubileerd kantoortje achter in den winkel, waar verscheiden grootboeken en kasboeken getuigenis aflegden van de uitgebreidheid en den voorspoed van zijn zaken.

„Wil uw Excellentie zoo goed zijn plaats te nemen?"

„Neen, ik prefereer te blijven staan; ik heb niet veel te zeggen. U ontving gistermiddag aan het station van den Nordbahn een pak goederen van een vrouw, genaamd Grete Ottlinger. Die goederen waren gestolen. U wist het. Wat hebt u te zeggen?"

„Dat ik er zoo onschuldig aan ben als een pasgeboren kind, uw Excellentie; dat ik gisteren den heelen dag niet uit mijn winkel ben geweest, daar het zooals uw Excellentie zich mogelijk herinnert een zeer regenachtige dag was; dat ik nimmer nog hoorde van een vrouw, die Grete Ottlinger heet; dat ik nooit van mijn leven gestolen goed in handen heb gehad — dit zweer ik bij onze vaders Abraham, Isaac, Jacob en bij het graf van mijn voorouders."

„Genoeg van dit gewauwel. U liegt, zooals u zeer goed weet. Ik zal ronduit met u spreken. Onder die gestolen artikelen . . . Val me niet in de rede,"

vervolgde Volenski op strengen toon, toen de jood opnieuw wilde protesteeren, en zijn handen ophief als riep hij Abraham aan tot getuige van zijn onschuld. „Onder die gestolen artikelen zijn een paar kandelaars van oud porselein en gedreven goud. Ik verlang te weten waar die kandelaars zijn. Ik zal u het volle bedrag betalen, dat u aan Grete Ottlinger moet uitkeeren en nog twee duizend gulden bovendien, als u ze mij nu dadelijk ter hand stelt. Indien u weigert zal ik bericht geven aan de politie, en binnen een half uur wordt u gearresteerd, uw huis, boeken en bezittingen onderzocht en zoo er al geen overtuigend bewijs wordt gevonden — wellicht is u een handige schelm — dan is toch het gevolg dat feitelijk uw zaak te niet gaat. U zult gebrandmerkt zijn als een verdacht persoon, en niet een uwer klanten zal het wagen terug te komen, vreezend gestolen goederen te koopen."

De jood, die bij het begin van het onderhoud vaal bleek was geworden, had zich eenigszins hersteld.

„Nu ik merk dat uw Excellentie een edelmoedig man is," zei hij zonder in het minst zich beleedigd te toonen en weer zijn handen tegen elkaar wrijvend, „en niet van plan een armen ouden man te benadeelen, die voor vrouw en huisgezin moet zorgen — maar genegen hem goed te behandelen, nu zweer ik uw Excellentie te zullen helpen zooveel in mijn vermogen ligt en uw Excellentie de volle waarheid te zullen zeggen. Het is de eerste maal, dat ik zoo iets bij de hand heb, maar de vrouw bracht mij in verzoeking, en de dingen waren ongemeen fraai. Het leek me niet veilig ze in mijn

winkel te houden en zoodra ik ze van Grete Ottlinger in ontvangst had genomen, pakte ik ze zorgvuldig in en liet ze door een vertrouwd man naar mijn compagnon in Londen brengen. Van morgen ontving ik een telegram, dat hij gisterenavond veilig de grens is gepasseerd; nu bevindt hij zich buiten het bereik der politie, die nog steeds in deze stad jacht maakt op de dingen. Als uw Excellentie zijn woord wil houden en mij tien duizend gulden geven, wat precies één duizend meer is dan de kandelaars mij hebben gekost, dan zal ik u vertellen waar mijn compagnon te vinden is. En het zal dan aan uw Excellentie zelf te wijten wezen, indien het u niet gelukt, hem over te halen van de artikelen in quaestie te scheiden."

„Ik betaal niets vóór de kandelaars in mijn bezit zijn, dan, ik verzeker het u op mijn woord, zal u het volle bedrag worden uitgekeerd. Beslis nu spoedig, er valt geen tijd te verliezen; de expres vertrekt om één uur uit Weenen; wanneer u mij het adres van uw medeplichtige geeft tegelijk met eenige regels om mij te introduceeren als een vriend, dan vertrek ik op dat uur naar Londen; zoo u weigert ga ik onmiddellijk naar de politie en dien een aanklacht tegen u in."

„Hoe kan ik weten, dat u geen aanklacht tegen mij zult indienen, zoodra de goederen in uw bezit zijn?" prevelde de jood wantrouwig.

„Kijk me eens goed aan," zeide Volenski, „zie ik er uit als een lagen verrader, die eerst een man gebruikt en hem daarna verraadt?"

De jood richtte zijn uitpuilende oogen met een

scherp onderzoekenden blik op den jongen Pool, wiens mannelijk gelaat wel een vurig, hartstochtelijk temperament verried, maar zeker geen valschheid; en zonder verder een woord te zeggen nam hij uit zijn zakboekje een visite-kaartje, waarop gedrukt stond: — „Mozes Grünebaum, Handelaar in Antiquiteiten," schreef op de achterzijde — „Isaac Davies, 14, Great Portlandstreet, London," daar onder: „Ter introductie van een vriend," en overhandigde het aan Volenski.

„Zaterdag ben ik in Weenen terug en als ik de kandelaars heb, breng ik dien eigen dag u nog het beloofde geld."

En zijn hoed over zijn oogen trekkend, stapte Volenski den winkel uit zonder meer eenige notitie van den jood te nemen, die hem tot de deur volgde, onderdanig buigend en steeds Abraham, Isaac en Jacob aanroepend om te getuigen van zijn volkomen onschuld.

HOOFDSTUK XIII.

Bij zijn terugkeer in zijn hotel vond Volenski een telegram van baron de Hermansthal met dringend verzoek, onverwijld naar het detectivekantoor te komen. Wenschend alles te vermijden, wat verdacht kon schijnen, begaf hij zich onmiddellijk op weg, ofschoon hij geen belang meer stelde in de bemoeiingen der politie in deze zaak. Wat ze ook deden,

de kandelaars konden ze niet bereiken, daar hij in Londen zou zijn lang voor het snelste onderzoek met mogelijkheid kon leiden tot de ontdekking van Grünebaums agent in het buitenland. Toch bleek, dat baron de Hermansthal hem heel wat nieuws kon mededeelen; den vorigen avond was dicht bij den „Kaiser Franz" de vrouw Grete Ottlinger in arrest genomen wegens dronkenschap, en den ambtenaar, die het verhoor leidde, was het gelukt haar te doen bekennen dat Mozes Grünebaum, een welbekend handelaar aan de Kolowrating, al de gestolen goederen opkocht, welke zij en haar medeplichtigen in de stad wisten te brengen. De man zou waarschijnlijk in den namiddag in hechtenis worden genomen.

„Mij dunkt, het zal een heele geruststelling voor u wezen dit te vernemen," voegde de vriendelijke baron er bij, „en wanneer u zich de moeite wil geven later op den dag ten mijnen kantore te komen, dan zal ik u een speciaal verlof verstrekken om de verdachte artikelen in Grünebaums winkel te bezichtigen, en zoo de kandelaars van zijn Eminentie er bij zijn en de politie overtuigd is van uw recht er op, dan zullen ze u mogelijk in den loop der week ter hand worden gesteld."

O, die vervelende bureaukratie! Volenski voelde zich niet weinig dankbaar, dat hij daarvan geheel onafhankelijk was! In den loop der week — inderdaad tijd genoeg om madame Demidoff, die natuurlijk terzelfder tijd als hij bericht had ontvangen, de gelegenheid te geven om de kandelaars op te eischen als een deel van *haar* gestolen eigendommen. Vo-

lenski hoopte over enkele dagen te Petersburg te zijn, terug van Londen, de noodlottige papieren afgeleverd aan Taraniew, en zijn eigen connecties met de broederschap verbroken. Daartoe was hij vast besloten. De laatst verloopen dagen hadden hem een les geleerd, welke hij levenslang niet zou vergeten.

„Ik ben uw Excellentie zeer verplicht voor de moeite, die u zich in deze zaak gegeven hebt," merkte hij droogjes op, „en daar ik in de noodzakelijkheid verkeer de stad voor eenige dagen te verlaten, wil ik de zaak nu geheel in uw handen leggen."

„U kunt niet beter doen," meende baron de Hermansthal. „Het is nu enkel een quaestie van tijd, want uw eigendom is met de andere verdachte artikelen uit Grünebaums winkel nu onder de hoede der politie, en ik zal strikte orders geven, dat niet een kandelaar mag worden aangeraakt voor u of madame Demidoff hebt aangewezen welke aan zijn Eminentie toebehooren."

„Ik onderstel," zeide Iván, pogend zekerheid te verkrijgen, „dat aan madame Demidoff bericht is gezonden?"

Hij verlangde zeer te hooren waar zij zich bevond, hoe na zij hem op het spoor was.

„Ik verwacht van morgen madame Demidoff, daar ik haar een officieele mededeeling deed toekomen en verzocht mij de eer van een bezoek te gunnen. Gisteren kwam ze in Weenen terug na alle mogelijke onderzoekingen rondom Oderberg te hebben gedaan, vast besloten de zaak verder aan ons toe te vertrouwen."

„Dan zal zij zeker de kandelaars van den keizer kunnen indentificeeren," zei Iván herademend bij de overtuiging, dat madame Demidoff niet in de gelegenheid was geweest Grünebaum te bezoeken in het korte tijdsverloop tusschen zijn eigen onderhoud met den jood en den daarop volgenden inval van de politie.

Hij nam zijn hoed en boog beleefd voor den welwillenden baron, hem nogmaals dankend voor zijn hulp, toen nam hij haastig afscheid, verlangend als hij was om te vertrekken.

Het zoeken naar de gewichtige papieren beheerschte zijn gansche ziel. Iván Volenski scheen niet in staat aan iets anders te denken, terwijl hij op de jacht was naar de compromitteerende documenten. Het leek of hij zelfs had vergeten het bestaan van de gevangene aan de Heumarkt; de kameraden te Petersburg nog onbekend met het nieuws, en die te huis, sterk begeerend te weten wanneer en hoe hij met zijn belangrijke zending op reis was gegaan, hoe spoedig hun manifest in handen van den Czaar zou wezen, Dunajewski en de andere broederen veilig over de grens zouden trekken. De kameraden te huis, weinig vermoedend dat het geheele fondament, waarop de Socialistische broederschap rustte, elk oogenblik gevaar liep in te storten.

En vertraging — vertraging was zoo gevaarlijk! Wat had graaf Lavrovski gedaan? Waren de Russische detectives de samenzwering op het spoor? Zouden zij er in slagen den gevangene te ontdekken vóór de zoo schitterend gelukte ontvoering

eenig belangrijk voordeel had opgeleverd? In elk geval waren er niets dan onheilen en rampen te duchten voor de groote zaak en haar volgelingen, zoolang al hun geheimen zich in vreemde handen bevonden. Deze geheimen al of niet terug te erlangen was voor hen de quaestie van leven of sterven en door deze alles overweldigende gedachte beheerscht, sloot Volenski eenige benoodigdheden in zijn valies en vertrok met den middagsneltrein naar Londen.

Tijdens de veertig-urige reis naar Engeland had hij volop gelegenheid te peinzen over de dwaasheid van al die komplotten en geheime verbonden, waarbij allen die er aan deel namen onvermijdelijk hun leven en vrijheid op het spel zetten. Hijzelf, gefortuneerd en aan het begin van een mooie carrière — wat een dwaas was hij geweest al zijn vooruitzichten op het spel te zetten ter wille van utopische denkbeelden, waarvan de ontwikkeling wellicht eeuwen zou vragen en zeker niet bevorderd worden door zulke heethoofdige coups als Dunajewski, Taranïew en hij zelf hadden bedacht. Zou een handjevol jonge enthousiasten bij machte zijn Rusland te revolutionneeren als de moesjiks, ter wier bate zij conspireerden, de allerlaatsten waren om de behulpzame hand te bieden?

Ook voor het groote rijk zal de dag der hervormingen eenmaal aanbreken, spoedig, wie weet — misschien een revolutie als in Frankrijk was, machtig en als in een wervelwind meeslepend een troon, een dynastie, doch dat uur zal niet eer slaan voor dat het volk, de natie zelf, weet wat ze wil

eischen, weet waarvoor ze wil strijden; niet eer voor „vrijheid" niet langer is een woord in den mond van enkelen, maar een vurige begeerte is geworden in het hart van allen. Het uur, waarop het voor alle Russen een vreugde en een trots zal zijn, zich aan te sluiten bij de zaak der vrijheid, omver te werpen een troon als hij in den weg staat, af te zetten de heerschers, indien zij zich niet richten naar den wensch van het volk. Maar moge dan ook uit het volk zelf die wensch opvlammen, moge het een vonk zijn in hun hart geworpen door een goddelijke hand en niet een, kunstmatig en met geweld vuur vattend door de woorden en daden van eenige dwepers.

Onder deze gedachten bereikte Volenski de Engelsche hoofdstad. Hij liet zijn valies in Charing Cross Terminus hotel met de bedoeling, dien eigen avond nog naar Weenen terug te reizen en na haastig een licht ontbijt te hebben gebruikt, nam hij een rijtuig en reed naar No. 14 Great Portlandstreet.

Ditmaal was hij zeker van zijn zaak, behoefde hij niet diplomatisch te werk te gaan. Hij stapte regelrecht den winkel in, vroeg den heer Davies te spreken en zeide op rustigen, zakelijken toon in zeer goed Engelsch:

„Een paar dagen geleden zag ik in uw winkel een paar kandelaars van antiek porselein en goud, welke zeer in mijn smaak viel. Toen ontbrak mij de tijd om binnen te gaan, maar nu zou ik ze heel gaarne eens willen zien. Ze zijn van goud met heel mooie vieux Vienne cupido's met boog en pijl. Herinnert u zich degeen, die ik bedoel?"

„Heel goed, Sir, heel goed. Het spijt me zeer, dat ik ze u niet kan laten zien, daar ik de bewuste kandelaars gistermiddag laat aan een mijner klanten verkocht. Hij is een groot verzamelaar van allerlei curiosa, en de buitengewone schoonheid van de vieux Vienne cupido's trokken zijn aandacht, zooals ze de uwe hebben getrokken, Sir. Ik heb echter zeer fraaie kandelaars, antieke en moderne, mogelijk wilt u die zien en..."

„Neen," viel Volenski hem in de rede, in zijn opgewondenheid weigerend geloof te slaan aan de verklaringen van den jood, „neen, ik verlang juist die — ik moet ze hebben — onverschillig tot welken prijs. Hier," — opmerkend dat Davies hem met wantrouwenden blik begon gade te slaan — „is mijn introductie van uw Weensche compagnon." Hem Grünebaum's kaartje overhandigend, vervolgde hij: „U zult zien, dat ik een vriend ben; indien u mij behoorlijk wilt behandelen, zult u nergens last van hebben, maar mocht u mij uw hulp weigeren om mijn eigendom terug te krijgen — want die kandelaars zijn van mij — dan zal ik de middelen weten te vinden om u bij de politie aan te wijzen als de verkooper van gestolen goederen. Haal dus dadelijk de kandelaars en zeg hoeveel ze kosten. Ik heb haast, daar ik nog den trein wou halen."

Isaac Davies nam het kaartje van zijn medeplichtige, en het tusschen zijn vingers draaiend, bleef hij Volenski vol argwaan aanblikken.

„Ik herhaal, dat u geen last of moeilijkheden zult hebben," ging Iván ongeduldig voort. „Ik ben

zelfs genegen u een zeer goeden prijs voor die kandelaars te betalen. U merkt, dat het in uw eigen voordeel zal zijn, indien u openhartig tegen mij is. Grünebaum gaf mij dit, ten bewijze dat u ronduit met mij kunt spreken."

„Ik heb u de waarheid gezegd, Sir," zeide Isaac Davies eindelijk, onverschillig de schouders ophalend, „en wat uw dreigementen betreft, die maken niet den minsten indruk op mij. Ik ben vrij van alle verdenking. Grünebaum is een goede en welbekende firma in Weenen. Ik heb alle recht goederen van hem te koopen, en niemand kan mij beschuldigen te helen. Ik ontken, dat de artikelen, die Grünebaum me zendt, *gestolen* zijn en ik tart u het te bewijzen. Zoo ik u inlichtingen verstrek, geschiedt dit, omdat mijn correspondent te Weenen u heeft gerecommandeerd en niet uit vrees voor uw dreigementen of voor de politie."

„Dus," hijgde Iván, wien het langzamerhand tot zijn besef doordrong, dat de jood waarheid sprak en de kandelaars andermaal buiten zijn bereik waren, „dus zijn ze verkocht?"

„Aan den heer James Hudson, 108 Curzonstraat, Mayfair, een bekend verzamelaar van antiquiteiten en een groot kenner. Hebt u nooit van hem gehoord? Niet? Gisteren zond ik hem de kandelaars op zicht, wel wetend, dat ze in zijn smaak zouden vallen. Ze waren zeldzaam mooi, Sir, en als u toevallig nog meer artikelen in dit genre bezit, dan zou het mij genoegen doen om..."

„Tot de zaak, man. Vertel mij in Gods naam of hij ze kocht?"

„Hij kocht ze," verklaarde Isaac Davies, verstoord over het ongeduld van dezen zonderlingen klant. „Dat wist ik tevoren. Kan ik nog iets voor u doen, Sir? Neen? Goeden morgen, Sir."

En daar een andere klant in den winkel kwam, wendde Isaac Davies zich af zonder verdere notitie te nemen van den armen Volenski, bijna verpletterd door dezen laatsten slag, den wreedsten nog van alle.

Het liep hem inderdaad in elk opzicht tegen. Telkens wanneer een straal van hoop drong door de duisternis van zijn ellende, rees opnieuw de een of andere vreeselijke moeilijkheid, waarvan de laatste nog meer onoverkomelijk scheen dan de vorige.

De ongelukkige jonge man geraakte aan het einde van zijn kracht, en toen hij wankelend Davies' winkel verliet, overviel hem de begeerte eens en voor al een einde te maken aan zijn ellende door zich onder de eerste omnibus te werpen; een moment later echter was hij zich volkomen bewust, dat zijn dood nu onvermijdelijk ten gevolge zou hebben den ondergang van zijn vrienden en kameraden — te meer, daar zij geen gevaar zouden duchten, onkundig als ze waren van het verlies der compromiteerende papieren. Nog steeds hing van zijn koelbloedigheid, zijn moed, zijn volharding het leven af van zijn kameraden, en hij besloot nog een poging meer te doen om hen te redden. „Nu toch zeker de laatste," dacht hij opnieuw hoop vattend.

De toestand was nu meer gecompliceerd en Volenski scherpte zijn vernuft om dien overeenkomstig een plan de bataille te ontwerpen. Bijna werk-

tuigelijk was hij den winkel van den jood uitgeloopen, en even machinaal wendde hij zijn schreden naar Curzonstraat. Een ding stond vast, hij moest den heer James Hudson spreken — onder welk pretext, zou hij later wel bedenken. Voor alles moest hij weten, wat hij zeggen zou als hij hem ontmoette. Hij kende hem bij reputatie. James Hudson was een man in het bezit van een enormen rijkdom, met een aantal excentriciteiten, edelmoedig van aard en eenmaal een zeer gevierde persoonlijkheid bij de dames ten tijde van Prins Albert. Zonder twijfel een gentleman en als... Ja, dat was het... In zijn overspannen geest schiep hij zich een voorstelling van het gansche gesprek, zoo duidelijk als zag hij het op het tooneel.

Rollen: Een hoffelijke, welwillende oude gentleman, een soort moderne Bayard — de heer James Hudson. Een jonge man met een verleden, waarbij de eer van een dame was betrokken — hijzelf. Tooneel: een salon in Curzonstraat, Mayfair.

De jonge man met een verleden: „Sir, de eer van een dame ligt in uw handen. Wilt u mij den brief teruggeven?"

Hoffelijke oude gentleman: „De brief, Sir, welke brief?"

De jonge man met een verleden: „Hij ligt verborgen in den kandelaar, die uw schoorsteen versiert. Jaren geleden, Sir, waren wij dwaas; wij hebben gezondigd, zij en ik. Niet in de gelegenheid zijnde elkaar te spreken, gebruikten wij deze sierlijke snuisterijen als brievenbus. Een dezer brieven — de hare — was vergeten, zij — zij is nu gehuwd —

ik ben gehuwd — wij zijn allen gehuwd, maar u, Sir, zijt in het bezit van den kandelaar — u kunt beslissen over haar lot! Wilt u mij den brief geven?"

Hoffelijke oude gentleman: „Sir, wees zoo goed hem er uit te nemen — hij behoort u!" Tableau.

In dit stadium naderden zeer zeker Iváns droomen de waanvoorstellingen van een krankzinnige; zijn zenuwachtige manieren en heftige gebaren trokken reeds de aandacht van de voorbijgangers.

Met uiterste inspanning gelukte het hem zich te beheerschen toen hij No. 108 Curzonstraat bereikte, aanschelde en den livreibediende, die de deur opende vroeg of de heer James Hudson thuis was.

Dit elegante schepsel met korte broek, zijden kousen en gepoederd haar, op hem neerkijkend van zijn verheven hoogte van zes voet en zooveel duim, vroeg op tamelijk verbaasden toon:

„De heer Hudson, Sir?"

„Ja, wees zoo goed hem mijn kaartje te geven en te zeggen dat ik hem gaarne dadelijk zou spreken."

„Tot mijn spijt kan ik niet aan uw verzoek voldoen, Sir," zei de livreibediende ernstig, en na diep gezucht te hebben, voegde hij met plechtige stem er bij: „De heer James Hudson, Sir, is van nacht om half drie plotseling aan een beroerte gestorven, Sir. Hij wordt begraven op het kerkhof te Highgate, Sir, Donderdagmorgen om elf uur; wordt verzocht geen bloemen te zenden, Sir. Als het een zaak van gewicht betreft, Sir, wilt u misschien de huishoudster spreken."

De stem klonk Volenski in de ooren, alsof ze van heel uit de verte kwam — zoover weg, dat ze geen

aardschen klank meer had. 's Mans gezicht begon voor zijn oogen te dansen, dan met groote snelheid om hem heen te draaien evenals het huis en de ramen. Hij had nog juist genoeg besef om den man te vragen een rijtuig voor hem aan te roepen, en in te stappen en den koetsier te zeggen hem naar Charing Cross Terminus Hotel te brengen. Daarna verloor hij zijn bewustzijn; de arme, vermoeide hersens konden niet meer vatten die laatste ramp, het vervliegen van de laatste hoop. Volenski heeft zich nooit kunnen herinneren, hoe hij naar zijn kamer in het hotel is gekomen of wat er de eerstvolgende dagen gebeurde, daar een volkomen uitputting volgde op de intense lichamelijke en geestelijke spanning.

De eigenaar van het hotel zond om een dokter, die in de gegeven omstandigheden zich gerechtigd achtte Volenski's zakboekje te openen, en toen hij zag hoe goed het voorzien was van bankpapier en wissels, liet hij een paar verpleegsters komen, schreef voor wat de patiënt noodig had, wat hoofdzakelijk bestond in absolute stilte en rust.

HOOFDSTUK XIV.

Terwijl hun kameraad al de wisselvalligheden onderging, welke te wijten waren aan zijn overdreven ijver, was het voor de leden van de Socialistische broederschap een bittere tijd van angst en vrees voor de toekomst.

Een week was verloopen sinds den dag, waarop volgens zijn eigen opgave Iván Volenski met de hem toevertrouwde gewichtige papieren van Weenen naar Petersburg zou vertrekken, en tot heden had hij nog niets van zich laten hooren.

Hij had beloofd bericht te zenden, zoodra hij Petersburg zou hebben bereikt. Was alles goed van stapel geloopen, dan zou hij daar reeds drie dagen geleden zijn aangekomen en moest hij dus de schrifturen al aan Taranïew hebben ter hand gesteld. Waarom telegrafeerde hij niet of zond eenig levensteeken, om hen gerust te stellen omtrent zijn lot en dat der gewichtige documenten.

Den vorigen avond hadden zij in de komiteekamer in de Franzgasse vergaderd, en het was een zeer sombere samenkomst geweest. Voor het eerst had de overtuiging wortel geschoten, dat hun moedige afgezant het gewone lot had getroffen, en dat voor hen allen elken dag, elk uur den verpletterenden slag kon vallen.

Waren eenmaal hun papieren in handen van de Derde Sectie, dan zou niet een hunner hoop kunnen koesteren om te ontsnappen. En wat hen nog meer kwelde dan zelfs de vrees voor den dood, was het feit dat hun plan, zoo prachtig in elkaar gezet en zoo moedig uitgevoerd, enkel zou strekken tot hun eigen ondergang, dat er niets verkregen zou zijn als een stoet veroordeelden, zich moeizaam voortslepend naar Siberië.

Tenzij —

Ja! Daar was een „tenzij", een wreed en groot alternatief, dat in spijt van de bijna smeekende

speeches van den president, in spijt van de betere, meer verfijnde natuur van zoo velen der bondgenooten, zich langzaam maar zeker in hun geest had gedrongen. Mirkovitch had er vijf dagen geleden het eerst over gesproken, toen zij nog opgewonden door hun triomf over niets anders dachten, dan over de groote dingen, welke zij door hun succes konden winnen. Nu dit succes dreigde verloren te gaan, als een zeepbel voor hun oogen uiteen te spatten, herdachten zij de wreede woorden van den ouden kameraad, en de zucht naar wraak nestelde zich dieper in hun ziel.

De president had verzocht dezen avond bij elkaar te komen, en tegen tien uur stapten zij binnen, de een na de ander, vurig hopend, dat er eindelijk goede tijding zou wezen.

„Is er iets bekend?" was de eerste vraag, die bij het binnentreden elkeen over de lippen kwam, en na het ontkennend antwoord werden de pijpen te voorschijn gehaald en gerookt in dof stilzwijgen.

De president betrad de kamer, wellevend en gemoedelijk als altijd, zijn gelaat echter getuigde van een groote innerlijke onrust, die hij blijkbaar trachtte te verbergen voor de jongere kameraden. Telkens wierp hij een bezorgden blik naar de deur, waar Mirkovitchs voetstap al spoedig zou weerklinken.

Deze liet nog steeds op zich wachten; gisteren was hij norscher en neerslachtiger geweest dan ooit. Niet als de andere leden van de broederschap dacht hij met angst en bekommernis aan Iván en zijn vermoedelijk lot, integendeel al zijn gedachten waren geabsorbeerd door het vreeselijke doel, dat hij bin-

nenkort hoopte te bereiken. Dat doel — hij had het nog niet onder woorden gebracht, maar hij voelde, neen, hij wist, dat wat hem geheel had overmeesterd, vaag opdoemde in de ziel der anderen. Vurig verlangend naar de daad, hoopte hij van avond aller toestemming te verkrijgen, en toen hij nu den drempel overschreed en aller gedrukte houding waarnam, voorspelde hij zichzelf een gemakkelijke overwinning. Met de noodige omzichtigheid had hij ter juister tijd het zaad uitgestrooid, van avond zou hij den oogst binnen halen.

Maria Stefanovna vergezelde hem. Ze was nu ingewijd in al de geheimen van de fraterniteit. De rol op het bal in de opera door haar met zooveel succes en bescheidenheid vervuld, had den bondgenooten getoond, dat een vrouw als zij een adjunct van hooge waarde is in de zaken van mannen.

Het meisje kwam met haar vader binnen en na hen gegroet te hebben, die zij het beste kende, stak ze eveneens een sigarette aan en wachtte op hetgeen er zou worden meegedeeld.

„Mirkovitch, hebt u bericht van Volenski?" vroeg een dozijn stemmen tegelijk.

„Neen. Ik dacht dat de president of een der komiteeleden nu wel tijding van hem zou hebben ontvangen."

Er volgde een langdurige stilte, toen klonk een angstige stem:

„Swietlitzki verklaart, dat de pauselijke nuntius niet naar Petersburg is vertrokken, maar heel de vorige week in Tyrol heeft vertoefd."

„En Iván zeide, dat hij den volgenden dag, Asch-Woensdag, met hem op reis ging."

„Zeker . . ."

„Neen!" viel de president hem in de rede, „dat kan niet".

„Bedoelt u, dat hij wellicht in handen der politie is gevallen?"

„Dat is onmogelijk," verzekerde de president, „want dan zouden wij hier niet vreedzaam bij elkaar zitten. Dan zouden allen, die in de documenten genoemd zijn — en ik meen dat ieders naam er in vermeld staat — reeds lang zijn gearresteerd. Het enkele feit, dat wij allen nog vrij man zijn, is het beste bewijs voor de veiligheid van onze papieren."

„Onze papieren zijn mogelijk veilig," merkte een der broeders op, „maar wat zou het lot wezen van onzen afgezant?"

„Denkt u, dat hij vóór zijn gevangenneming in de gelegenheid is geweest de schrifturen te vernietigen?" vroeg een ander.

„Ik ben overtuigd," zei met groote beslistheid een der oudere mannen, „dat Iván eerder zijn leven zou opofferen dan ons geheim prijsgeven."

Weer heerschte er diepe stilte in de kamer. Mirkovitchs sombere oogen dwaalden spottend, ja, zelfs minachtend over de mannen. Maria Stefanovna nam geen deel aan het gesprek, hoe aandachtig zij ook zat te luisteren naar de vele gissingen en onderstellingen, welke anderen ten beste gaven, haar blikken echter vestigden zich telkens met een uitdrukking van hevige onrust op haar vader, die tegenover haar zat.

„Valt het u niet op, mijn vrienden," vroeg hij

eindelijk op sarcastischen toon, „hoe zonderling het is, dat wij op een afstand van achthonderd mijlen niet in staat zijn met zekerheid te kunnen vaststellen wat wel of wat niet met Volenski gebeurd is?"

Dat was zoo, hard en nuchter stond het feit daar, en toch gaf het een lichte troost om deze vage mogelijkheden te bespreken met zijn buurman om te vernemen, wat de gedachten der andere kameraden waren, om een geruststellende opmerking te ontlokken aan den kalmen president.

„Wat mij betreft," vervolgde Mirkovitch, „ik beschouw Volenski's zwijgen als een zeer onheilspellend teeken. Niet het minste gevaar kon er in gelegen zijn om een telegram te zenden aan den president — die bekend staat als een zijner beste vrienden — met de mededeeling van zijn aankomst te Petersburg. Had hij de reis veilig volbracht, dan kunt ge verzekerd zijn, dat uw voorzitter zulk een bericht had ontvangen."

De president wierp zijn kameraad snel een angstigen blik toe en strekte de hand naar hem uit als wilde hij hem weerhouden voort te gaan met spreken.

„Spreek, Mirkovitch, u hebt iets op het hart," verzocht een der leden van het komitee en: „Laat ons hooren wat u te zeggen hebt!" klonk het uit alle hoeken van het vertrek.

Evenals de president maakte ook Maria Stefanovna een beweging als wilde ze haar vader doen zwijgen, maar misschien het vruchtelooze van zulk een poging inziende, greep ze naar een nieuwe sigarette en hernam haar onrustige, afwachtende houding.

„Wat ik te zeggen heb, zal, ik weet het maar al te goed, eenigen uwer niet aangenaam in de ooren klinken," begon Mirkovitch, die van zijn zetel was verrezen en zijn reuzengestalte ten volle oprichtend, van uit de hoogte op de vergaderde mannen neerkeek met den hem eigen smalenden glimlach om de lippen. „De meesten uwer hebben het ongeluk gehad als gentleman ter wereld te zijn gekomen. Ik niet, en daarom is in mijn laag-geboren geest geen plaats voor al die gevoelens, welke gij beschaafd noemt. Vrienden, al zijt gij gentleman, toont u daarom niet zwak en afgeleefd als uw klassegenooten. Kijkt in 's hemels naam den toestand flink onder de oogen, tracht te vergeten uw eigen kleine, onbeduidende gevoelens en slechts te denken aan het welzijn van ons land en ons volk. Gij hebt niet naar mij willen luisteren, tegen mijn advies ons machtig, succesvol plan gebruikt ten dienste van het nietige, weinig beteekenende doel om onze makkers uit de gevangenis te verlossen. Ik zeg u" — en ter versterking zijner woorden daalde zijn krachtige vuist op tafel — „dat de strijders daar, allen bereid zijn te sterven voor de goede zaak. Ze zijn niet als wij zoo gehecht aan hun leven en vrijheid; hun liefde is gewijd aan de zaak en niet aan hunzelf. Waarom zouden wij ons bezorgd maken om hetgeen met Volenski is geschied? Wat beduidt het lot van één man, waar het gaat om het geluk van millioenen?"

Hij scheen begeesterd, een profeet van het Utopia, dat leefde in het hart van allen, het Utopia, dat eenigen hunner met zachtzinnige middelen hoopten

te bereiken, doch dat deze man met het vuur en het zwaard wilde veroveren.

Allen wisten wat zij het volgende oogenblik zouden vernemen, allen wisten, waarvoor Mirkovitch steeds hun toestemming had gewenscht. De meesten zouden gaarne de ooren hebben toegestopt om niet te hooren de gevreesde verklaring, die deze invloedrijke man hen naar het hoofd zou slingeren.

„Dikwerf hebben wij hier toespraken gehad," vervolgde Mirkovitch zijn rede, „om een geestdriftig verzet te wekken tegen de tyrannen, die beschikken over ons lot en dat onzer medemenschen. Ik ben geen spreker; de speeches kwamen niet van mij. Enkelen uwer, die van avond het zwakst schijnen, spraken toen het hardst. Maar ik zeg u, dat wij een sterk wapen tegen hen in handen hebben, een wapen, dat vroeger of later hen ootmoedig aan onze voeten zal doen knielen, smeekend om de genade, welke zij ons nooit hebben bewezen.

„Dit wapen is *vrees*. Laten wij hun harten doen verstijven van ontzetting, mijn vrienden, zij hebben geen ander kwetsbaar punt. Laten wij in het verborgene, in het donker treffen, altijd snel, altijd zeker, zóó dat in de komende dagen zij elkaar zullen aanzien met bleek gelaat en bevende lippen, in doodsangst prevelend wat ze niet hardop durven zeggen: „Morgen misschien mijn beurt." Wanneer lafhartige vrees hen zal doen kruipen voor onzen voet, dan en dan alleen zullen wij de meesters zijn. Dan kunnen wij eischen stellen, dan kunnen wij handelen, en wat hindert het als Dunajewski of Volenski of een honderd anderen worden opgeofferd

om dit doel te bereiken. Is hun leven van zooveel waarde om een oogenblik te weifelen over het gebruik maken van de wapens, die wij door eigen inspanning in handen hebben gekregen?"

Hij ging weer zitten en een diep stilzwijgen volgde op zijn toespraak. Nogmaals verhelderde de gloed van het enthousiasme de sombere trekken der aanwezigen, nogmaals had de man met den ijzeren wil zijn zwakkere kameraden ten strijde gewekt, en toen zijn spottende oogen opnieuw van den een naar den ander gingen, kon hij op hun gezichten lezen het resultaat van zijn machtige woorden, hij kon het lezen in het langzaam verdwijnen van de onrustige blikken, de onuitgesproken angsten; kon het lezen in de jonge, droomerige oogen, weer stralend van geestdrift, van dorst naar dappere daden ten koste van gevaren en leven.

„Mirkovitch heeft gelijk," klonk het van verschillende kanten.

Wellicht huiverden sommige bondgenooten bij de voorstelling, wat dit alles beteekende voor den hulpeloozen gevangene aan de Heumarkt, hun aantal echter was gering, en toen de bezorgde blik van den president en de triomfeerende van Mirkovitch scherp onderzoekend rustte op elks gelaat, wisten beiden, dat zoo de strenge socialist wenschte te stemmen, er veel „ja's" zouden zijn en weinig „neens".

„Bovendien, mijn vrienden," hernam de stoere Rus, nu zijn troefkaart uitspelend, „weet ik zeker, dat niet één uwer de schande zou willen beleven dat onze groote, zoo uitstekend geslaagde samenzwering uitliep op de in vrijheidstelling van onzen

gevangene door de Russische politie en de veroordeeling van ons allen, zonder iets verkregen te hebben na zooveel te hebben gewaagd. Elk uur, elke minuut kunnen wij in handen vallen van de Derde Sectie, terwijl Nicolas Alexandrovitch vrij en ongedeerd mijn huis verlaat. Zijn wij bestemd te vallen — en bij mij staat vast, dat wij spoedig ontdekt zullen worden — laten wij dan iets volbracht hebben, waardoor voor eeuwig onze namen geheiligd zullen zijn in de oogen van elk patriot in Rusland."

Over het lot van den gevangene was dus beslist, zonder dat er veel discussie volgde. Onwillig maar toch eenparig hadden ze hun toestemming gegeven voor de lafhartige daad, die Mirkovitch maar al te gewillig aanbood voor hen te doen. Een of twee der broeders vroegen uitstel — vier en twintig uur — in dien tijd kon nog eenig bericht van Volenski komen. De oude socialist, tevreden met de behaalde overwinning, stemde zonder bezwaar toe om tot morgen te wachten, daarom dan ook werd nog een samenkomst vastgesteld tegen den volgenden avond op hetzelfde uur. De president had geen woord gesproken. Wat beteekende zijn invloed vergeleken bij dien van zijn hartstochtelijken kameraad? Door de tijdelijke afwezigheid van gevoel, de zonderlinge samenmenging van verkeerd begrepen plicht en op een dwaalweg geleide enthousiasme werd het lot van den jeugdigen Czarowitz bezegeld.

De looden last der besluiteloosheid scheen van aller ziel gewenteld. Hoewel ze niet als gewoonlijk rookten en babbelden, had toch de neerslachtigheid

het veld geruimd voor een zekere opgewektheid, ontstaan door het onherroepelijk besluit. Geen enkele vraag of gissing naar het vermoedelijke lot van Volenski of hun eigen zekere veroordeeling werd meer uitgesproken. Het woord „moord" was eenmaal door verscheiden lippen gepreveld, terwijl een siddering van afgrijzen den mannen door de leden voer. Nu heette het „executie"; Mirkovitch de gewillige beul; zij, de rechters, die gearresteerd en veroordeeld hadden een gevangene, precies als hun tyrannen deden met de millioenen, waarover zij regeerden.

Een half uur later maakten allen zich gereed om te vertrekken, stil en zwijgend, geheel vervuld met gedachten aan den grooten dag van morgen. Niemand had veel aandacht geschonken aan Maria Stefanovna, wier groote, donkere oogen als onder betoovering op haar vader rustten. Toen de meesten vertrokken waren, verliet zij eveneens het vertrek, zonder te wachten of Mirkovitch haar zou vergezellen. Zoodra ze op straat was, riep ze een fiacre aan, stapte in en liet zich snel naar huis rijden.

HOOFDSTUK XV.

Maria Stefanovna bekleedde een buitengewone positie in de groote socialistische broederschap. De eenige vrouw onder zooveel mannen, kende zij al hun geheimen en plannen, en hoe jong ook, had zij hen toch menigmaal van goeden raad gediend.

Mirkovitch had zijn moederlooze dochter al vroeg gewend aan zijn geheimzinnige wegen en wonderlijke, vurige speeches. Maria was geboren en opgevoed in fellen haat tegen de heerschers, die op Ruslands troon zaten, en reeds op jeugdigen leeftijd luisterde zij naar de soms bloeddorstige plannen van haar vader, plannen, welke zij niet zelden deelde en steeds met stille instemming aanhoorde.

Toen na rijp beraad de broederschap besloot haar de gewichtigste rol bij de ontvoering van den Czarowitz toe te vertrouwen, voelde zij zich gelukkig en trotsch bij de gedachte voor het eerst de groote zaak te kunnen dienen, die haar evenzeer ter harte ging als den geestdriftigsten bondgenoot. Toen Dunajewski en zijn kameraden in hechtenis waren genomen, werden de ooren van het meisje gevuld met verhalen van de vreeselijke martelingen, welke zij eerst zouden ondergaan in hun gevangenissen te Moscou, later op den afmattenden tocht door het besneeuwde land met van tijd tot tijd een zoogenaamde rust in overvulde, benauwd ruikende stopplaatsen, ten slotte in de kwikzilvermijnen, die in drie jaren het robuste, gezonde jongmensch veranderen in een ouden man, half verlamd en idioot.

En dit wreede lot kon hun bespaard blijven, indien zij, Maria, schrander genoeg was om de haar opgedragen rol goed te vervullen, indien zij den Czarowitz kon lokken in een gevangenis, niet alleen comfortabel, maar zelfs weelderig, en waar hij slechts zoolang zou verblijven tot die arme martelaren te Moscou hun vrijheid hadden teruggekregen.

Zij speelde haar rol als overmoedige odalisk met

al de fijnheid en coquetterie in het bizonder eigen aan alle dochteren van het Oosten, en vol verrukking ontving zij de gelukwenschen en dankbetuigingen der broederschap, die den volgenden dag ter harer eer was vergaderd.

Ofschoon vermoedend, welke duistere gedachten haar vader bezielden ten opzichte van den onder zijn hoede gestelden gevangene, had zij echter tot dit moment nog geen aanleiding gehad om voor zijn veiligheid te vreezen. Kennend de gematigde natuur van het meerendeel harer kameraden, den hoog beschaafden, aristocratischen president, de zachtzinnige, droomerige Polen, die een sterke meerderheid vormden, begreep ze, dat haar vaders booze plannen wel in bedwang gehouden zouden worden. Doch toen Volenski, de vertrouwde afgezant, geen bericht zond van het welslagen zijner zending, toen de geestdrift veranderde in moedeloosheid en geprevelde woorden den lippen ontsnapten, toen begon Maria's hart angstig te kloppen, zoowel voor de veiligheid van den jongen gevangene als voor de eer van de zaak.

De groote zaak, die zij vereerde en aanbad, waaraan zij haar leven wilde wijden, was op het punt zich te bezoedelen met een misdaad, zoo laag en lafhartig, dat gansch haar ziel in opstand kwam en aan haar vrouwelijke schranderheid den eisch stelde, een middel te vinden om zulk een afschuwelijke catastrophe te voorkomen; en zijzelf was het nog wel geweest, die Nicolas Alexandrovitch had geleid tot wat een onbekend graf dreigde te worden. Siddrend keek ze naar haar handen, zich afvragend of

het jonge bloed er niet een smet op zou achterlaten, die levenslang niet kon uitgewischt worden.

Heel den nacht liep ze in angst en rusteloosheid haar kamer op en neer. Van tijd tot tijd meende zij den voetstap van haar vader zacht schuifelend de kamer van den gevangene te hooren naderen, en zij drukte de handen voor de ooren om niet verplicht te wezen te luisteren naar den stervenskreet van den jongen man, die hulpeloos was overgeleverd aan de handen van zijn moordenaar.

Het was reeds helder daglicht, voor haar geest en zenuwen een weinig rust konden vinden van den folterenden angst, dien ze had uitgestaan na de beslissende rede van haar vader op de samenkomst van den vorigen avond. Echt vrouwelijk had zij zóólang gepeinsd tot ze geloofde den weg voor zich te zien. Een Russin zijnde, was ze zeer devoot. Lang en ernstig bad ze voor het succes van haar voornemen, dat bestemd was den gevangene te beveiligen voor vermoording, haar kameraden en haar vader en de groote zaak zelf te behoeden voor eeuwige schande.

HOOFDSTUK XVI.

Graaf Lavrovski bracht een bangen tijd door, verplicht als hij was, geduldig in het hotel te zitten wachten naar eenig bericht van den weggeloopen jongen man, en naar de autoriteiten in Rusland

rapporten te zenden omtrent den voorgewenden aanval van mazelen van den Czarowitz.

Klaarblijkelijk kon de misleiding niet lang meer duren. De Czarina had er reeds over gesproken zelf naar Weenen te komen om haar zoon te verplegen, en de ambassadeur al een paar keer gelast bulletins te zenden, geteekend door de beroemde doktoren, die den doorluchtigen patiënt zeker in behandeling hadden. Binnen een of twee dagen zou de catastrophe plaats hebben, te verschrikkelijker daar Lavrovki's bedrog als een bewijs van medeplichtigheid zou worden beschouwd. De oude Rus vervloekte zijn zwakheid, welke hem had weerhouden de verantwoordelijkheid voor deze groote ramp van zijn schouders te schuiven, wat zooals uit de gevolgen bleek, verreweg het verstandigst was geweest. *Toen* zou hij in ongenade zijn gevallen, misschien bevel hebben gekregen een paar jaar in het buitenland te vertoeven, *nu* had hij geen hoop meer; als een visioen stond Siberië hem voor oogen, Siberië, waar hij zijn laatste levensjaren zou doorbrengen en zou sterven.

Huiverend en besluiteloos bekeek hij menigmaal zijn revolver, zijn laatste toevlucht. In aanmerking nemend zijn langjarige trouwen dienst aan de familie zou zijn keizerlijke meester hem ongetwijfeld toestaan de onschatbare gunst van een snellen dood, in plaats van het langzaam martelend sterven in een Siberische gevangenis.

Och, had hij toch nimmer dien Franschen detectieve geraadpleegd of anders hem de volle waarheid gezegd! Het voortdurend weifelen en de misleiding

zouden ten slotte zijn ondergang veroorzaken, daarvan was hij overtuigd.

Terwijl Volenski verslagen door zijn aanhoudenden tegenspoed ten laatste in een lichamelijke en geestelijke uitputting vergetelheid vond van de kwellende angsten der laatste dagen, was graaf Lavrovski, in niet minder deerniswaardigen toestand verkeerend dan de jonge Pool, nog steeds aan het overwegen of hij weer den ouden detective zou opzoeken en hem ditmaal alles mededeelen, of naar Petersburg telegrafeeren om terstond hulp te sturen. Het laatste was zeker het verstandigst. Voorzichtigheid en plicht beide geboden het, maar de menschelijke natuur, steeds geneigd om een lastig oogenblik tot later te verschuiven, smeekte inwendig om nog langer uitstel.

En daarom was het met opnieuw herlevende hoop, dat graaf Lavrovski vernam, dat een dame hem wenschte te spreken over een spoedeischende zaak. Ze had geweigerd haar naam te noemen, meldde de kellner, maar verzocht den graaf te zeggen, dat ze een boodschap van monsieur Furet had over te brengen.

„Breng haar dadelijk hier," zei Lavrovski vol vuur.

Dat kon niet anders dan goed nieuws wezen! De detective had zeker iets van belang gehoord en wenschte zich onmiddellijk met hem in verbinding te stellen. Graaf Lavrovski stond op, toen monsieur Furet's vermeende afgezant de kamer binnentrad en boog instinctmatig heel hoffelijk, toen hij een blijkbaar fijn beschaafde dame voor zich zag, geheel afwijkend van het gewone type der vrouwelijke detective, dat hij had verwacht te zullen zien. Haar

gelaat was dicht gesluierd, maar haar gestalte, heel haar verschijning verried jeugd en beschaving.

De stoel nemend, welke de oude graaf haar bood, schoof zij die opzettelijk zóó, dat haar rug naar het venster was gekeerd, terwijl op Lavrovski's gelaat het volle licht viel.

„Monsieur le comte," begon ze beleefd, „ik moet u eerst mijn excuses aanbieden voor de kleine misleiding, waaraan ik mij tegenover u heb schuldig gemaakt. Ik wenschte er zeker van te zijn, terstond tot u te worden toegelaten en gebruikte daarom monsieur Furet's naam bij wijze van introductie. Ik ben echter *niet* door hem gezonden."

„Maar madame — mademoiselle —" stamelde Lavrovski verbluft door deze zonderlinge inleiding. „Ik . . ."

„Natuurlijk begrijpt u volstrekt niet," vervolgde de vreemde, „hoe ik weet, dat de naam van monsieur Furet mij toegang tot u zou verschaffen. Dat zal ik u vertellen, zoodra ik de mij opgedragen boodschap heb overgebracht, waarnaar ik u vriendelijk verzoek wel te willen luisteren."

Graaf Lavrovski was nog te zeer verbluft om te kunnen antwoorden. Een korte pauze trad in, welke de geheimzinnige vreemdelinge blijkbaar gebruikte om haar gedachten te verzamelen, terwijl Lavrovski door een vrees werd bevangen, waarvan hij de oorzaak niet kon bevroeden, een vage vrees dat hem een boodschap van leven of dood zou worden gebracht.

„Ik geloof mij niet te vergissen, monsieur," ging ze voort „met vast te stellen, dat u op dit moment

in grooten angst verkeert over de verdwijning van een aanzienlijk personage, wiens naam ik niet behoef te noemen. Dat is zóó, niet waar?"

Lavrovski had iets dergelijks verwacht, toch werd hij bleek van aandoening, toen hij een onbekende zoo kalm over dit gevreesde onderwerp hoorde spreken. Hij gaf geen antwoord, wat de dame ook niet scheen te verwachten, want ze vervolgde dadelijk:

„Laat ik u het eerst van alles verzekeren, monsieur, dat het aanzienlijke personage goed gezond is en op dit oogenblik geen persoonlijk gevaar loopt."

Zij legde den vollen nadruk op de woorden „op dit oogenblik" en keek graaf Lavrovski scherp aan om te zien, welk effekt ze maakten.

„Wel is waar, is hij nu een gevangen man, maar zijn gevangenis is zoowel comfortabel als weelderig. Hij bevindt zich echter in de macht van personen — wier afgezant u voor zich ziet — die hem heel gaarne zijn vrijheid willen weergeven."

De strakke trekken van den ouden Rus ontspanden zich. Nu werd hem alles duidelijk. Ondanks haar sexe, haar goed gemaakte kleeren en beschaafde manieren, behoorde deze vrouw tot een bende waaghalzen, die hun kost verdienen met het afzetten van personen, in plaats van met het stelen van goederen, die een hoogen losprijs vragen evenals struikroovers. Goddank! In dit geval was er niet veel kwaad geschied, en zoo noodig is er in Rusland altijd overvloed van geld. Zonder een woord te verspillen, legde Graaf Lavrovski zijn zakboekje op tafel en vroeg eenvoudig:

„Geef mij den prijs op."

„Dat is juist het doel van mijn komst," luidde rustig het antwoord van de vreemde, „maar ik moet u verzoeken, graaf Lavrovski, dat zakboekje weg te nemen, — de prijs voor de vrijheid van den Czarowitz kan daarin niet genoteerd worden."

In groote verrassing keek Lavrovski haar aan; heel dit zonderlinge onderhoud deed zijn verbazing met de minuut stijgen.

Toen kwam Maria Stefanovna regelrecht tot de zaak, in een adem doorsprekend. In de verloopen nachtelijke uren van folterenden angst had ze het te voeren gesprek goed overdacht en geheel in zich opgenomen. Zij deelde den nu totaal overbluften ouden hoveling mede, hoe een gewaagde samenzweering den erfgenaam van den Russischen troon als een hulpeloozen gevangene in handen had gespeeld van eenige enthousiasten. Zij vertelde hem haar eigen aandeel in de zaak, in zijn herinnering terugroepend de geheimzinnige odalisk, en hem de verzekering gevend, dat zijzelf met de meeste zorg er voor waakte, dat het den aanzienlijken gevangene aan niets ontbrak.

Zij sprak duidelijk, op een beslisten toon en met een levendigheid, die graaf Lavrovski bijna den adem ontnam. Door ontzetting aangegrepen luisterde de oude Rus naar de duidelijke zinspelingen op de gevaarlijke positie van zijn Keizerlijke Hoogheid en de bedekte dreigementen bij mogelijke gevolgen. Als in verbijstering staarde hij haar aan bij de gedachte, hoe zulk een monstrueus plan had kunnen beraamd en uitgevoerd worden door een bende jonge mannen, van wier bestaan hij onkundig was geweest,

en eensklaps drong het tot zijn besef door hoe nutteloos al zijn pogingen en die van monsieur Furet zouden gebleken zijn, om met zooveel verborgen vijanden den strijd aan te binden.

„Ik meen, monsieur, u duidelijk te hebben gemaakt, dat het leven van den Czarowitz geheel berust in handen van hen, die hem hebben gevangen genomen, en het doel van mijn komst is u mede te deelen op welke voorwaarden Nicolas Alexandrovitch het leven zal worden gespaard en de vrijheid hergeven."

„Voorwaarden, madame? Ik wil geen voorwaarden hooren!" riep graaf Lavrovski uit, die, geprikkeld door deze ongeëvenaarde vermetelheid zich in zoover had hersteld, dat hij weer kon spreken. „Ter dood gebracht zult ge worden, gij en allen, die u gezonden hebben. De hemel zij geprezen, dat de Russische politie vèr-ziende oogen en vèr-reikende armen genoeg heeft, om den zoon van onzen beminden keizer te redden zonder gedwongen te worden te moeten luisteren naar de voorwaarden, gesteld door zulke schepsels als gij."

Vol woede opspringend, stak hij zijn hand reeds naar de bel uit om Stepán te gelasten deze verachtelijke overbrengster van zulke slechte berichten te bewaken, terwijl hijzelf op staanden voet hulp uit Rusland zou laten komen om dit lage gespuis te straffen.

Maria Stefanovna was onbeweeglijk blijven zitten, alleen het zacht tikken van haar voet op den grond verried haar ongeduld.

„Monsieur", zei ze rustig, „denk er aan, dat als

u op dien belknop drukt, uw jonge meester dood zal zijn voor de nacht verstreken is."

De oude Rus begreep haar. Wat een dwaas was hij! De vrouw sprak waarheid. Wat anders kon hij doen, dan geduldig wachten en luisteren naar het besluit van deze ellendelingen, die dreigend den dolk zwaaiden boven het hoofd van den Czarowitz.

Later konden zij wellicht wraak nemen, nu echter moesten ze met hen onderhandelen, hoe pijnlijk het ook was.

„U hebt gelijk, madame! Ongetwijfeld weet u en uw medeplichtigen, hoezeer wij in uw macht zijn, anders zouden zij het nooit gewaagd hebben u tot mij te zenden."

Met een uiterste inspanning zijn zelfbeheersching herkrijgend, voegde hij er bij:

„Ik zal luisteren naar hetgeen u te zeggen hebt."

Een zucht van voldoening ontsnapte Maria Stefanovna's lippen. Ze had zijn onverdeelde aandacht gewonnen en hem de bekentenis ontlokt, dat zij de macht in handen hield. Het plan in haar geest gerijpt, moest hem nu worden voorgelegd.

„Monsieur," begon zij, „ofschoon ik erken, dat onze gevangene iemand is, wiens veiligheid en vrijheid van groot gewicht zijn voor — zullen wij zeggen? — *een* deel van het Russische keizerrijk, zoo is het toch een feit — misschien heeft het nimmer uw aandacht getrokken — dat hij in de personen van zijn aanhangers en ambtenaren menigeen gevangen houdt, wiens leven en vrijheid eveneens van oneindige waarde zijn. Hebt u ooit te voren den naam Dunajewski hooren noemen?"

De oude hoveling kende hem wel, den vurigen, strengen Nihilist, wiens gevangenneming tegelijk met eenige van zijn kameraden een maand geleden een triomf voor de Derde Sectie was geweest. Hij vermoedde nu welk doel deze vrouw naar hem toe dreef. Een verwisseling van gevangenen. Lieve hemel! Wat hinderde het of de wereld was bevolkt met duizenden vrijgelaten veroordeelden, als dat eene kostbare leven maar volkomen veilig bleef?

„Hier heb ik een brief, monsieur, welken wij u verzoeken te overhandigen aan uw meester, den Czaar. Wij zeggen hem er in, dat zijn zoon zich in de macht bevindt van eenige personen, die hem als gijzelaar houden tot aan zekere voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden zijn: — algeheele vrijstelling van straf voor Dunajewski en al de tegelijk met hem gevangen genomen kameraden, en tevens een pas om onbelemmerd en in volle vrijheid het land te kunnen verlaten. Op den dag, dat zij de grens zijn overgetrokken, zullen de deuren van Nicolas Alexandrovitchs gevangenis worden geopend, en zal een fiacre gereed staan om hem naar zijn hotel te brengen."

Een huivering voer den ouden graaf door de leden bij de gedachte, dat hij dit vreeselijke bericht moest overbrengen, dat hij de bezorgde ouders moest mededeelen, dat hun zoon een gevangene was, bedreigd door den dolk van een moordenaar. Visioens van de verschrikkelijke wraak, welke de caesars gewoonlijk namen op de overbrengers van slechte tijdingen, verrezen voor zijn geestesoog en hij dacht aan de gewichtige vraag, die de zwaar beproefde moeder en

vader tot hem zouden richten: „Wat hebt gij met onzen zoon gedaan?"

„Is dat alles, wat in den brief staat?" vroeg hij eindelijk.

„Niet precies alles." In den brief herhalen wij hetgeen ik nu hier plechtig wil verklaren."

„En dat is?"

„Dat wij u verzoeken u te herinneren, monsieur, dat er geen reden bestaat om te vreezen, dat het leven van Nicolas Alexandrovitch gevaar loopt. Geef ons terug onze kameraden en wij zullen u overleveren onzen gijzelaar, zoo gezond als gedwongen gevangenschap mogelijk maakt. Maar — vergeet geen enkel oogenblik, dat aan de andere zijde van den muur waar de Czarowitz verblijft, ademhaalt en slaapt, een wachter staat, streng, vast besloten en steeds waakzaam. Een gerechtvaardigde vrees, mogelijk ook het geluid van een vreemden voetstap op de trappen zal voldoende zijn om den dolk, steeds geklemd in zijn vaste hand, regelrecht te stooten in het hart van den gevangene."

De oude hoveling boog het hoofd, zwijgend, verstomd door afgrijzen. Het scheen een afschuwelijke nachtmerrie, heel dit brutale komplot, al die dwepers, en hij, de zorgelooze bewaker, die het in hem gestelde vertrouwen had verraden, werd nu o, zoo wreed gestraft voor de begane fouten. Wie weet, ware hij niet zoo lafhartig geweest, hadde hij meer vertrouwen gesteld in het systeem, waaraan de Russische politie haar macht dankt, dan zouden deze schelmen hun schuld reeds hebben geboet nog voor zij zich bewust waren, dat gevaar hen dreigde. He-

laas, nu was het te laat voor berouw! Hij, Lavrovski, de Russische politie, ja zelfs de Czaar en de Czarina waren in de macht van deze ellendelingen en niets kon gedaan worden om hen te martelen, te verpletteren, niets om van de aarde te doen verdwijnen deze jeugdige afgezant, tot hem gekomen met een glimlach op de lippen en een bedreiging om te dooden in de hand.

Na den brief gelezen te hebben, vestigde hij een scherp onderzoekenden blik op het jonge gelaat tegenover hem, niet mogelijk echter bleek om te zien, hoe het achter den zwaren sluier straalde van geestdrift.

„Madame," zeide hij ten slotte, „ik twijfel er niet aan of uw vrienden, die u heden tot mij zonden, wisten tevoren, dat mijn toestemming op hun vragen verkregen zou worden. U allen houdt een zoo kostbaren gijzelaar in uw bezit, dat het niet aan mij is gewelddadige maatregelen te nemen om u te dwingen hem terug te geven. Indien het leven van mijn jongen meester in gevaar verkeert — en zoolang hij zich in uw handen bevindt, twijfel ik daar niet aan — zal geen daad mijnerzijds dit gevaar vermeerderen. Het is aan zijn Keizerlijke Majesteit den Czaar om over uw lot te beslissen, want geloof mij, een misdaad, zooals u hebt begaan, kan niet lang ongestraft blijven. Vroeger of later zult u de gevolgen van uw doemwaardige daad ondervinden, zelfs al verkrijgt u nu de vervulling uwer wenschen. Ik zal uw brief aan mijn keizerlijken meester ter hand stellen, en hij zal beslissen, welk vonnis over u zal worden voltrokken."

Hij had dit met veel waardigheid gezegd. Maria Stefanovna stond op. Er was niets meer voor haar te doen; de taak die zij zichzelf had opgelegd, was vervuld. Teruggekeerd in de eenzaamheid van haar kamer, zou ze in staat zijn te overwegen of zij werkelijk een groote overwinning had behaald, of zichzelf, haar vader en haar vrienden aan handen en voeten gebonden had, overgeleverd aan de genade van den vijand.

Zij was opgestaan en Lavrovski geleidde haar tot de deur, hoffelijk als altijd, ofschoon hij in zijn hart wenschte haar te kunnen neerslaan. Geruimen tijd zat hij doodstil, het hoofd verborgen in de handen, toen schelde hij en gelastte den binnentredenden Russischen bediende zijn valies en koffer te pakken en gereed te zijn om met den avondexpres de stad te verlaten. Deze, geleerd te zwijgen en te gehoorzamen, toonde geen verrassing, vroeg geen uitleg, maar was op den aangegeven tijd gereed om met graaf Lavrovski de reis naar St. Petersburg te ondernemen.

De oude graaf vertrok met een bezwaard hart; het avontuur, waarin de onbezonnenheid van den Czarowitz hen beiden had betrokken, dreigde een tragisch einde te nemen, niet zoozeer voor den erfgenaam van den troon — ofschoon, wie kon deze moorddadige socialisten vertrouwen? — maar voor hem, den totaal onschuldige, die dienst zou doen als den zondebok, waarop de keizerlijke woede zich naar hartelust zou kunnen koelen.

HOOFDSTUK XVII.

Eenmaal weer op straat zijnde, herademde Maria Stefanovna en sloeg den zwaren sluier terug. Zij was niet bang, dat men haar volgen zou, want zoo zij in één ding geslaagd was, dan zeker in het verschrikken en beangstigen van dien ouden lafhartigen hoveling, en wel zoo sterk, dat hij aan niets anders zou denken, dan om in den kortst mogelijken tijd Petersburg te bereiken en de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van den Czarowitz op anderer schouders te schuiven.

Voor zij de leden der broederschap terugzag, wilde Maria Stefanovna alleen zijn met haar gedachten. Het besluit om deze groote coup te durven wagen was zoo plotseling genomen, het verlangen een middel te vinden om dezen afschuwelijken moord te voorkomen, had haar zoo geheel beheerscht, dat niet in haar was opgekomen de vraag, hoe haar vader en het komitee zouden denken over haar inmenging in hun zaken.

Gedreven door haar rechtvaardigheidsgevoel had ze enkel haar vrouwenhart geraadpleegd, overtuigd, dat de president en het meerendeel der oudere, gematigde mannen haar daad zouden goedkeuren.

Was hun tijd en gelegenheid gegeven om de zaak te overwegen, dan zouden zijzelf een plan hebben gemaakt, zooals zij nu had uitgevoerd. Maar Mirkovitchs machtige rede, getuigend van fellen haat voor den tyran en zijn geslacht, had hen meegesleept,

hen er toe gebracht zich te onderwerpen aan zijn krachtige persoonlijkheid. Zonder hun gedachten een oogenblik te bepalen bij de voorgenomen afschuwelijke misdaad, hadden zij met Mirkovitch gedorst naar wraak, zoodra zij begonnen te begrijpen, dat hun afgezant iets moest overkomen zijn.

Wat er intusschen met Iván Volenski kon gebeurd wezen, durfde Maria Stefanovna zich niet voorstellen; zij durfde er niet aan denken dat, terwijl zij met alle macht streefde om een overwinning te behalen, hij wellicht in handen der politie was gevallen en gelijk met hem al de compromitteerende papieren, dat zij allen onherroepelijk verloren zouden zijn, terwijl Dunajewski en de andere kameraden hun vrijheid herkregen.

Als dat vreeselijke ding was gebeurd, als zij bestemd was te moeten aanzien, dat haar vader en al haar vrienden gearresteerd en naar Petersburg gesleept werden voor een gerechtelijk onderzoek — dat onderzoek zelf een bespotting — dan zou ze God bidden, dat de kameraden zich op haar zouden wreken, haar straffen voor haar bemoeiing, nog voor zij hun lijden zou deelen.

De samenkomst in de Franzgasse kenmerkte zich dien avond door een zeer sombere, naargeestige stemming. Weer waren vier en twintig uur verloopen zonder dat eenig levensteeken van Volenski was ontvangen. Dat hem het een of ander vreeselijk ongeval was overkomen viel niet meer te betwijfelen, toch koesterden nog enkelen de hoop, dat het hem gelukt zou zijn de papieren te vernietigen, voor ze in verkeerde handen kwamen. En voor deze hoop

beweerden zij goede reden te hebben. De Czarowitz zat nog gevangen in het huis aan de Heumarkt, en zijzelf waren nog vrij en ongedeerd. En bij de gedachte aan het vermoedelijke lot van Volenski, algemeen geacht en gezien als hij was, overmeesterde hen de dorst naar wraak.

Dunajewski en zijn kameraden waren nu hopeloos verloren, en Iván zou zeker hun gevangenschap moeten deelen. Mirkovitch had gelijk gehad, de martelaren daar in Moscou hechtten geen waarde aan hun leven en vrijheid, offerden beide gewillig voor de groote zaak, welke Rusland voor eeuwig zou bevrijden van de tyrannie, die haar op den laagsten trap van beschaving hield.

Gelukkig zouden ze niet ongewroken blijven! De laatste aarzeling was overwonnen, het laatste besef van eer en ridderlijkheid gestorven; ten spijt van de beschaving, waarop Mirkovitch zoo verachtend had gezinspeeld, was het hoogere in den mensch tijdelijk ondergaan in de sterke begeerte om zich te wreken op hem, die tot den gehaten troep behoorde, op hem, die nu althans in hun macht was.

Het trok niemands aandacht, hoe bleek Maria Stefanovna er uitzag, toen zij kort na haar vader binnentrad, hoe haar afwachtende, eerbiedige houding was veranderd in een, die getuigde van moed.

De gewone doellooze, ontstemmende vragen ten opzichte van mogelijke tijdingen van Volenski werden gesteld, de gewone gebeurlijkheden opgesomd ten opzichte van zijn lot en dat der compromitteerende documenten.

Mirkovitch zat aan het hoofd van de tafel, onge-

duldig trommelend met zijn vingers, blijkbaar verlangend naar het einde van al deze vruchtelooze beschouwingen.

„Te laat om over dit alles te praten," zeide hij eindelijk, plotseling opstaande en niet langer bij machte zijn ongeduld te beheerschen. „Laten wij het voor bewezen houden, dat Dunajewski, Volenski en de anderen voor eeuwig voor ons verloren zijn, dat voor ons allen de slag kan vallen elk uur, elke minuut, en laten wij zwelgen in het genot, dat goddelijk is, het genot der wraak."

„Mirkovitch heeft gelijk," verklaarde een der leden van het komitee. „Ik zelf behoorde tot hen, die een groot doel met zachte middelen wilden bereiken. Ik zie nu in, dat het verstandiger was geweest vroeger naar uw raadgevingen te luisteren; wij zouden dan onzen zeer gewaardeerden kameraad Volenski het afschuwelijke lot van Dunajewski hebben bespaard. Er is nog geen bericht van hem, ofschoon er tien dagen zijn verloopen sedert hij ons verliet; hij is dood of gevangen. Ik stel voor, dat er vonnis geveld zal worden over *onzen* gevangene, evenals het maar al te spoedig zal geschieden over hem."

Een woeste vreugde straalde van Mirkovitchs streng gelaat, het vuur der victorie gloeide in zijn diep ingezonken oogen. Zijn hand sloot zich als hield ze reeds in haar greep den zoon van den grooten tyran, die het volk onderdrukte. Zijn hooge gestalte scheen nog majestueuzer, zooals hij daar stond, hij, de profeet van de wraak des Heeren, de wraak, welke alle tyrannen op hun knieën zal doen kruipen, zich krommend in onnoemelijken angst.

De president nam geen deel aan het gesprek; zijn geheele wezen kwam in oproer tegen het bloeddorstige plan, maar de macht missend de volvoering tegen te houden, verzette hij zich niet.

Mirkovitch had gezegd: „Laat ons stemmen," en verscheiden handen werden omhoog gestoken om toestemming te geven voor de vreeselijke daad. Maria Stefanovna had eindelijk voldoende kalmte en geestkracht verkregen om haar vrouwelijk gevoel te stellen tegenover de kracht van hun mannelijken wil.

Nauwelijks waren de woorden:

„Gij allen stemt dus toe?" haar vader over de lippen gekomen, of zij stond tegenover hem, alleen en uitdagend.

„Neen, vader, zij stemmen *niet* toe."

Alle hoofden keerden zich naar het jonge meisje, wier stem zij niet gewoon waren op hun vergaderingen te hooren, aan wier tegenwoordigheid zij zonder twijfel niet hadden gedacht, anders zouden zij het gevreesde onderwerp niet in haar bijzijn hebben besproken. In den laatsten tijd had zij zich zoo zeer vereenzelvigd met hen, dat in hun kameraadschappelijke verhouding haar sexe was vergeten, en niemand er aan gedacht had haar te verzoeken vanavond niet te komen, den avond, waarop een vonnis over dood en leven zou worden geveld, dat haar oor geen recht had te vernemen.

„Maria," zeide Mirkovitch vriendelijk, „ik weet zeker, dat al onze vrienden er mij een ernstig verwijt van zullen maken, dat ik je heb toegestaan van avond tegenwoordig te zijn. De fout eenmaal begaan, kan echter niet hersteld worden, dus doen wij een beroep op je gezond verstand en je vader-

landsliefde om geen weerstand te bieden aan hetgeen is besloten ten bate van de groote zaak. Streef er liever naar om de noodige sterkte te verkrijgen als je een nuttig lid van de fraterniteit wilt worden. Nu zal ik je thuis brengen. Dit is inderdaad geen plaats voor iemand van zulk een jeugdigen leeftijd."

Ongeduldig, maar toch eerbiedig, omdat hij haar vader was, had Maria geluisterd, maar zoodra hij zweeg, vervolgde zij:

„Mijn vrienden, mijn kameraden, mijn broeders. Ik weet het, alleen onze vriendschap geeft mij het recht u te dwingen naar mij te luisteren, maar ik weet zoo goed wat op dit oogenblik in uw aller gemoed omgaat. Niet een uwer heeft zich den tijd gegund na te denken, welk een lafhartige misdaad gij allen wilt begaan..."

„Maria!" donderde Mirkovitchs gebiedende stem.

„Neen, ik wil niet zwijgen, vader, zelfs dan niet als mijn vermetelheid gestraft zou worden met denzelfden moordenaarsdolk, die nu gescherpt wordt voor een hulpeloos, ongewapend jongmensch."

Met toornigen blik was Mirkovitch zijn dochter genaderd, doch tien paar handen hielden hem tegen. Niemand had gesproken en Maria ging voort: „Neen, die afschuwelijke, lage, lafhartige misdaad zal, God zij gedankt, nooit gebeuren."

„En wie zal het beletten, Maria Stefanovna?" vroeg Mirkovitch smalend.

„Ik, vader!" verklaarde Maria, haar oogen rustig vestigend op de tot haar opgeheven gezichten.

Toen, terwijl een ademlooze stilte heerschte, terwijl Mirkovitch zelf door ontzag vervuld was voor

wat haar vrouwelijk vernuft had bedacht en ten uitvoer weten te brengen, vertelde zij in gloeiende woorden wat ze had overwogen en gedaan sinds zij nu vier en twintig uur geleden begon te beseffen, dat deze Utopisten op het punt waren het pad te volgen, dat voerde tot schande, tot lage, verachtelijke, onherstelbare schande. Zij vertelde van haar eigen folterende angsten bij de gedachte, dat zij het was geweest, die een niets vermoedend jongmensch in een hinderlaag had gelokt, waar de dood hem wachtte, vertelde van haar zieleleed bij de zekerheid, dat de hand van haar eigen vader bestemd was den lafhartigen stoot toe te brengen.

Zij sprak hen van het waardig doel, dat hun voor oogen stond, toen de gedachte aan de ontvoering van den jongen prins het eerst bij hen opkwam; zij sprak hen over Dunajewski, over hun vele kameraden, die verweg in de gevangenissen verkwijnden.

„Denkt er aan, welk een edel doel wij wilden bereiken. Waarom zouden wij het opgeven? Onze vriend Volenski moge gevangen genomen zijn, het zij zoo, maar wij beschikken nog over andere middelen om Dunajewski te redden en Iván niet aan zijn lot over te laten."

Zij begrepen niet, waarop dat alles moest uitloopen, toch luisterden zij naar haar geestdriftige woorden zonder haar met een vraag in de rede te vallen. Toen begon zij te vertellen van haar onderhoud met Lavrovski, de houding van den ouden hoveling, de bekentenis van zijn onmacht, den brief, dien zij hem had gegeven om aan den Czaar te overhandigen, den brief, een copie van dien, welke

Volenski voor hen naar Petersburg zou meenemen.

Het scheen ongeloofelijk, dat een jong meisje, nog zoo weinig bekend met de wereld, in staat was geweest zoo koelbloedig zulk een vermetel plan te beramen, en nadat het in haar geest gerijpt was, met zooveel succes ten uitvoer te brengen.

De woorden van het jonge meisje hadden een magisch effect op de sombere gemoederen; de gevoelens van mannelijkheid en oprechtheid, tijdelijk onderdrukt door de duistere gedachten aan wraak, ontwaakten op nieuw, strijdend om de lagere hartstochten te overmeesteren; jonge gezichten straalden weer van geestdrift, gloeiden van patriotisme en liefde voor hun medemenschen.

Mirkovitch alleen keek norsch en verstoord, ofschoon een nauwkeurig opmerker nu en dan een uitdrukking van trots op zijn gelaat zou hebben gezien, trots op de dochter, die deze daad had gedaan.

Toen ze zweeg, bleef de doodsche stilte voortduren, ditmaal echter was ze een uiting van geluk, van verademing na de gedruktheid der laatste vier en twintig uren.

De president verbrak haar het eerst. Hij verhief zich van zijn zetel en ging met veel waardigheid naar Maria Stefanovna, die met gloeiende wangen en schitterende oogen, trillend van aandoening het resultaat van haar woorden afwachtte.

„Maria Stefanovna," zei hij eenvoudig, „ik meen uit ons aller naam te spreken, wanneer ik zeg: „Ik dank u!"

Deze weinige woorden schenen de spanning te

verbreken. Een storm van enthousiaste dankbetuigingen brak los, en slechts met de meeste moeite gelukte het Maria Stefanovna haar ontroering te beheerschen.

De harmonie scheen hersteld. Alleen Mirkovitch zat zwijgend en grimmig te rooken; de anderen lachten en schertsten en Maria werd overstelpt met vragen.

„Hoe kunnen wij zeker weten, dat Dunajewski veilig over de grens is gekomen?"

Maria had aan alles gedacht.

„Het zal officieel worden aangekondigd in het „„Fremdenblatt" ", luidde haar antwoord.

„En op dien zelfden dag, Mirkovitch, zul je ontheven worden van je bewaking."

„Ik denk," hield hij koppig vol, „dat het verstandiger is de tyrannen en hun geslacht, allen tegelijk van de aarde te doen verdwijnen. Intusschen," vervolgde hij met zijn gewone norschheid, „dienden wij te hopen, dat Volenski en onze papieren veilig zijn."

Zij hadden echter niet den minsten lust hun geestdrift te laten verjagen. Hoop heerschte dien avond oppermachtig in de komitee-kamer in de Franzgasse. De papieren konden niet in verkeerde handen zijn, want de Czarowitz zat nog gevangen op de Heumarkt en zijzelf bevonden zich nog steeds in vrijheid en indien hun papieren veilig waren dan was er volgens hun meening gegronde reden om te gelooven, dat ook hun afgezant ongedeerd was gebleven.

De vergadering duurde tot laat in den nacht. De droefgeestige voorspellingen waren nu vervangen

door gelukkige, en Maria Stefanovna was de heldin van het uur. Zoodra zij volkomen overtuigd was, dat haar daad aller goedkeuring had verworven en er geen gevaar meer bestond, dat haar vader hen opnieuw onder zijn invloed zou brengen, ging ze weg, gevolgd door hun gejuich en zegeningen, om in haar eigen kamer rustig te bidden, dat het slot van haar plan evenveel succes mocht hebben als het begin.

Verweg, in een vreemd maar gastvrij land, in een hotel, en omringd door vreemden, zweefde diezelfde kameraad van hen tusschen leven en dood in de hevige pijnen van een acute hersenziekte. De spanning was te groot geweest, en de pijnlijke hersens waren niet in staat hun werk te verrichten. En de compromitteerende documenten — de noodlottige kandelaars? Waar waren ze nu? In wiens handen zouden ze komen? Zou na dien moedigen strijd de overwinning een ander ten deel vallen, en zoo ja, gave dan God, dat hij niet tot de doodsvijanden behoorde.

HOOFDSTUK XVIII.

Het was ongeveer een week later, dat Nicolas Alexandrovitch, afgemat door zijn langdurige gevangenschap, 's avonds laat tot zijn verrassing een zijden zakdoek op zijn tafel zag liggen met een brief aan zijn adres. Elke tijding is voor een gevangene altoos een goede tijding. Snel de enveloppe openscheurend,

las hij tot zijn verbazing de volgende korte mededeeling:

„Indien Nicolas Alexandrovitch bijgaanden zakdoek stevig om zijn gelaat wil binden en zonder weerstand te bieden aan eenige personen toestaan, hem uit zijn tegenwoordig verblijf in een fiacre te brengen, dan zal hem zijn volle vrijheid worden hergeven. De personen, aangewezen om Nicolas Alexandrovitch te vergezellen, zullen een uur na middernacht op hem wachten."

Het zou meer dan dwaas zijn geweest om uit een gevoel van trots een mogelijke ontsnapping van de hand te wijzen. De gedachte, dat hem wellicht een gevaarlijken valstrik werd gespannen, flitste door zijn brein doch werd onmiddellijk verworpen, hadden zijn bewakers hem lichamelijk letsel willen berokkenen of hem naar een veiliger plaats vervoeren, dan hadden zij het in hun macht om het te doen zonder hem hun voornemen kenbaar te maken of hem te vragen zijn oogen te blinddoeken.

Een uur na middernacht stond hij gereed, den zakdoek om het gezicht gebonden. Hij hoorde de deur openen en het geluid van verscheiden voetstappen, toen voelde hij zijn handen door een krachtigen greep omvat, werd hij uit de kamer geleid en de steenen trappen af, die hij een veertien dagen geleden zoo opgewekt en vol verwachting had beklommen. Blijkbaar was hij onder een sterk geleide; het scheen hem toe, dat iemand voor hem en iemand achter hem liep, terwijl aan weerszijden een derde

en een vierde bewaker zijn polsen als in een ijzeren klem omsloten hielden.

Hij werd in een fiacre geholpen, steeds geblinddoekt en zijn polsen steeds stevig vastgehouden; na een rit van ongeveer een kwartier hield het rijtuig stil, het portier werd geopend en Nicolas Alexandrovitch geholpen om uit te stappen. Het scheen hem toe, dat zijn polsen minder stevig werden vastgehouden, eindelijk geheel losgelaten; op hetzelfde moment hoorde hij het portier toeslaan en de fiacre in vliegende vaart wegrijden. Hij kwam tot de overtuiging, dat hij vrij was en alleen, en trok snel de blinddoek van zijn gezicht. Hij keek verbluft in het rond. De straat, waarin hij zich bevond was lang en verlaten — een rij huizen, alle gebouwd in denzelfden trant, geen bijster schitterende verlichting, niet een ziel in 't zicht, heel in de verte het snel wegrijdende vehikel, nu enkel maar een vlek, eindelijk geheel verdwenen.

Als in een droom en zonder te weten, waar hij was liep de Czarowitz een poosje doelloos rond, hopend een drukkere straat te bereiken. Ten slotte ontmoette hij een paar voorbijgangers, wien hij vroeg, waar hij op dit uur van den morgen het best een rijtuig kon krijgen, daar hij een vreemdeling was en den weg niet meer wist.

Hij werd terechtgewezen en vijf minuten later zat hij weer in een rijtuig, dat hem snel naar het Hotel Imperial bracht.

In de vestibule wachtte hem zijn trouwe Russische bediende, wiens blijdschap bij het weerzien van zijn jongen meester geen grenzen kende. Achter hem

stonden twee of drie deftige personages, die eerbiedig groetten, toen de Czarowitz uitstapte. Lavrovski was niet present, maar een bejaard man met een decoratie in het knoopsgat trad nader. Nicolas echter wenkte, hem te volgen naar zijn apartementen.

„U is zeker hier, monsieur," zeide de Czarowitz, „om uit te leggen hoe eenige ellendelingen er in geslaagd zijn, den erfgenaam van den Russischen troon veertien dagen achter slot en grendel te houden voor uw ondergeschikten mijn verblijf ontdekten en hen dwongen mij mijn vrijheid weer te geven?"

„Uw Keizerlijke Hoogheid," antwoordde de oude ambtenaar, „is terecht vertoornd over hetgeen u een onverantwoordelijke nalatigheid moet schijnen, maar . . ."

„U hadt moeten weten, dat ik dien avond van het bal in de opera op een geheimzinnige manier ben verdwenen."

„Graaf Lavrovski heeft het noodig geoordeeld zijn Majesteit enkel mede te deelen, dat uw Keizerlijke Hoogheid met een lichte ongesteldheid uw kamer moest houden."

„En?"

„Vier dagen geleden kwam hij te St. Petersburg met het vreeselijke bericht."

„U is natuurlijk gelast onmiddellijk uw geheele staf aan het werk te zetten?"

„Mij zijn geen bevelen opgedragen, uw Keizerlijke Hoogheid, en niemand, zelfs ik niet, weet wat er tusschen zijn Majesteit en graaf Lavrovski is voorgevallen. Evenmin is mij officieel medegedeeld in welk een kritiek geval uw Keizerlijke Hoogheid

zich bevond. Eergisteren werd mij gelast met twee mijner hoofdambtenaren en met Stepán, den bediende van uw Keizerlijke Hoogheid, onmiddellijk naar Weenen te vertrekken, onder een aangenomen naam in dit hotel te logeeren en gereed te zijn uw Keizerlijke Hoogheid te ontvangen, wanneer u ook zoudt arriveeren."

„Wat is dat alles geheimzinnig! Ik begrijp er niets van. Moet u dan niet trachten op te sporen de brutale ontvoerders van mijn persoon?"

„Wij hebben, schijnt het, enkel den hemel te danken, dat uw Keizerlijke Hoogheid door Gods voorzienigheid aan ons is teruggegeven. Dit is de eenige inlichting die mij gewerd — officieel."

„En vertrouwelijk?"

„Oh! Niets dan onderstellingen."

„Ik wil ze weten."

„Ik zal ze uwe Keizerlijke Hoogheid geven voor wat ze waard zijn. Toch — mijn lange ervaring als hoofd van zijn Majesteits politie heeft mijn instinct zoodanig gescherpt, dat het mij zelden een verkeerde richting aanwijst. Voor mijn vertrek naar Weenen had ik een brief van zijn Majesteit in handen, waarbij verzekerd werd een volkomen pardon aan een bende Nihilisten en hun leider, een zekere Dunajewski, die op hun veroordeeling wachtten voor een aanslag op het leven van onzen doorluchtigen Majesteit. Bij den brief was gevoegd een pas, hen alle volle vrijheid gevend om den grens te passeeren, geteekend door zijn Majesteit zelf, en waaraan mij gelast werd het officieele zegel te hechten."

„En de Nihilisten?"

„Werden dien zelfden avond nog in vrijheid gesteld, en geleid door een sterk escorte passeerden zij in den vroegen morgen de grens, waar hun het paspoort werd overhandigd en de vrijheid gelaten om te gaan, waarheen zij wilden."

„Zelfs nu begrijp ik de zaak nog niet goed."

„Uit Rusland werd een officieel telegram, aankondigend deze weergalooze invrijheidstelling van Nihilistische veroordeelden, gezonden aan alle Weensche couranten, die van morgen het nieuws publiceerden."

Al pratend trok het Russische hoofd van de politie een nummer van het „Fremdenblatt" en nog een paar andere bladen uit zijn zak en overhandigde hen aan den Czarowitz.

„U denkt dus dat ik tot gijzelaar diende?"

De Rus knikte.

„Enkel een onderstelling mijnerzijds."

„Maar een juiste, daar ben ik van overtuigd. Mijn vrijheid zou de prijs zijn voor de hunne."

„Daaraan is het ongetwijfeld te wijten, uw Keizerlijke Hoogheid, dat de oogen en handen der Russische politie gebonden bleven —" Tusschen zijn tanden voegde hij er bij: „Voor nu althans."

„En Lavrovski?"

De oude Rus haalde de schouders op.

„Ik wil niet, dat de oude Lavrovski een haar van het hoofd gedeerd wordt," zeide de Czarowitz gebiedend. „Hij deed wat hij kon om mij van dat dwaze avontuur terug te houden. Meer kon hij niet doen."

„Hij had ons dadelijk met het geval in kennis moeten stellen," beweerde het hoofd der politie op

bitsen toon. „Wellicht hadden wij de schurken kunnen gevangen nemen."

„En mij waarschijnlijk vermoord vinden; neen neen, mijn waarde Krapotkine, hij deed het met een goede bedoeling, wenschte mijn reputatie te sparen. Lavrovski is in geen enkel opzicht te beschuldigen."

„Uw Keizerlijke Hoogheid heeft zeker den noodigen invloed om graaf Lavrovski voor ongenade te vrijwaren. Mijn mannen zijn gereed uw Keizerlijke Hoogheid naar Petersburg te escorteeren."

„Als een schooljongen, die een sluipertje heeft gemaakt! Overigens zal ik blij wezen deze stad met zijn onaangename herinneringen te verlaten. Wij zullen vanavond huiswaarts keeren."

En Nicolas Alexandrovitch, vermoeid en zenuwachtig, ontsloeg het hoofd der politie met een glimlach en een buiging.

Het was een zonderling avontuur geweest en hij vroeg zich af, of hij ooit de ware toedracht zou te weten komen, en of zij, die zulk een brutaal plan hadden gemaakt, eenmaal in handen der Russische politie zouden vallen.

Dat daar weinig kans op bestond, begrepen zoowel hij als de slimme Krapotkine, toen zij op hun terugreis naar Petersburg samen de mogelijkheid bespraken om de ellendelingen aan de justitie over te leveren.

De Czarowitz had nooit een zijner ontvoerders onder de oogen gehad; gedurende zijn gevangenschap had hij niemand gezien als Maria Stefanovna, op wier gemaskerd gelaat hij op dien gedenkwaardigen

avond in de fiacre maar vluchtig een blik had kunnen werpen, en de twee of drie doofstomme moesjiks, die hem bedienden en bewaakten. Dat de beschrijving van den Czarowitz tot eenig spoor zou kunnen leiden was niet precies onmogelijk, Krapotkine echter wist maar al te goed, hoe gering de kans daarop was. Evenmin bestond er hoop het huis te ontdekken noch de localiteit, waarin zulk een voornaam gevangene ruim twee weken was opgesloten geweest. De Czarowitz kende de stad in het geheel niet en zou niet eens kunnen aanduiden in welke richting men met hem was weggereden. De buitenkant van het huis had hij nimmer aanschouwd, en binnenin kende hij niets dan de twee kamers, welke hij had bewoond.

In machtelooze woede beet het hoofd van de politie op zijn snor, ten volle beseffend hoe prachtig het geheele komplot in elkaar was gezet en ten uitvoer gebracht, en hoe naar alle waarschijnlijkheid de brutale samenzweerders aan hun gerechte straf zouden ontsnappen en bovendien een schitterende overwinning vieren door de invrijheidstelling van Dunajewski en zijn broeders Nihilisten.

Op denzelfden nacht, waarop hun gevangene zijn vrijheid herkreeg, en omstreeks hetzelfde uur zaten de leden van de broederschap rookend en schertsend bij elkaar. De president, hoffelijk en welwillend als vroeger, sprak over Maria Stefanovna, die hij beschouwde als de redster van hen allen. De oudere mannen vereerden haar als de persoon, waaraan zij te danken hadden, die niet een eeuwigdurend zelfverwijt hun laatste levensjaren tot een foltering

maakte, en de jongere als de profetes van hun Utopia, die hen tot de overwinning zou voeren door haar wijze raadgevingen en moedige daden.

Aller gelaat getuigde van groote spanning en menige blik werd op de klok geworpen, die tergend langzaam scheen te tikken.

Eindelijk! Daar klonken voetstappen, weldra werd de deur geopend en vier kameraden, waarbij Mirkovitch, kwamen binnen. Met één zelfde woord werden ze door allen gegroet: „En?"

„En," herhaalde Mirkovitch, „het laatste hoofdstuk van onze sensatieroman is geëindigd. Dunajewski en onze kameraden zijn nu op weg naar Engeland, en Nicolas Alexandrowitz bespreekt met Krapotkine de mogelijkheid om ons allen onder bereik te brengen van de Derde Sectie."

Een schaterlach vol vroolijkheid, triomf en geestdrift beantwoordde deze onderstelling.

„Dat is een onmogelijkheid," verzekerde allen, „ze hebben niet het minste spoor."

Zij wilden niet luisteren naar Mirkovitchs dreigende speeches, niet naar zijn teleurstelling over het ontsnappen van een toekomstigen tyran. Zij voerden een levendig gesprek over Dunajewski's verrassing, toen hij zich weer vrij man voelde en een paspoort kreeg, hem en zijn makkers toestaande zich te begeven waarheen ze wilden. Een paar oudere leden waren hen naar Hamburg tegemoet gereisd met geld en kleeren, om hen in staat te stellen zich naar Engeland in te schepen.

Maria Stefanovna had hen vergezeld. Men oordeelde het raadzaam, dat zij een poosje in het buiten-

land zou vertoeven, zoowel voor haar eigen veiligheid als voor die van haar kameraden.

„Laten zij van Petersburg uit maar beproeven de mannen van de zoo volkomen gelukte samenzwering te ontdekken! Ze hebben geen sleutel om het raadsel op te lossen! Wat kunnen zij dus doen?"

„Geen sleutel," zeide Mirkovitch kalm, „behalve onze aan Volenski toevertrouwde papieren, waarvan wij volstrekt niet weten, waar ze zijn, zoomin als waar onze afgezant is."

Was zijn wensch een enthousiasme te koelen, welke hij niet kon deelen, dan had hij zijn doel ten volle bereikt. Het wekte een zeer gerechtvaardigde verwondering, dat er geen enkel soort bericht van den jongen Pool was ontvangen, sedert hij een veertien dagen geleden zelf had bericht, dat hij den volgenden morgen onder protectie van zijn Eminentie den kardinaal zou vertrekken.

Ofschoon het vertrouwen in hun afgezant nog ongeschokt bleef, voelde ieder toch een zekere onrust — een vage vrees, merkbaar, wanneer zijn naam werd genoemd. De onrust van den president was heden ongemeen groot, maar ofschoon niet bij machte rekenschap te geven van Volenski's langdurig zwijgen, wilde hij niet de minste toespeling toelaten, waardoor de goede naam van zijn jongen vriend werd aangetast.

Het leelijke woord „verrader" was een paar maal gefluisterd, doch niet in zijn tegenwoordigheid. De bejaarde mannen, geloovend, dat hun stoutmoedige afgezant het een of andere vreeselijke ongeval was overkomen, meenden te kunnen rekenen, dat de

documenten niet in verkeerde handen waren gevallen.

Na de groote overwinning zou het zulk een verpletterende slag zijn; de documenten waren zoo ontzettend compromitteerend voor hen en voor de geadresseerden te Petersburg, dat niet een hunner hoop kon koesteren de gevangenis te ontgaan.

Als gewoonlijk trachtte de president hen gerust te stellen en de verontwaardiging te onderdrukken, welke in steeds sterker woorden werd uitgesproken.

„In geen geval," zeide hij, „mogen wij hem ongehoord veroordeelen. Waren op dit moment onze papieren in verkeerde handen, dan zouden wij hier niet vrij en ongedeerd zitten, en zou niet gebeurd zijn, wat een half uur geleden heeft plaats gehad."

Allen erkenden de waarheid hiervan, en ieder voelde zich een weinig gerustgesteld. Overigens was het zuiver tijd vermorsen om nog langer te discussieeren over de mogelijke lotgevallen van Volenski. Berichten, goede of slechte, zouden hun vroeg of laat bereiken en het geheim ophelderen.

Na vastgesteld te hebben om over twee dagen weer te vergaderen, maakten allen zich gereed om heen te gaan. Mirkovitch stond al bij de deur, toen iets in de oogen van den ouden president hem deed terugkeeren en wachten tot zij beiden alleen in de kamer waren.

„U weet iets, Lobkowitz. Wat is het?"

„Lees dezen brief, dien ik van morgen ontving."

„Van Volenski?"

„Lees hem."

Mirkovitch begon hem half luid voor te lezen:

Londen, Charing Cross Hotel,

„Mijn waarde Lobkowitz. — U zult zich verwonderen, dat ik uit deze stad aan u schrijf en u zeker afvragen, wat ik bij mogelijkheid hier doe. Ik ben den dood nabij geweest, mijn besten vriend, ten gevolge van een serie van de verschrikkelijkste ongelukken, welke een mensch kunnen overkomen. Wees niet ongerust, ofschoon de tijding, welke ik eindelijk in staat ben te zenden, allerafschuwelijkst is. De papieren zijn niet meer in mijn bezit..."

Een half onderdrukte vloek ontsnapte Mirkovitchs lippen en zijn handen sloten zich krampachtig over den bijna onleesbaren brief, klaarblijkelijk geschreven door een zieke, nauwelijks in staat de pen vast te houden.

„Een allernoodlottigste opeenstapeling van rampen — vervolgde Mirkovitch — beroofde me van hen op hetzelfde moment, dat ik ze had geborgen op wat mij toescheen een absoluut veilige plaats te zijn. Sinds dat ongelukkige uur heb ik al mijn energie aangewend om ze terug te krijgen, want hoewel mij steeds bekend was, waar ze waren, zijn ze door een bijna satanischen samenloop van omstandigheden steeds aan mijn greep ontsnapt op het hetzelfde oogenblik, dat, bij wijze van spreken, mijn hand er reeds naar was uitgestoken. Ten slotte bleek de geestesspanning te sterk voor mijn gezondheid en wierp mij op het ziekbed. Nogmaals zeg ik, wees niet ongerust. Naar mijn

innige overtuiging heeft nog geen sterfelijk oog er een blik in geslagen, en onze geheimen zijn nog steeds de onze. Nu echter ben ik te zwak om alleen te handelen; een uwer diende mij te komen helpen, en zeer waarschijnlijk zal ik veel geld noodig hebben. Ik durf niet vragen, wat er te Weenen gebeurd is, of onze kameraden vrij zijn, of, niets van mij vernemend, er gehandeld is, of dat Nicolas Alexandrowitz nog steeds een gijzelaar blijft. Ik smeek u in Godsnaam mij niet te wantrouwen en zoo mogelijk onze kameraden niet noodeloos den schrik op het lijf te jagen. Alles is nog niet verloren, maar ik moet uw hulp hebben. Kom zoo spoedig als u kunt,

Uw vriend en kameraad,
Iván Stefanovitch Volenski."

Mirkovitch sprak geen woord, maakte geen enkele opmerking; hij kneep den brief tot een bal en een onheilspellende trek kwam op zijn gelaat.

De president bleef eveneens zwijgen; kennend het heftige temperament van den fanatieken Rus begon hij te vreezen voor zijn zieken jongen vriend, die reeds zooveel scheen geleden te hebben.

„Ongelukkigerwijze kan ik niet gaan," zeide hij eindelijk, „en er is niemand, dien ik meer vertrouw dan u, Mirkovitch."

„Ik zal gaan, dat spreekt vanzelf, en geld meenemen, nu er om geld gevraagd wordt, maar —" hij zweeg even en voegde toen tandenknarsend van woede er bij — „laat Iván gewaarschuwd zijn,

indien onze papieren in verkeerde handen vallen."

„Het was op zijn ergst een domme fout, dat weet ik heel zeker," vergoelijkte Lobkowitz. „Iván is geen verrader, daar verpand ik mijn leven op,"

„Ik beschuldig hem immers niet," zei de ander ongeduldig, „maar de vertrouwensman van onze broederschap heeft niet het recht domme fouten te begaan."

„Wij weten nog te weinig om ons het ergste voor te stellen. Hij schrijft nog vol hoop."

„Het verstandigst zal wezen vanavond te vertrekken. Kan ik over het geld beschikken? Hij zegt, dat er veel noodig is; waarschijnlijk voor omkooperijen."

„Kom voor uw vertrek bij me aan huis; ik zal zorgen dat alles gereed ligt. — En — Mirkovitch," vervolgde hij overredend, „veroordeel hem niet ongehoord. Denk er aan, dat Iván nog jong is en de groote zaak hem evenzeer ter harte gaat als u."

„Nu, in dat geval dan toch zeker op een andere manier," beweerde Mirkovitch de hand van den president ten afscheid schuddend.

Deze zuchtte, toen hij den Rus in de oogen ziende, trachtte diens gedachten te lezen, trachtte zich te vergewissen of daar eenig gevaar school voor zijn jongen vriend. Eenigszins gerustgesteld drukte hij Mirkovitch nogmaals de hand en keek hem na tot hij de trap was afgeloopen.

HOOFDSTUK XIX.

Op Last van de Executeurs-testamentair van den overleden Heer James Hudson.

„Messieurs Phillips en Phillips zullen verkoopen op het erf van het kapitale heerenhuis, staande en gelegen No. 108 Curzonstraat, Mayfair, den geheelen inboedel, bestaande uit antieke en moderne meubels, een piano, porselein, kristal, gouden werken, tafelzilver, juweelen, enz. De verkoop zal plaats hebben op Donderdag aanstaanden, den 12den dezer, om elf uur precies. Te bezichtigen enkel op vertoon van toegangskaarten, den dag tevoren en op den morgen van den verkoop. Toegangskaarten te verkrijgen bij messieurs Gideon, Eyre, en Blackwell, procureurs, No. 97 Bedford Row, W. C. en bij de afslagers."

Het was ongeveer tien dagen geleden dat Volenski, aan het ziekbed gekluisterd, gedwongen rust had moeten nemen in een hotel te Londen; nu zat hij, herstellend, ofschoon nog zwak naar lichaam en geest, met de „Times" van heden in de hand, waarin bovenstaande advertentie voorkwam.

Hij was nu bijna gewend geraakt aan de verlei tegenspoed, die hem onophoudelijk had vervolgd en ten slotte op het ziekbed geworpen in een hotel — in een vreemd land, ver van zijn vrienden.

De langdurige gedwongen rust door den dokter gebiedend voorgeschreven, had hem in staat gesteld

al zijn geestkracht te verzamelen voor den laatsten, onvermijdelijken strijd. De zaken konden niet blijven, zooals ze waren, dat wist hij maar al te goed. De onder zijn hoede gestelde papieren, die hij zonder het te weten in vreemde handen had gegeven, moesten weer in zijn bezit komen, zij het ook ten koste van het laatste beetje energie, dat hem na den afmattenden strijd nog restte. In de lange uren van verplichte luiheid tijdens zijn langzaam herstel, had hij steeds getracht zich voor te stellen, waar ergens het tooneel van den eerst volgenden strijd zou zijn, den beslissenden strijd, die hem nu wachtte.

En daar wist hij het nu, stond het aangekondigd in de kolommen van de „Times!" Het tooneel — een verkooplokaal, de strijd — een van geld. Hij had aan Lobkowitz geschreven en om zijn hulp gevraagd en wachtte nu met een bezwaard gemoed op het besluit van den president. Geloovend, dat Lobkowitz hem tot het laatste zou blijven vertrouwen, hoopte hij, dat deze het onnoodig zou vinden den raad en de hulp van het komitee in te roepen. Volenski voelde, dat zij hem nimmer zouden vergeven en zijn domme fout gelijkstellen met een misdaad.

In zijn overpeinzingen werd hij gestoord door het binnenkomen van een kellner met het bericht, dat een heer, een vreemdeling, hem wenschte te spreken.

„Breng hem dadelijk hier," zei Volenski vol vuur.

Hij hoopte Lobkowitz te zullen zien, vol verlangen als hij was om zijn ouden vriend de hand te drukken en zeker van diens sympathie hem al zijn

lijden te vertellen. Maar het was Mirkovitch, somber en wreed, half dreigend, die weigerde zijn hand te nemen, weigerde te gaan zitten, kaarsrecht en zwijgend bleef staan tot Iván hem alles had medegedeeld.

En het was aan dezen strengen rechter, aan dezen man, wiens nooit falende hand den schuldige zou straffen — indien er schuld was — dat Iván Volenski het verhaal moest doen van de meedoogenlooze vervolgingen van het noodlot.

Hij vertelde hem van de opdracht van den kardinaal, van de kandelaars van den keizer met de geheimzinnige, verborgen bergplaatsen, waarin hij, meenend voor aller bestwil te handelen, de compromitteerende papieren had weggesloten. Toen van de gril van den kardinaal om de kandelaars toe te vertrouwen aan de zorg van een vriendin. Hij vertelde hem van den diefstal te Oderberg, de ontsnapping van den dief, van zijn eigen onderhoud met het hoofd van de politie. Hij beschreef zijn vruchteloos onderzoek in de kamer van Grete Ottlinger, zijn walgingwekkende ervaringen met de vulgaire vrouw in de „Kaiser Franz", zijn gesprek met Grünebaum, zijn reis naar Londen, zijn bezoek aan Davies, alles tevergeefs, alles leidend tot nieuwe teleurstellingen, tot steeds hopeloozer verwarringen. Ten slotte, het ergste van alles, de vernietiging van al zijn hoop aan de deur van den heer James Hudson, die door een noodlottige gebeurtenis, waarin de bijgeloovige Pool de tusschenkomst van satan zelf zag, dienzelfden nacht eensklaps was overleden.

Zwijgend en aandachtig had Mirkovitch geluis-

terd naar dit lange verhaal van ellende en strijd. Een vriendelijker uitdrukking had de gewone norschheid van zijn gelaat verdreven, en toen Iván uitgeput zweeg, schoof hij een stoel bij het bed van den zieke en zeide op ongewoon zachten toon:

„Mijn arme vriend, wat moet ge geleden hebben!"

Iván dankte hem met een blik en greep gretig naar de hand, die de oude socialist hem nu toestak.

„Ik onderstel, dat u weet, wanneer de groote, eigenlijk de eenige fout werd begaan in heel deze aaneenschakeling van allerlei tegenspoed?" vroeg hij nog steeds vriendelijk.

„U bedoelt, dat ik geen bericht zond aan Lobkowitz of aan uzelf, toen de kandelaars niet meer in mijn bezit waren?"

Mirkovitch knikte.

„Bedenk, dat uit de mededeeling van den kardinaal bleek, dat de dame den kandelaar, welke onze papieren bevatte, ternauwernood heeft aangeraakt. Hij was beschadigd en in tegenwoordigheid van zijn Eminentie zelf heeft ze dien ingepakt en weggelegd."

„Het trekt mijn aandacht, Iván, dat u nog niet den naam genoemd hebt van de dame aan wier hoede de kandelaars van den keizer waren toevertrouwd, en die daardoor eveneens recht verkrijgt ze op te eischen."

Iván zweeg een wijle, toen kwam de naam half gefluisterd hem over de lippen:

„Anna Demidoff."

Mirkovitch sprong op, de vriendelijkheid en de sympathie kort tevoren nog getoond, waren op het-

zelfde moment verdwenen, en nogmaals stond daar de rechter, gereed om te straffen, en te vonnissen.

„Iván Stefanovitch Volenski," klonk het scherp, „u kon toestaan, dat onze gewichtigste geheimen zelfs maar één uur waren onder het dak, onder het bereik van de hand van die spion, van die agent van onze bitterste vijanden zonder haar met één slag uit ons pad te slaan, en zoo u daartoe den moed ontbrak, nalaten hulp te vragen aan hen, die sterk genoeg zijn om onzen weg te ontdoen van zulk een machtig vijand?"

Iván gaf geen antwoord. Wat kon hij zeggen? Het verwijt was gerechtvaardigd; hij had het goed bedoeld, de schuld echter lag aan het noodlot. Zijn blik volgde Mirkovitch, den wreeden Nihilist, die het kleine vertrek op en neer liep, en wiens woest gerimpeld gelaat duidelijk weerspiegelde de gevoelens van wraak, die in hem leefden.

„Was de Czarowitz nog in mijn handen," prevelde hij eindelijk, „dan bestond er nog kans op redding.

„Dus...? riep Ivan uit, „Dunajewski...."

„Is vandaag in Engeland en de Czarowitz in Petersburg."

„Ik begrijp het niet," zeide Iván verbluft. „Hoe is er dan onderhandeld en door wie?"

„Op de eenvoudigst denkbare manier, en door een vrouw, mijn dochter."

„Maria Stefanovna?"

„Zij had eenige vrouwelijke scrupules, naar het bleek, gedeeld door vele onzer kameraden, wat betrof de raadzaamheid om onzen gevangene te doen

verdwijnen, zooals ik reeds lang had voorgesteld, en door schrik te verkrijgen wat aan de diplomatie niet gelukte. Toen er geen bericht van u kwam, en de noodzakelijkheid ons dwong aan te nemen, dat een vreeselijk lot u had getroffen, werd met algemeene stemmen het doodvonnis over Nicolas Alexandrowitz uitgesproken.

„Geheel op eigen initiatief bedacht zij het stoutmoedige plan om den ouden dwazen Lavrovski zelf aan den Czaar te laten overbrengen een brief, gelijkluidend met dien, welke u aan Taranïew zoudt geven. Zonder het komitee te raadplegen bracht zij hem een bezoek — tevoren reeds wisten wij met zekerheid, dat hij enkel uit angst nog geen bericht aan het gouvernement te St. Petersburg had gezonden. Met als het ware den dolk gericht op het hart van zijn meester bleef Lavrovski geen anderen uitweg dan op het voorstel in te gaan, en zoo werd hij den drager van ons ultimatum. Wat te Petersburg tusschen hem en de autoriteiten voorviel, weten wij natuurlijk niet, maar drie dagen geleden werd in de couranten officieel aangekondigd de in vrijheidstelling van den veroordeelden Nihilist Dunajewski en zijn kameraden, en hun verlof om in volle vrijheid Rusland te verlaten en zich te begeven waarheen zij wilden. Eenigen van het komitee zijn hen tegemoet gereisd met geld en kleeren; Maria is met hen medegegaan, omdat wij in het belang van ons aller veiligheid het verstandiger vonden, dat zij een poosje in Engeland bleef.

„Den avond van dienzelfden dag werd de Czarowitz geblinddoekt uit mijn huis aan de Heumarkt

geleid, en daarmede was geëindigd een der schitterendste samenzweringen ooit door onze broederschap op touw gezet."

„God zij gedankt!" riep Iván hartstochtelijk uit.

„Vloek over u om ons allen en onze zaak zoo te compromitteeren, precies na onze roemrijke victorie," wierp Mirkovitch hem woedend tegen, „en vloek over onze dwaasheid om u zooveel vertrouwen te geven."

Als door een adder gestoken, sprong de jonge Pool op.

„Uw vertrouwen is niet misplaatst, Mirkovitch, en onze zaak noch onze kameraden zijn gecompromitteerd. Geef mij het noodige kapitaal en het recht er over te beschikken, en ik zweer u, dat over drie dagen de papieren veilig in uw hand zullen liggen om naar goedvinden te handelen zoowel met hen — als met mij."

„U weet dus waar op dit oogenblik de kandelaars zijn?" vroeg Mirkovitch eenigszins gekalmeerd.

„Ze worden Donderdag aanstaanden op een openbare verkooping verkocht. Dan kunnen wij ze gemakkelijk koopen."

„Ja! tenzij het noodlot of madame Demidoff tusschenbeide komt."

„Madame Demidoff kan niet weten, waar ergens de kandelaars zijn. Grünebaum werd gearresteerd een half uur na mijn bezoek. Het is niet waarschijnlijk, dat hij zijn medeplichtige in Londen zal hebben verraden, en als gevolg heeft ze elk spoor verloren."

„Handel, zooals u het beste dunkt, Iván," zeide

Mirkovitch ten slotte. „Zooals u weet, bezit de fraterniteit een groot kapitaal en Lobkowitz heeft het geheel ter uwer beschikking gesteld. Dat moeten wij u nog toevertrouwen —

En na een kort zwijgen voegde hij er bij:

„Daarna is uw leven in onze handen."

Dat begreep Iván volkomen. Hij wist, dat zoo het rampen bracht over broederschap, hem niet zou worden toegestaan met hen te lijden en te sterven. Hij wist, dat ze hem zouden brandmerken als een verrader, hem verloochenen en beschimpen, en dat hij getroffen door den dolk van een wreker eenzaam en verlaten zijn leven zou eindigen, niet waardig geacht zou worden den dood der martelaren te sterven.

Mirkovitch overhandigde Iván de wissels en het geld hem door Lobkowitz gegeven. Het vertegenwoordigde een groot bedrag en Iván nam het met een sterk gevoel van geruststelling. Kort daarna verliet de oude Rus hem, en Volenski bleef alleen om de noodige plannen te vormen. Het onderhoud met Mirkovitch was zeer stormachtig geweest, en slechts ten koste van een groote krachtinspanning gelukte het hem zijn geestvermogens te scherpen voor de laatste poging, om zijn kameraden en zichzelf te redden voor de vreeselijke catastrophe.

Het eerst moest hij een kaart aanvragen om het huis No. 108 Curzonstraat te bezichtigen en zich te overtuigen of de kandelaars van den keizer zich bevonden onder de voorwerpen, die ten verkoop gereed stonden. Wist hij dat, dan had hij zich enkel maar Donderdag naar de verkooping te begeven

en zoolang te bieden tot de kandelaars zijn eigendom waren.

Het eerste gedeelte van zijn program was gemakkelijk uit te voeren; den volgenden morgen verkreeg hij een toegangsbiljet van messieurs Gideon, Eyre en Blackwell en vergewiste zich, dat de noodlottige kandelaars werkelijk den volgenden dag ten verkoop zouden worden aangeboden. Tot zoover dus alles goed.

Een groot aantal menschen dromde door het vertrek om de meubels te bekijken en de artistieke bibelots, waarvan er vele duizenden waren; het publiek bestond hoofdzakelijk uit joden — vermoedelijk handelaars — en Volenski wist, dat de som gelds door het geheime genootschap ter zijner beschikking gesteld, oneindig meer bedroeg, dan wat de rijkste koopman voor een enkel bibelot zou bieden. Omtrent het resultaat der verkooping voelde hij zich dus volkomen gerustgesteld. Bij het verlaten van het huis bleef hij even op den drempel staan om een sigaar aan te steken, en juist op dat oogenblik hield een rijtuig stil. Een dame stapte uit met een toegangskaart in de hand, en zonder hem op te merken liep zij het huis binnen. Het was madame Demidoff!

Geen oogenblik was het in Volenski's gedachten opgekomen, dat madame Demidoff of de kardinaal met mogelijkheid konden weten, waar ergens de kandelaars waren, en de tegenwoordigheid der dame trof hem dan ook als een donderslag. En toch, was haar komst hier niet natuurlijk? Twee weken waren sinds den diefstal verloopen; Grünebaum

was zooals Volenski wist door Grete Ottlinger verraden. Zijn boeken en papieren waren zeker onderzocht, de naam van zijn Londensche medeplichtige was ongetwijfeld ontdekt, madame Demidoff had zeer zeker precies denzelfden weg gevolgd dien hij, Volenski zelf, bewandeld had en door dreigementen of omkooperijen het spoor ontdekt, waarlangs de gestolen kandelaars in het huis van den heer James Hudson waren terecht gekomen.

Iván werd zich terstond bewust, dat in haar tegenwoordigheid een groot gevaar voor hem schuilde. Indien er geen geheim persoonlijk belang was betrokken bij het terugvinden van de kandelaars, dan zou ze nooit zelf naar Londen zijn gekomen, maar een handige zaakgelastigde hebben gestuurd om ze voor haar te koopen!

Was het haar voornemen er op te bieden, dan beteekende dat voor Volenski den totalen ondergang van zijn hoop. Desnoods kon hij over een zeer belangrijk bedrag beschikken, maar als het gerucht waarheid sprak en zij werkelijk een betaalde agent van het Russische gouvernement *was*, dan zou haar crediet feitelijk onbegrensd wezen en wachtte hem een duel op leven en dood.

O, de macht te bezitten in de toekomst te kunnen kijken! Nu reeds te weten welke verschrikkingen over vier en twintig uur zijn deel zouden zijn! Een oogenblik kwam het in hem op in elk hotel te Londen te informeeren naar madame Demidoff en van haar eigen lippen zijn lot te vernemen, maar nog daargelaten de hopeloosheid van zulk een onderzoek in een zoo uitgebreide stad als

Londen, vreesde hij dat de dame hierin een bewijs van zwakheid zou zien. Ten slotte — zoo geneigd tot hopen is het menschelijke hart — bestond toch de mogelijkheid, dat madame Demidoff de papieren niet ontdekt had. In dat geval zou zij zich terugtrekken, zoodra zij bemerkte, dat Volenski er op bood, in de meening, dat hij namens kardinaal d'Orsay handelde. Neen, alles was nog niet verloren, en Iván slaakte een diepen zucht van verlichting bij de gedachte, dat morgen — hetzij het goed of slecht afliep — de vreeselijke spanning zou eindigen, welke hij, uitgezonderd een paar dagen van bewusteloosheid, nu reeds twee weken had te verduren.

En wat nu madame Demidoff betrof? Evenals Volenski had ze de laatste drie weken beurtelings de martelingen moeten uitstaan van onzekerheid, vrees, twijfel en hoop. Door de politie in kennis gesteld met de arrestatie van Grünebaum, kwam ze tot haar schrik tot de ontdekking, dat onder de in beslag genomen artikelen in den winkel van den jood de kandelaars zich niet bevonden. Met heel veel moeite en behulp van zeer veel Russisch geld verkreeg zij een particulier onderhoud met den gevangene, die vol wrok over het vermeende verraad van Volenski, haar uiterst gewillig het te volgen spoor aanwees.

Nog meer Russisch geld was noodig om Isaac Davies tot spreken te krijgen; het geheimzinnige van de zaak wekte in hooge mate zijn wantrouwen. Aanvankelijk ontkende hij de dingen ooit gezien te hebben, eindelijk, verlokt door de aanzienlijke som gaf hij het adres van den klant, die de kandelaars had gekocht.

Evenals Volenski ging madame Demidoff naar het huis van den heer James Hudson, vertrouwend op de dikwerf beproefde macht harer bekoorlijkheid om hem over te halen den haar compromitteerenden brief terug te geven; en evenals Volenski was ze der wanhoop nabij bij het vernemen van heer Hudsons overlijden.

Een week later had madame Demidoff de aankondiging in de „Times" gelezen en volstrekt niet vermoedend, dat Volenski op hetzelfde spoor was als zij, zag ze bij het bezoek aan No. 108 Curzonstraat tot haar geruststelling, dat de kandelaars ten verkoop zouden aangeboden worden. Het zou nu buitengewoon gemakkelijk vallen er op te bieden en ze tot elken prijs te koopen.

HOOFDSTUK XX.

Een massa menschen verdrong zich reeds in de eetzaal, waar de verkooping zou plaats hebben, toen Volenski ten tooneele verscheen.

Verscheiden handelaars, meerendeels Joden, en blijkbaar kennissen, waren heel kalmpjes bezig met elkaar vast te stellen wat en tot welken prijs ze zouden koopen. De verkoop begon precies klokslag elf. Volenski keek angstig rond — de menigte stond dicht op elkaar gepakt. Hij kon madame Demidoff niet zien. De groote meubels werden eerst aangeboden en spoedig gemijnd voor uiteenloopende prij-

zen door verschillende handelaren, die over het algemeen zeer goedkoop kochten. Wanneer de een of andere oningewijde of particuliere lasthebber poogde slag te leveren aan de kliek handelaren, die dicht opeen gedrongen bij de lessenaar van den afslager stonden, dan steeg de prijs zoo hoog, dat de arme, misleide particuliere bieder totaal verslagen zich terugtrok.

Het was al laat op den dag, toen de curiosa en de kostbare snuisterijen op hun beurt werden aangeboden. Juweelen, gouden en zilveren schotels, Egyptische en andere antiquiteiten en eindelijk —

„Een paar unieke, met goud versierde porseleinen kandelaars," riep de afslager. „Wat zullen wij zeggen, vijftig pond het paar?"

„Guinjes", zeide een stem.

„Zestig", riep een ander.

„Zeventig", „Tachtig", „Vijf", volgde snel op elkaar het bod der kooplui.

Aan deze eerste schermutseling deed Volenski niet mee. Hij wachtte tot de meeste bieders waren afgevallen, wel wetend dat reeds te voren was besloten wie het laatste bod voor de kandelaars zou hebben.

Doch toen een andere stem had gezegd: „Negentig", ontstond er een pauze, en de afslager begon als gewoonlijk:

„Nu dan de heeren; een paar unieke..."

„Een honderd", zeide Volenski met een stem zoo opgewonden, dat hij haar nauwelijks voor de zijne herkende.

„En vijftig", klonk van een der voorste rijen een stem met een neusklank.

„Tweehonderd," zeide Volenski.

„En vijftig," klonk weer de neusklank.

„Driehonderd," op zijn beurt Volenski, die na zijn tegenstander te hebben herkend als een der handelaars, die een groote collectie andere dingen had gekocht, wel begreep, dat zoo de man den prijs al enorm opjoeg, hij zeker geen bibelots zou koopen, waardoor hij een gevoelig geldverlies zou lijden. Hij had zich dan ook geheel hersteld, zijn intense nervositeit was veel verminderd, en kalm hoorde hij den man met de neustoonen zeggen:

„En vijftig."

„Vijfhonderd pond," zei Volenski bedaard.

De eigenaar van de neusklanken haalde zijn schouders op en keek naar de zoldering, alsof hij van daar een teeken wachtte hoe verder te handelen. Hij prevelde nogmaals: „En vijftig," maar mechanisch en zonder overtuiging. En toen Volenski zeide: „Zeshonderd," werden de neusklanken niet meer vernomen.

„Nu dan, heeren," zei de afslager, „dit paar gaat voor de som van zeshonderd pond — zeshonderd pond, heeren — gaat..."

„Zevenhonderd," viel een melodieuse stem — die van een dame hem in de rede.

Ieders hoofd wendde zich naar den kant, vanwaar de stem was gekomen, en nieuwsgierige oogen bekeken de nieuwe biedster. Volenski behoefde niet om te kijken, hem was de stem bekend genoeg — de zachte stem met een licht Russisch accent in de uitspraak der medeklinkers. Hij werd doodsbleek, zijn tong scheen aan zijn gehemelte te kleven, zijn

knieën knikten; een seconde later echter had hij zijn schrik overwonnen. Met al de energie, waarover hij beschikte, verhief hij zich in zijn volle lengte en op bijna uitdagenden toon riep hij den afslager toe:

„Een duizend pond!"

„En vijfhonderd," sprak op niet minder uitdagenden toon zijn mooie tegenstandster op den achtergrond.

„Twee duizend," zeide Volenski.

„En vijfhonderd," was het antwoord.

„Drie duizend," Vier", Vijf", „Zes", Tien duizend pond."

De opgewonden menigte luisterde ademloos, beurtelings hun blikken vestigend op de twee menschen, die ieder van een tegenovergestelden kant der kamer op de meest tartende wijze elkaar een hooger bod naar het hoofd wierpen. Iedereen besefte, dat hier sprake was van het een of ander geheim, van een tragedie, waarvan de laatste akte voor hun oogen werd afgespeeld.

Op dit moment boog de afslager over zijn lessenaar en zich meer in het bizonder tot Volenski wendend, zeide hij:

„Indien er niet spoedig een schikking wordt getroffen, kan ik deze heeren niet langer laten wachten en moet ik met den verkoop voortgang maken."

„Neemt u mijn bod aan?" vroeg Volenski. „Het was tien duizend pond."

„Twintig duizend," zeide madame Demidoff zoo kalm als sprak ze over een zooveel stuivers.

„Twintig duizend pond," herhaalde de afslager, „en dat voor een paar kandelaars! Deze heer zoo-

wel als deze dame zijn mij totaal onbekend. Ik diende van beiden een waarborg te hebben, dat het geld zal worden betaald als de artikelen ten slotte gemijnd zijn, anders moet ik weigeren den kostbaren tijd dezer heeren nog langer in beslag te laten nemen. Het beste zou zijn een schikking te treffen. Intusschen blijft het laatste bod twintig duizend."

Volenski, niet bij machte nog langer zijn opgewondenheid te onderdrukken, was op het punt een scherp antwoord te geven, toen een hand voorzichtig op zijn arm werd gelegd. Hij keerde zich om als een in het nauw gebracht dier en stond tegenover de vijandin, die er op dit oogenblik verre van geducht uitzag. De vijandin was elegant gekleed — geheel in het zwart; had zwarte oogen, die bijna smeekend keken in de zijne als wilden ze lezen wat er in zijn gedachten omging; had een stem, die met het zachtste Russisch accent sprak, dat hij ooit had gehoord; ze had bovendien een slank handje, keurig gehandschoend, dat een schuw vogeltje gelijk rustte op de mouw van Volenki's jas. Eindelijk sprak de vijandin:

„Monsieur," zeide ze in het Russisch, „wij schijnen een heftigen strijd te voeren, u en ik. Stel dat er wapenstilstand is; wilt u de witte vlag aannemen?"

Hij knikte even.

„U en ik, monsieur, hebben blijkbaar ons hart er op gezet deze kandelaars te bezitten. Het zal me benieuwen of uw beweegreden even zuiver is als de mijne. Deze kandelaars, monsieur, waren mij door een vriend toevertrouwd en raakten verloren, terwijl ze onder mijn hoede waren. Ik wensch degeen

te zijn die ze aan hem teruggeeft, zij het ten koste van mijn halve fortuin."

„Madame, ik waardeer uw motief, maar deze kandelaars waren oorspronkelijk toevertrouwd aan mijn meester, den kardinaal, door den keizer zelf. Ze zullen weer in het bezit komen van zijn Eminentie, maar door mijn handen."

„Ah!" klonk het smalend van madame Demidoffs lippen, „u wenscht een belooning te eischen."

„Ja, madame, dat is mijn voornemen."

„Qu' à cela ne tienne! Ik beloof u een belooning, zooals de edelmoedigheid van zijn Eminentie zich er geen kan voorstellen, indien u aan mijn gril toegeeft."

„Al hield u de particuliere kas van den Shah van Perzië in uw hand, madame, dan nog zou ik deze kandelaars niet aan u afstaan."

„Dertig duizend voor dat paar kandelaars!" riep hij den afslager toe, die evenals het geheele publiek de tegenstanders oplettend gadesloeg en de ooren spitste om iets van hun gesprek te verstaan.

„Monsieur," zeide madame Demidoff uiterst opgewonden, „kunnen wij die kandelaars niet deelen? *Moet* u beide hebben?"

Dit voorstel was zoo buitengewoon, dat Volenski niet dadelijk de gevolgen besefte. Half verbijsterd keek hij de mooie Russin aan, die vol vuur vervolgde:

„Er zijn twee kandelaars, monsieur, de eene licht beschadigd, de andere volkomen gaaf. Ik doe afstand van den eene, als u mij den andere laat. Dus deelen wij de eer en de glorie van het aanbieden der veroverde schatten aan zijn Eminentie. Ik onderstel,

dat u er geen bezwaar tegen zult hebben dat ik, de dame, het ongeschonden en daarom fraaier exemplaar krijg?"

Wat zeide ze? Zij, de gave kandelaar? Hij de beschadigde. Dat was degeen, waarin zijn papieren waren geborgen, en zij begeerde den andere. Maar dan was hij gered! Gered! Hij kon niet spreken, hij was te opgewonden, maar madame Demidoffs hand in de zijne sluitend, geleidde hij haar door de menigte, die gewillig plaats voor hen maakte, naar den lessenaar van den afslager, waarop de kandelaars ten toon stonden.

„Ja, ja," zei hij, „ik stem er in toe. U zult den eene hebben, den beste van de twee, laat mij den geschonden over — ik ben er mee tevreden. Waarom neemt u hem niet? Ik zal voor beide betalen," en met bevende handen nam hij uit zijn zakboekje een bundel bankbiljetten en drukte die in de hand van den verbaasden afslager.

Ternauwernood had madame Demidoff een blik op de tweeling-kandelaars geworpen of ze trad achteruit, de oogen wijdopengesperd van schrik en verslagenheid. De kandelaars waren inderdaad tweelingen, want door het telkens heen en weer vervoeren was de arm van den gaven cupido geschonden, liep als bij zijn kameraad een barst van den pols tot den elleboog.

Madame Demidoff, tevergeefs trachtend kalm te schijnen, greep haastig een der twee kandelaars, vurig hopend, dat het geluk haar leiden zou in haar keus en verliet de kamer gevolgd door de verbaasde blikken der toeschouwers, die instinctmatig

op zijde gingen om haar met haar kostbare vracht te laten passeeren.

Volenski, niet opmerkend haar ontstelden blik noch de oorzaak er van, zag enkel den kandelaar, welke de geheime papieren bevatte, *zijn* kandelaar, die daar voor zijn eigen oogen stond. Nauwelijks de werkelijkheid vertrouwend, geslingerd tusschen hoop en vrees, nam hij hem op en droeg hem voorzichtig weg.

HOOFDSTUK XXI.

„Monsieur. — Ik ben overtuigd dat de ontvangst van dezen brief u niet verrassen zal.

„Wij zijn in elkaars macht. Klaarblijkelijk zou het aan uw doel al evenmin beantwoorden als aan het mijne, indien wij dit duel uitvochten. Zullen wij onze schuldbewijzen ruilen, monsieur, van avond in mijn hotel — na de walnoten en den wijn. Ik dineer om half acht.

De uwe

Anna Demidoff."

Iván Volenski hield het geparfumeerde rose briefje in zijn hand, het lezend en herlezend tot hij den korten inhoud van buiten kende. Het was een zonderling einde van het vreeselijke avontuur der laatste veertien dagen, dat zijn hoogtepunt had be-

reikt in dien heftigen strijd bij den lessenaar van den afslager; en Iván, die nog geen dertig telde en een man was, voor hij een Socialist werd, dacht nu aan de vijandin, die hij zoolang had gekend en gevreesd, zooals zij daar smeekend naast hem stond met het slanke, gehandschoende handje rustend op de mouw van zijn jas.

Sinds dat moment was hij zich van al de opvolgende gebeurtenissen maar half bewust. Met een gevoel van overstelpende vreugde had hij den kandelaar, waarin hij meende zijn geheime papieren te zullen vinden, gegrepen en medegenomen naar zijn hotel. Eenmaal daar en de kamerdeur goed afgesloten, had hij de verborgen veer aangeraakt en de papieren in de schuilplaats zien liggen. Met sidderende vingers trok hij ze te voorschijn en zijn gloeiende oogen vlogen er in wilde vaart over heen.

O! die eerste gewaarwording van naamloozen schrik en ontsteltenis bij het zien, dat de papieren, waarvoor hij den bitteren strijd zoo dapper had gestreden, niet de zijne waren, het gevoel van vertwijfeling, dat zijn energie scheen te verlammen en zijn verstand te verdooven in zulk een hooge mate, dat niet tot zijn besef doordrong de onschatbare waarde der gevonden stukken, welke hij in de hand hield.

Niet eer voor een half uur later, toen hij Mirkovitchs zwaren tred op de trap hoorde, gelukte het hem dien toestand van gevoelloosheid te overwinnen.

De oude Socialist had getracht Iváns deur te openen, doch haar gesloten vindend, was hij blijkbaar weer

weggegaan. Iván wilde hem liever niet ontmoeten; hij was begonnen na te denken, en denken moest hij alleen, in alle stilte, zonder vrees en met volkomen kalmte.

Madame Demidoff, de agent der Russische regeering, had in haar bezit de documenten van de Socialistische broederschap. Volkomen waar, doch daartegenover stond dat hij, Volenski, in handen had, wat haar voor de geheele wereld zou brandmerken als de spion van de Russische politie en haar beletten die rol ooit meer te spelen. Werd het openlijk bekend, dat haar papieren in verkeerde handen waren gevallen, dan zou haar gouvernement als altijd in dergelijke gevallen zijn eigen agent verloochenen en haar streng straffen voor haar zorgeloosheid.

Dus — was de broederschap op dit moment in de macht van madame Demidoff, de mooie Russin was niet minder sterk in de macht van de broederschap, en —

Zijn nu rustige overwegingen werden gestoord door het binnentreden van den kellner met het rose, geparfumeerde briefje, waarvan de brenger op antwoord wachtte.

Het was een triumf voor Volenski. Zij had gelijk; het zou geen van beider doel dienen om dit duel uit te vechten.

„Madame. — Uw vriendelijke uitnoodiging gaarne aannemend, hoop ik u om half acht te bezoeken en ik vertrouw, dat na een wederzijdsche neerlegging der wapens onze vijandschap

veranderen zal in vriendschap bij de walnoten en den wijn.

Ik ben, madame,
Uw nederigen en eerbiedigen dienaar
Iván Volenski."

Hij gaf dit briefje aan den kellner, maakte haastig toilet en verliet het hotel, met opzet zijn norschen kameraad ontwijkend, dien hij niet eer wenschte te ontmoeten voor hij hem de gewichtige documenten ter hand kon stellen.

HOOFDSTUK XXII.

In een der rijk gemeubelde zitkamers van het hotel Claridge zaten voor een vroolijk vlammend vuur een man en een vrouw te praten over hun wederzijdsche avonturen op de jacht achter de kandelaars van den keizer. Zij hadden elkaar de compromitteerende papieren overhandigd, en nadat dit gedaan was vlood beiden een zucht van verademing van de lippen, en een blank handje werd uitgestoken ten teeken van vriendschap en ter bezegeling van een wederzijdsche belofte van stilzwijgendheid.

En de auteur heeft uit de zekerste bron vernomen, dat deze overeenkomst nooit verbroken is; Lobkowitz en Mirkovitch hebben nadien Iván Volenski nooit meer kunnen overhalen mede te werken in

hun tallooze intriges en samenzweringen. Na de gewichtige documenten veilig te hebben afgeleverd aan den norschen, ouden Mirkovitch, zag de broederschap tevergeefs uit naar Iván's hulp; hij bezocht zelfs nooit meer hun vergaderingen in de donkere kamer van het sombere Weensche huis. En wat madame Demidoff betrof, zij diende al spoedig haar ontslag in bij het Russisch gouvernement met het oog op haar aanstaand huwelijk.

Op het schitterende bal, dat verleden winter door prinses Marïonoff in haar paleis te St. Petersburg werd gegèven, was de meest gevierde van al de belles madame Volenski, née Demidoff.

Niemand bemerkte, dat zij en haar echtgenoot elkaar een veelbeteekenenden blik toewierp, toen de prinses haar gasten een paar zeldzame vieux Vienne kandelaars liet zien, welke, zooals bescheidelijk werd gefluisterd, haar waren aangeboden door zijn Eminentie den pauselijken nuntius zelf namens geen minder personage dan zijn Katholieke en Apostolische Majesteit Franz Jozef I.

EINDE.